

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

«ԱՐՑԵՄԵՆՏ»

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հաստատում» եմ

«Արցեմենտ» ՍՊԸ-ի

տնօրեն՝ Լ. Գրիգորյան

«___» _____ 2026թ

Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՀՀ ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶԻ ԱՐԱԳԱԾԱՎԱՆԻ

«ԱՐՑԵՄԵՆՏ» ՍՊԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՑԵՄԵՆՏԻ

ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՅՆՄԱՆ ՇՐՋԱԿԱ

ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ

Երևան – 2026թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ 3

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....7

1 ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ 14

2 ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԸ..... 46

3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՊՈՏԵՆՑԻԱԼ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ, ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆԸ ԵՎ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒՂԴՎԱԾ
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ 53

4. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՊԼԱՆ..... 103

5. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ..... 109

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՄԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ

Ներկայացվող սահմանումները և եզրույթները /տերմիններ/ բերվում են ՀՀ բնապահպանական ոլորտի օրենքներից և նորմատիվ փաստաթղթերից:

Շրջակա միջավայր` բնական եւ մարդածին տարրերի (մթնոլորտային օդ, ջրեր, հողեր, ընդերք, լանդշաֆտ, կենդանական ու բուսական աշխարհ, ներառյալ՝ անտառ, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ, բնակավայրերի կանաչ տարածքներ, կառույցներ, պատմության եւ մշակույթի հուշարձաններ) եւ սոցիալական միջավայրի (մարդու առողջության եւ անվտանգության), գործունեքի, նյութերի, երեւոյթների ու գործընթացների ամբողջությունը եւ դրանց փոխազդեցությունը միմյանց ու մարդկանց միջեւ.

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցություն` հիմնադրութային փաստաթղթի գործողութան կամ նախատեսվող գործունեութան իրականացման հետեւանքով շրջակա միջավայրի եւ մարդու առողջութան վրա հնարավոր փոփոխությունները.

Նախատեսվող գործունեություն` շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող ուսումնասիրություն, արտադրություն, կառուցում, շահագործում, վերակառուցում, ընդլայնում, տեխնիկական եւ տեխնոլոգիական վերազինում, վերապրոֆիլավորում, կոնսերվացում, տեղափոխում, լուծարում, փակում.

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցութան մշտադիտարկման (մոնիտորինգի) ծրագիր` հիմնադրութային փաստաթղթի դրութների գործողութան կամ նախատեսվող գործունեութան՝ նախագծային փաստաթղթին համապատասխան իրականացման ընթացքում և դրանից հետո շրջակա միջավայրի վրա ներգործութան դիտարկմանը, հետնախագծային վերլուծութանը, պետական փորձաքննական եզրակացութան և Հայաստանի Հանրապետութան օրենքներով կամ ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված պահանջների կատարմանը կամ

արտադրական հսկմանը (ինքնահսկմանը) ուղղված գործողությունների ամբողջություն.

Զեռնարկող` սույն օրենքի համաձայն՝ փորձաքննութան ենթակա հիմնադրութային փաստաթուղթ մշակող, ընդունող, իրականացնող եւ (կամ) գործունեություն իրականացնող կամ պատվիրող պետական կառավարման կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին, իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ.

Ազդակիր համայնք` շրջակա միջավայրի վրա հիմնադրութային փաստաթղթի կամ

նախատեսվող գործունեության հնարավոր ազդեցության ենթակա համայնքի (համայնքների) բնակչություն՝ ֆիզիկական եւ (կամ) իրավաբանական անձինք.

Շահագրգիռ հանրություն՝ փորձաքննության ենթակա հիմնադրությամբ փաստաթղթի ընդունման եւ (կամ) նախատեսվող գործունեության իրականացման առնչությամբ հետաքրքրություն ցուցաբերող իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձինք.

Գործընթացի մասնակիցներ՝ պետական կառավարման ու տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, ֆիզիկական ու իրավաբանական անձինք, ներառյալ՝ ազդակիր համայնք, շահագրգիռ հանրություն, որոնք, սույն օրենքի համաձայն, մասնակցում են գնահատումների եւ (կամ) փորձաքննության գործընթացին.

Հող՝ երկրի մակերևույթում բիոտիկ, աբիոտիկ և մարդածին գործոնների երկարատև ազդեցության արդյունքում առաջացած ինքնուրույն բնագիտապատմական հանքաօրգանական բնական մարմին՝ կազմված կոշտ հանքային և օրգանական մասնիկներից, ջրից ու օդից և ունի բույսերի աճի ու զարգացման համար համապատասխան պայմաններ ստեղծող յուրահատուկ գենետիկամորֆոլոգիական հատկանիշներ ու հատկություններ.

Հողային պրոֆիլ՝ հողագոյացման գործընթացում օրինաչափորեն փոփոխվող և գենետիկորեն կապակցված հողային հորիզոնների ամբողջություն.

Խախտված հողեր՝ առաջնային տնտեսական արժեքը կորցրած և շրջակա միջավայրի վրա բացասական ներգործության աղբյուր հանդիսացող հողեր.

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում (այսուհետ՝ ՇՄԱԳ)

նախաձեռնողի կողմից նախատեսվող գործունեության հետևանքով շրջակա միջավայրի վրա նախատեսվող գործունեության հնարավոր ազդեցության ուսումնասիրության գործընթաց.

Բնապահպանական կառավարման պլան՝ ընդերքօգտագործման

հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվերադարձ ազդեցության կանխարգելման նպատակով պլանավորվող միջոցառումներ և դրանց իրականացման մշտադիտարկման ցուցիչներ, որոնք հստակ են և չափելի՝ որոշակի ժամանակի ընթացքում

Հողի պոտենցիալ բերրի շերտ՝ հողային պրոֆիլի ստորին մասը, որն իր հատկություններով համընկնում է պոտենցիալ բերրի ապարների (բուսականության աճի համար սահմանափակ բարենպաստ քիմիական կամ ֆիզիկական հատկություններ ունեցող լեռնային ապարներ) հատկություններին.

Հողածածկույթ՝ երկրի կամ դրա ցանկացած տարածքի մակերևույթը ծածկող հողերի ամբողջությունն է.

Հողի բերրի շերտի հանման նորմեր՝ հողի հանվող բերրի շերտի խորությունը (սմ), ծավալը (մ³), զանգվածը (տ).

Ռեկուլտիվացում՝ խախտված հողերի վերականգնմանն ուղղված (օգտագործման համար պիտանի վիճակի բերելու) միջոցառումների համալիր, որը կատարվում է 2 փուլով՝ տեխնիկական և կենսաբանական.

Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքներ՝ օգտակար հանածոների արդյունահանման նախագծով կամ օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրության ծրագրով շրջակա միջավայրի պահպանության նպատակով նախատեսված ընդերքօգտագործման արդյունքում խախտված հողերի վերականգնմանն ուղղված (անվտանգ կամ օգտագործման համար պիտանի վիճակի բերելու) միջոցառումներ

Բույսերի Կարմիր գիրք՝ միջազգային պահանջները բավարարող համահավաք փաստաթուղթ, որում գրանցվում են տեղեկություններ հազվագյուտ, անհետացման եզրին գտնվող բույսերի և համակեցությունների կարգավիճակի, աշխարհագրական տարածվածության, էկոլոգիական պայմանների, կենսաբանական առանձնահատկությունների, ներկա վիճակի և պահպանման միջոցառումների մասին.

Կենդանիների Կարմիր գիրք՝ միջազգային պահանջները բավարարող համահավաք փաստաթուղթ է, որում գրանցվում են տեղեկություններ հազվագյուտ, անհետացման եզրին գտնվող կենդանիների կարգավիճակի, աշխարհագրական տարածվածության, էկոլոգիական պայմանների, կենսաբանական առանձնահատկությունների ներկա վիճակի և պահպանման միջոցառումների մասին.

պատմության եւ մշակույթի անշարժ հուշարձաններ՝ պետական հաշվառման վերցված պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց գրաված կամ պատմականորեն իրենց հետ կապված տարածքով, դրանց մասը կազմող հնագիտական,

գեղարվեստական, վիճակագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, պատմամշակութային եւ բնապատմական արգելոցները, հիշարժան վայրերը՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

Լավագույն հնարավոր տեխնոլոգիա՝ նախատեսված գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցների և մեթոդների ամբողջություն, որոնք հնարավորինս կանխում կամ նվազագույնի են հասցնում շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցությունները, այդ թվում՝ շրջակա միջավայր վտանգավոր նյութերի արտանետումները.

Ջրերի պահպանում՝ ջրերի աղտոտումը և հյուծումը կանխարգելող ու վերացնող միջոցառումներ.

Սանիտարական պահպանման գոտի՝ բնակչության՝ խմելու, առողջապահական, կոմունալ, կենցաղային սպասարկման, բուժիչ, կուրորտային և առողջարարական կարիքների պահանջների բավարարման նպատակով օգտագործվող ջրային ռեսուրսների պահպանման գոտի.

Կոշտ կենցաղային թափոններ՝ սպառման թափոնների տեսակներ, որոնք առաջանում են բնակելի տարածքներում ֆիզիկական անձանց կողմից սպառման ընթացքում, ինչպես նաև ապրանքներ, որոնք անձնական և կենցաղային կարիքների բավարարման նպատակով բնակելի տարածքներում ֆիզիկական անձանց կողմից օգտագործման ընթացքում կորցրել են իրենց սպառողական հատկությունները: Կոշտ կենցաղային թափոններին են պատկանում նաև այն թափոնները, որոնք առաջանում են իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի գործունեության ընթացքում և կազմով նման են բնակելի տարածքներում ֆիզիկական անձանց կողմից սպառման ընթացքում առաջացող թափոններին.

Արտադրության (այդ թվում՝ ընդերքօգտագործման) և սպառման թափոններ (այսուհետ՝ թափոններ)՝ արտադրության (այդ թվում՝ ընդերքօգտագործման) կամ սպառման ընթացքում գոյացած հումքի, նյութերի, արգասիքների, այլ արտադրանքի արտադրանքի կամ մթերքի մնացորդներ, ինչպես նաև ապրանքներ (արտադրանք), որոնք կորցրել են իրենց սկզբնական սպառողական հատկությունները.

Թափոններ առաջացնող՝ իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր, որի գործունեության ընթացքում գոյանում են թափոններ.

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

Ձեռնարկող - «ԱՐՅԵՄԵՆՏ» ՍՊ ընկերություն

Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն - ՀՀ, Արագածոտնի մարզ Թալին համայնքի գյուղ Արագածավան Գործարանային փողոց 3/10

Նախատեսվող գործունեության հասցեն - ՀՀ, Արագածոտնի մարզ Թալին համայնքի գյուղ Արագածավան Գործարանային փողոց 3/10

Հապավումներ

ՀՀ՝ Հայաստանի Հանրապետություն

ՓԲԸ՝ Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն

ՍՊԸ՝ Սահմանափակ պատասխանատվության ընկերություն

ՊՈԱԿ՝ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը:

Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք հանդիսանա դրանց կանխարգելման կամ հնարավոր նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

"Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի սահմանումների համաձայն գործունեությունը

հանդիսանում է «Ա» կատեգորիայի նախատեսվող գործունեության տեսակ և ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման փորձաքննության:

Բնապահպանական ազդեցության գնահատման սույն հաշվետվությունը նկարագրում է գործունեության ենթակա տարածքի բնապահպանական ելակետային պայմանները, գործունեության իրականացման համար նախատեսվող աշխատանքները և գործողությունները, գործունեության իրականացման արդյունքում բնապահպանական հնարավոր ազդեցության շրջանակը և գնահատականը:

Բնապահպանական ազդեցության գնահատումը պատրաստվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

ՀՀ գործող օրենսդրությունը պահանջում է նախատեսվող գործունեության համար իրականացնել հանրության տեղեկացում և քննարկումներ նախագծման, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության փուլում:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունը կազմելիս ընկերությունն առաջնորդվել է բնապահպանական օրենսդրության պահանջներով, որոնք ամրագրված են բնապահպանական ոլորտին առնչվող օրենսգրքերում և իրավական ակտերում:

Նախագծման նորմատիվ-իրավական հիմքերը

Շրջակա միջավայրը մարդու բնակության և արտադրական գործունեության միջավայրն է, որը պահպանության և իր վրա ազդեցության գնահատման կարիքն ունի:

Շրջակա միջավայրի համար անվտանգ և սոցիալապես ընդունելի օգտակար հանածոների արդյունահանման աշխատանքների նախագիծը և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունը պետք է կազմվի ՀՀ բնապահպանական բնագավառի իրավական ակտերով սահմանված պահանջների և նորմերի համաձայն: Այդպիսի նորմատիվ պահանջներ ներկայացված են հետևյալ իրավական ակտերում.

1. «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) - Օրենքով սահմանվում են ընդհանուր իրավական, տնտեսական և կազմակերպական սկզբունքներ, որոնք նախատեսված են տարբեր ծրագրերի և ճյուղային զարգացման “հայեցակարգերի” պարտադիր անցկացվող ՇՄԱԳ-ի իրականացման և փորձագիտական եզրակացության տրման համար:

2. «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք «(ՀՕ-121, 11. 10. 1994թ)» - կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը, ինչպես նաև Մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

3. «ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001) - սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները: Օրենսգիրքը սահմանում է նաև

հողերի պահպանությանն ուղղված միջոցառումները, ինչպես նաև հողի նկատմամբ պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և քաղաքացիների ունեցած իրավունքները:

4. ՀՀ Ջրային օրենսգիրք (2002թ.). Օրենսգրքով կարգավորվում են ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի, այդ թվում՝ ջրամատակարարման, ջրահեռացման համակարգերի տնօրինման, տիրապետման, օգտագործման և պահպանման ոլորտում ծագող հարաբերությունները: Օրենսգրքի նպատակն ազգային ջրային պաշարի պահպանությունն է, օգտագործելի ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության պահանջների բավարարման, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական կայունության:

5. ՀՀ Անտառային օրենսգիրք /24.10.2005թ/ , որը կարգավորում է ՀՀ անտառների և անտառային հողերի կայուն կառավարման՝ պահպանության, պաշտպանության, վերականգնման, անտառապատման և արդյունավետ օգտագործման, ինչպես նաև անտառների հաշվառման, մոնիթորինգի, վերահսկողության և անտառային հողերի հետ կապված հարաբերությունները:

6. «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենք (2004) - սահմանում է թափոնների, այդ թվում շինարարական աղբի, հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման հետ կապված իրավական և տնտեսական հիմքերը: Օրենքով սահմանում են նաև ոլորտի պետական լիազորված մարմինների իրավասությունները:

7. «Բնապահպանական վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2005) - կարգավորում է ՀՀ-ում բնապահպանական օրենսդրության իրականացման նկատմամբ վերահսկողության կազմակերպման ու իրականացման հետ կապված հարցերը և պետական վերահսկողության կազմակերպումը տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից բնապահպանական օրենսդրության և ՇՄԱԳ փորձագիտական եզրակացության պահանջների կատարման վերաբերյալ, սահմանում ՀՀ բնապահպանական օրենսդրության նորմերի իրականացման նկատմամբ վերահսկողության առանձնահատկությունների, համապատասխան ընթացակարգերի, պայմանների, դրանց հետ կապված հարաբերությունների, ինչպես նաև բնապահպանական վերահսկողության իրավական և տնտեսական հիմքերը:

8. «Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 23.11.1999 թ.), որը սահմանում է պետական քաղաքանությունը բնական բուսական աշխարհի գիտականորեն հիմնավորված պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման և վերարտադրության բնագավառում:

9. «Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 03.04.2000թ.), որը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների Հայաստանի Հանրապետությունում պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքանությունը:

10. «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենքը (27.11.2006թ.), որը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների՝ որպես բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական, գիտական, կրթական, պատմամշակութային, գեղագիտական,

առողջապահական, ռեկրեացիոն արժեք ներկայացնող էկոհամակարգերի, բնության համալիրների ու առանձին օբյեկտների բնականոն զարգացման, վերականգնման, պահպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական հիմունքները:

11. «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998) - կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը:

12. Քաղաքաշինության ոլորտում բնապահպանական նորմերի և նորմատիվային փաստաթղթերի կիրառումն ապահովվում է Քաղաքաշինարարության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ. Հիմնական դրույթներ Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N65-Ն հրամանով (8 ապրիլի 2014):

13. «Քաղաքաշինության բնագավառում իրավախախտումների համար պատասխանատվության մասին» ՀՀ Օրենքը (28 ապրիլի 1999թ.) - օրենքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց քաղաքաշինության բնագավառում իրավախախտումների համար պատասխանատվության ենթարկելու իրավական հիմքերը՝ քաղաքաշինական գործունեության բոլոր փուլերում քաղաքացիների, հասարակության ու պետության շահերը պաշտպանելու, օրենսդրական

ակտերի, ստանդարտների ու կանոնների պահանջների կատարումն ապահովելու նպատակով:

14. ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգը» (հրաման N44, 28 ապրիլի, 1998) պահանջում է շինարարությանը վերաբերվող բոլոր նորմերի և ստանդարտների կիրառումը տնտեսվարող սուբյեկտի կողմից:

15. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող քաղաքաշինության բնագավառի նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի ցուցակ (2013) պարունակում է ՀՀ-ում գործող շինարարական նորմերի համակարգը, այդ թվում՝ տարբեր տիպի աշխատանքների անվտանգության վերաբերյալ:

16. Բնապահպանական որակի ստանդարտները, որոնք կիրառվում են ջրային ռեսուրսների, օդի, ինչպես նաև աղմուկի և թրթռումների ազդեցությունը որոշելու համար, մշակված են և կիրառելի են նաև քաղաքաշինարարական ոլորտի համար:

17. ՀՀ կառավարության 2014 թվականի հուլիսի 31-ի N 781 որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության եվ բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին

18. ՀՀ կառավարության 08.02.2018 թվականի N 108-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բնակավայրերի կանաչ գոտիների չափերին եվ տեսակային կազմին ներկայացվող պահանջները սահմանելու եվ հայաստանի հանրապետության կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 30-ի n 1318-ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի N 71-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը:

19. ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի N 72-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը,

20. ՀՀ կառավարության 14.08.2008թ.-ի N 967-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը ըստ տեսակների և տեղադիրքի:

21. ՀՀ կառավարության 2005 թվականի հունվարի 20-ի «Ջրաէկոհամակարգերի սանիտարական պահպանման, հոսքի ձևավորման, ստորերկրյա ջրերի պահպանման, ջրապահպան, էկոտոնի և անօտարելի գոտիների տարածքների սահմանման չափորոշիչների մասին». N 64-Ն որոշում:

22. ՀՀ կառավարության 2011թ-ի սեպտեմբերի 8-ի «Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 1396-Ն որոշումը:

23. ՀՀ կառավարության 2017 թ-ի դեկտեմբերի 14-ի «Հողերի ՌԵԿՈՒԼՏԻՎԱՑՄԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ ԵՎ ԽԱԽՏՎԱԾ ՀՈՂԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄՆ ԸՍՏ ՌԵԿՈՒԼՏԻՎԱՑՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2006 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 26-Ի N 750-Ն ՈՐՈՇՈՒՄՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱՉԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» թիվ 1643-Ն որոշումը:

24. ՀՀ կառավարության 2017 թ-ի նոյեմբերի 2-ի «Հողի ԲԵՐՐԻ ՇԵՐՏԻ ՀԱՆՄԱՆ ՆՈՐՄԵՐԻ ՈՐՈՇՄԱՆԸ ԵՎ ՀԱՆՎԱԾ ԲԵՐՐԻ ՇԵՐՏԻ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆՆ ՈՒ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2006 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒԼԻՍԻ 20-Ի N 1026-Ն ՈՐՈՇՈՒՄՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱՉԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» թիվ 1404-Ն որոշումը:

25. ՀՀ կառավարության 14.08.2003թ.-ի N 1110-Ն որոշում, որով հաստատվել է ջրային ռեսուրսների վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման կարգը:

26. ՀՀ կառավարության 27.05.2015թ.-ի N764-Ն որոշում, որով հաստատվել է շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր տնտեսական վնասի գնահատման և հատուցման կարգը:

27. ՀՀ կառավարության 25.01.2005թ.-ի N 91-Ն որոշում, որով հաստատվել է մթնոլորտի վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման կարգը:

28. ՀՀ կառավարության 25.01.2005թ.-ի N 92-Ն որոշում, որով հաստատվել է հողային ռեսուրսների վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման կարգը:

29. ՀՀ կառավարության 24.12.2003թ.-ի N 1746-Ն որոշում, որով հաստատվել են ՀՀ բնակավայրերի հողերի կադաստրային գնահատման կարգը, Հայաստանի Հանրապետության բնակավայրերի հողերի տարածագնահատման (գտնվելու վայրի) գոտիականության գործակիցները և սահմանները:

30. ՀՀ 40.01.01-2014 “Շենքերի ներքին ջրամատակարարում և ջրահեռացում”, հաստատված է 17.03.2014թ. Բնապահպանության նախարարի թիվ 80-Ն հրամանի համաձայն:

31. ՀՀ Բնապահպանության նախարարի 25.12.2006թ-ի «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկը հաստատելու մասին » N 430-Ն. հրաման:

32. ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2024 թվականի փետրվարի 1-ի ՀՀՇՆ 31-04.01-2024 «ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՇԵՆՔԵՐԻ ՈՒ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՆԻՏԱՐԱԴՊԱՇՏՊԱՆԱԿԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐ ԵՎ ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐԸ ՆԱԽԱԳԱՅԻ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ 2022 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 14-Ի N 11-Ն ՀՐԱՄԱՆՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N 06-Ն հրաման:

33. ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002թ. մարտի 6-ի «Աաղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 սանիտարական նորմեր N2-III-11.3 հաստատելու մասին» N 138 հրաման:

34. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից» շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին» N79-Ն հրաման:

35. ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2023 թվականի մայիսի 22-ի ՀՀՇՆ 30-01-2023 «ԲԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ. ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՏԱԿԱԳԾՈՒՄ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑԱԴԱՏՈՒՄ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2014 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 14-Ի N 263-Ն ՀՐԱՄԱՆՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱԶԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N 04-Ն հրաման:

36. ՀՀ կառավարության թվականի հունվարի 27-ի ԿԱԽՎԱԾ ՏԵՂԱՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔԻ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ՝ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՋՐԱՎԱԶԱՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՋՐԻ ՈՐԱԿԻ ՆՈՐՄԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N 75-Ն որոշում:

1. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

1.1 Նախագծի հիմնական դրույթները

Նախատեսվող գործունեության նպատակը. ցեմենտի արտադրության արտադրամասի ընդլայնում և ցեմենտի արտադրություն:

Գործող ցեմենտի արտադրության և նրա ընդլայնման աշխատանքների նկարագրությունը

Գործող ցեմենտի արտադրության արտադրամասի հողամասի մակերեսը 8300քմ է, կառուցապատված մակերեսը՝ 24%, կանաչապատված մակերեսը՝ 76%, շինության բարձրությունը՝ 15մ: Շինարարական աշխատանքների տևողությունը կազմել է 24 ամիս: Նախատեսվում է ընդլայնել արտադրամասը նրան կից հավաքելով 9մ*24մ չափսերով մետաղական բաց կարկասով 3 հարկանի շենք, որտեղ մոնտաժվում է ցեմենտի արտադրության նմանատիպ սարքավորումներով նոր հոսքագիծ, որոնք նախկին արտադրամասի հետ միասին կապահովեն տարեկան ընդհանուր 200հազար տ/տարի արտադրողականությամբ ցեմենտի արտադրություն:



Տեղամասի փաստացի իրավիճակը:



Ցեմենտի արտադրամասը Արտենի բնակավայրից գտնվում է 7100մ, Գետափ բնակավայրից՝ 7900մ, Լուսակն բնակավայրից՝ 12600մ հեռավորությունների վրա:

Ցեմենտի արտադրամասի տեղամասը Արագածավան բնակավայրի բնակելի թաղամասից գտնվում է առնվազն 1170մ հեռավորության վրա:

Գործող արտադրամասի և ընդլայնման տեղամասի անկյունային կետերի կոորդինատներն են.

1 Y =8388094.3590	X =4466892.4429
2 Y =8388085.5410	X =4466902.6510
3 Y =8388083.3280	X =4466900.5560
4 Y =8388054.1720	X =4466934.9760
5 Y =8388055.8540	X =4466936.4570
6 Y =8388050.2280	X =4466942.5710
7 Y =8388047.0345	X =4466939.7205
8 Y =8387996.0430	X =4466996.3090
9 Y =8387963.5420	X =4466970.3690
10 Y =8388929.8952	X =4466993.6366
11 Y =8388939.5097	X =4467031.8566
12 Y =8388967.4737	X =4467064.9604
13 Y =8388967.6793	X =4467064.7419
14 Y =8388041.9074	X =4466985.8685
15 Y =8388068.6748	X =4466958.9089
16 Y =8388108.7221	X =4466916.5492
17 Y =8388107.8186	X =4466904.8424
18 Y =8388102.4061	X =4466899.3942

Գործող արտադրամասի տեխնիկական ցուցանիշներն են.

Գործող արտադրամասը հատակագծումն ունի ուղղանկյունաձև տեսք 12.2 x 24.4մ առանցքային չափերով:

Շինությունն ունի հետևյալ ցուցանիշները՝

Արտաքին պատեր/երեսապատում – 400մմ/տուֆ քարի շարվածք, Ներքին պատեր – 100-200մմ/բետոնե բլոկներ, սալիկներ և այլն, Հատակներ – կերամիկական սալիկ, լամինատ և այլն,

Շինության բարձրությունը – 15.0,

Տանիք/կոնստրուկտիվ մաս – լանջ/ազատ ջրհեռացում/մետաղական թիթեղ, Շինության հիմնակմախք/ծածկ – միաձույլ երկաթբետոն/մոնոլիտ կամ պանել: Իրականացված է տարածքի մաքրում և բարեկարգում:

Ընդլայնման արտադրամասի կառուցապատումը և սարքավորումների մոնտաժումը կատարվելու է համաձայն՝ ՀՀ-ում գործող նորմատիվա-տեխնիկական, նախագծային և շինարարական նորմերին և առկա քաղաքաշինական փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան:

«ԱՐՑԵՄԵՆՏ» ՍՊ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՑԵՄԵՆՏԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՅԹԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2021-2026 ԹԹ. ծրագրի ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ. բնագավառում ներկայացվում է, որ քաղաքաշինությունը և մասնավորապես շինարարության ոլորտը Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության առավել դինամիկ զարգացում արձանագրող բնագավառն է: Բնագավառում առկա մարտահրավերները պետք է դիտարկվեն երկրի մրցունակության բարձրացման, տարածքների զարգացման առկա անհամամասնությունների հաղթահարման, ներդրումային բարենպաստ միջավայրի ձևավորման, աշխատատեղերի ստեղծման, հասարակության բոլոր խմբերի համար սոցիալական, ինժեներական ենթակառուցվածքների մատչելիության, պատմամշակութային

ժառանգության պահպանման և շրջակա միջավայրի վրա քաղաքաշինական գործունեության բացասական ազդեցությունների վերացման համատեքստում

շինարարությունում նոր տեխնոլոգիաների ներդրման, տեղական հումքով շինանյութերի և շինարարության որակի հսկման մեթոդների մշակման ու իրագործման նպատակով ձևավորել գիտահետազոտական և փորձարարական բազա, պատրաստել (վերապատրաստել) գիտական կադրեր, որոնք հնարավորություն կտան ապահովելու նորարարական տեխնոլոգիաներին արագ արձագանքման, կիրառության և ներդրման, ըստ անհրաժեշտության, համապատասխան նորմատիվ դաշտի ապահովման, նյութատեխնիկական բազայի համալրման, տեղական արտադրողներին աջակցություն ցուցաբերելու և բիզնես կարողությունները զարգացնելու ուղղությամբ շարունակական ու հետևողական աշխատանքների իրականացումը:

ՀՀ կառավարության 08.04.2021թ-ի «Քաղաքաշինության բնագավառի զարգացման ծրագրերը, ծրագրի իրագործման ապահովող միջոցառումների ցանկը հաստատելու մասին ԹԻՎ 531-Լ որոշման հավելված 1-ով սահմանված է «Շինարարության ոլորտում նոր տեխնոլոգիաների ներդրում և տեղական հումքի կիրառության ոլորտների ընդլայնում և նրան նպաստելու ուղղությամբ աջակցության ցուցաբերում:

Ցեմենտի արտադրության ընդլայնումը համահունչ է և համապատասխանում է ՀՀ կառավարության 2021-2026թթ. քաղաքաշինության ոլորտի ծրագրերին և ՀՀ կառավարության 08.04.2021 թվականի ԹԻՎ 531-Լ որոշման հավելված 1-ի նպատակներին նշված փաստաթղթերին:

**ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ և ՄՈՆԻՏԻՆԳ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՑԵՄԵՆՏԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴԼԱՅՆՎԱԾ ԱՐՏԱԴՐԱՄԱՍՈՒՄ**

Ընդլայնման արտադրամասը իրենից ներկայացնում է 9մ x 24մ չափսերով ընդանուր 520մ² մակերեսով երեք հարկանի մետաղական կոնստրուկցիաներով հավաքված կարկաս, որտեղ տեղադրվում են ցեմենտի արտադրության սարքավորումները: Մետաղյա սյուները

և գնդային աղացք անկերներով հավաքվում են նախորոք պատրաստված երկաթբետոնյա մոնոլիտ հիմքերի վրա, իսկ մնացած սարքավորումները համապատասխան մետաղական կոնստրուկցիաների վրա:

Արտադրամասը ընդլայնվում է գործող հույնատիպ արտադրամասի հարակից տարածքում, որի հողային մակերեսը զուրկ է բուսահողից և իրենից ներկայացնում է խառը հողախառն մանր քարային զանգված: Ընդլայնված արտադրամասին կից տարածքում կառուցվում է 24մ² (6մ x 4մ չափսերով) մակերեսով ենթակայան (щитовая):

Հիմքերի հողային աշխատանքների ընթացքում առաջացած հողի զանգվածը, որի ծավալը կազմելու է մոտավորապես 82 մ³ է, օգտագործվելու է հարակից տարածքի հարթեցման և բարեկարգման համար: Իրականացվելու է շինարարական աշխատանքների տարածքի մակերեսի մաքրում և բարեկարգում:

Շինարարական և մոնտաժային աշխատանքների կատարման ժամկետը նախատեսվում է մոտ 7 ամիս - 210 օր, որի աշխատանքներին ներգրավված են լինելու մինչև 12 աշխատակից:

Աշխատանքների կատարման համար անհրաժեշտ են հետևյալ աշխատանքային ռեսուրսները.

- ինժեներատեխնիկական անձնակազմ – 1մարդ,
- արհեստագործներ և բանվորներ - 9 մարդ,
- մեքենավարներ – 2 մարդ:

Շինարարության փուլում արտադրամասի ընդլայնման համար նախատեսվում է շինարարական հրապարակ, որտեղ լինելու են շինարարական աշխատանքների կատարման համար անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցները:

Արտադրամասի ընդլայնման շինարարության և մոնտաժման փուլում աշխատակիցները օգտվելու են գործող արտադրամասի ժամանակավոր աշխատասենյակից, ճաշարանից, աղբի տարաներից, հանդերձարանից: Շինհրապարակում տեղադրվելու են լրացուցիչ 6 հատ լուսարձակներ, հակահրդեհային վահանակ: Շինհրապարակի մուտքի և ելքի մոտ մոնտաժվելու են շինարարական ավտոտրանսպորտի ելքի լվացման կետեր:

Շինարարության փուլում կառույցն առանձնացվում է ժամանակավոր տեղադրվող վահանակային պատով:

Շինարարության փուլում աշխատողներն օգտվելու են տարածքում գործող դրսի երկու սանհանգույցերից, որոնց կեղտաջրերը հեռացվում են տարածքում նախկինում կառուցված 2,5 մ³ տրամագծի և 4,5 մ³ խորությամբ գործող լրացուցիչ դրսի երկու անջրթափանց բետոնապատ սեպտիկ հորեր: Սեպտիկ հորերը պայմանագրային հիմունքներով լիցենզավորված կազմակերպության կողմից պարբերաբար դատարկվում են:

Շինհրապարակի տարածքում կատարվելու է մեքենաների անիվների լվացում՝ լվացման հարթակում: Անիվների լվացում պահանջող մեքենաները պետք է անցնեն անիվների լվացման հարթակի միջով՝ շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ:

Շինհրապարակում անիվների լվացումից առաջացած, ինչպես նաև արտադրական հոսքաջրերը միավորվելու են մեկ բակային ջրահեռացման ցանցին: Արտադրական և անձրևաջրերից առաջացող մակերևութային հոսքաջրերը պլաստմասսե վերգետնյա խողովակներով հեռացվելու են դեպի շինհրապարակում տեղադրվող պարզարան:

Շինհրապարական հրապարակը ապահովված է լինելու գիշերային լուսավորությամբ և հակահրդեհային անվտանգության միջոցներով՝ կրակմարիչներով:

Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.

Ջուր: Շինարարության փուլում բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ խմելու-կենցաղային նպատակով: Քանի որ ցեմենտ արտադրության տարածքը գտնվում է «Լեվադան» ՍՊ ընկերության տարածքում վարձակալության հիմունքներով, փոխադարձ համաձայնությամբ «Արցեմենտ» ՍՊ ընկերությունը օգտվում է «Լեվադան» ՍՊ ընկերության կոմունիկացիաներից, այդ թվում տեխնիկական և ոռոգման ջրերից: Աշխատողների խմելու և կենցաղային նպատակների համար օգտագործում է գործող

արտադրամասի խմելու ջուրը: Ջրցանի համար նախատեսվող տեխնիկական ջուրը բերվելու է «Լեվադան» ՄՊ ընկերությունից ավտոդիստեռնով: Ջուրը լցվելու է տարածքում տեղադրվող 5տ տարողության բաքի մեջ: Ջրի մատակարարման հաճախականությունը կատարվելու է ըստ կարիքի: Տեխնիկական ջուրն ըստ անհրաժեշտության օգտագործվելու է հրդեհամարման, ջրցանի և անիվների լվացման համար: Շինարարության փուլում աշխատողների քանակը հերթափոխում կազմում է 12 մարդ, որից 1-ը՝ ինժեներատեխնիկական, 11-ը՝ բանվոր և վարորդներ:

Շինանձնակազմի խմելու կենցաղային կարիքների համար ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W = (n \times N + n_1 \times N_1) \times T, \text{ որտեղ՝}$$

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 1 մարդ N – ԻՏԱ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ^3 օր/մարդ

n_1 – սպասարկող բանվորների թվաքանակն է՝ 11 մարդ

N_1 – սպասարկող բանվորների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ^3 օր/մարդ;

T – շինարարության փուլում աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 210 օր:

$$W = (1 \times 0.016 + 11 \times 0.025) \times 210 = 61.11 \text{մ}^3, \text{ կամ } 0,17 \text{մ}^3/\text{օր:}$$

Շինանձնակազմի խմելու կենցաղային կարիքների համար ջրածախսը շինարարության փուլում կլինի 14.94մ^3 , կամ $0,29 \text{մ}^3/\text{օր:}$

բ) Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը շինարարության փուլում որոշվում է հետևյալ կերպ՝ $U_1 = S_1 \times K_1 \times n \times T,$

որտեղ՝

S_1 – ջրվող տարածքի մակերեսը 3650 մ^2 , (շինհրապարակ, ճանապարհներ)

K_1 – ջրի տեսակարար ծախսը 0.5լ/մ^2 ,

n - ջրցանի թիվը 1 օրում, 3

T – շինարարության փուլում ջրցանի և անիվների լվացման ժամանակահատվածը օրերով, 210,

$$U_1 = 3650 \times 0.5 \times 3 \times 210 = 1149.75 \text{ մ}^3, \text{ կամ } 5,48 \text{ մ}^3 / \text{օր:}$$

Անիվների լվացման համար ջրածախսը կկազմի 14.4մ^3 կամ $0.16 \text{ մ}^3/\text{օր:}$ Ընդամենը տեխնիկական ջրի սպառումը շինարարության փուլում կլինի $1164,15 \text{մ}^3$, կամ $5,54 \text{ մ}^3/\text{օր:}$

Հակահրդեհային կարիքների համար ջրի ծախսը հաշվարկված է $5,2 \text{լ/վրկ:}$

Շինհրապարակում անիվների լվացումից առաջացած, ինչպես նաև արտադրական հոսքաջրերը միավորվելու են մեկ բակային ջրհեռացման ցանցին և պլաստմասե վերգետնյա խողովակներով հեռացվելու են դեպի շինհրապարակում տեղադրված 1*1.5մ չափերի պարզարան :

Նշված նպատակների համար անհրաժեշտ ջրառը նախատեսվում է իրականացնել արտադրամասի հարևանությամբ գտնվող «Լևադան» ՍՊԸ-ի արտադրական տարածքում գտնվող խորքային հորատանցքից, որի համար կնքված են համապատասխան ջրօգտագործման պայմանագրեր: Շինարարության փուլում բետոնանյութը, ամրանային ձողերը և կմախքները, մետաղական կոնստրուկցիաները, մոնտաժային իրերն, ինչպես նաև անհրաժեշտ այլ նյութերը բերվելու են համապատասխան մասնագիտացված (լիցենզավորված) կազմակերպություններից, տրանսպորտային միջոցներով աշխատանքների անընդհատությունը ապահովվող պարբերականությամբ և պահեստավորվելու են շինարարական հրապարակում:

Տարածքում շինանյութերը պահեստավորվելու է ժամանակավոր շինություններում՝ տակդիրների վրա: Շինարարական հրապարակում շինանյութերը կամ սորուն նյութերը պահեստավորվելու են ծածկի տակ:

Աղբահեռացում - Շինարարության ընթացքում կառաջանա շինաղբ՝ ընդամենը՝ 57.0մ³ քանակով: Շինաղբը տեղափոխվելու է համայնքապետարանի կողմից հատկացված մինչև 5կմ հեռավորության վրա գտնվող աղբավայր Շինհրապարակում շինարարական նյութերի մնացորդները (մետաղական մասեր) և վտանգավոր նյութերը հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո հեռացվելու են Կապալառուի կողմից:

Կենցաղային աղբի հաշվարկը շինարարության փուլում

Կենցաղային աղբի ծավալը ամբողջ շինարարության մոնտաժման ժամանակահատվածի համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$M_{2մ} = n_{2մ} \times m \times t_{2մ}$$

որտեղ, $m - 1$ հերթափոխում կենցաղային աղբի ծավալն է մեկ մարդու հաշվով՝ 120կգ/տարի;

$n_{2մ}$ – աշխատողների թիվն է շինարարության մոնտաժման փուլում՝ 12;

t_{2f} - շինարարության մոնտաժման ժամկետն է, շինարարությունը և մոնտաժումը տևելու է 210 օր մոտ $t_i=0.6$ տարի, հետևաբար՝

$$M_{2f} = 12 \times 120 \times 0,7 = 864 \text{ կգ/տարի:}$$

$$M_{2f} = 864 \text{ կգ/տարի:}$$

Շինարարության ընթացքում կառաջանա 864,0 կգ կենցաղային աղբ: Շինարարության փուլում օգտագործվելու են տարածքում տեղադրված 2 հատ 1,5X1,0մ³, տարողության աղբարկղերը:

Բարեկարգում և կանաչապատում-Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում:

Ազատ տարածքներում՝ գործող արտադրամասի նախագծով մոտ 6310.0քառ.մ մակերեսով տարածքում արդեն իրականացված է կանաչապատում սիզախոտով՝ համատեղված ծաղիկներով և վարդերով: Ավտոճանապարհները, մոտեցումները շուրջ 60.0քմ մակերեսով ասֆալտապատված են:

Տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ և սարքավորումներ. ործունեության կատարման շինարարական և մոնտաժման աշխատանքների ժամանակ օգտագործվող հիմնական տեխնիկա- տրանսպորտային միջոցներն են.

Ընդլայնման արտադրամասի շինարարության ընթացքում աշխատելու է 1 ավտոկռունկ, 1 օդային հարթակ (автомашка) և 1 ամբարձիչ (погрузчик):

Շինարարական աշխատանքների՝ բեռնման-բեռնաթափման ժամանակ օգտագործվող բեռնաբարձիչ մեքենաները, բեռնաբռնիչ սարքերը պետք է

համապատասխանեն պետական ստանդարտներին կամ տեխնիկական պայմաններին, համաձայն ՇՆ և Կ III-4-80* պահանջներին:

Բեռնման և բեռնաթափման համար նախատեսված տարածքը պետք է հարթեցվի և ունենա 5⁰-ից ոչ ավել թեքություն:

Շինտեխնիկական լինելու է Կապալառու ընկերության սեփական տեխնիկական կամ անհրաժեշտության դեպքում վարձակալվելու են այլ կազմակերպություններից:

Մեքենաները կայանվելու են գործունեության տարածքում՝ շինհրապարակում: Ժամանակացույց. Արտադրամասի ընդլայնման շինարարական աշխատանքները տևելու են մոտ 7 ամիս: Գործունեության իրականացման ընթացքում նախատեսվող աշխատանքները ներառված են ժամանակացույցում:

Շինարարական աշխատանքների ժամանակ իրականացվելու տարածքի բարեկարգում

Նախատեսվում է կատարել հարթեցման աշխատանքներ և բարեկարգում 350 ք.մ տարածքի վրա, որի ընթացքում օգտագործվելու է 1 ամբարձիչ և 1 ինքնաթափ ավտոմեքենա: Կանաչապատում և ծառատունկ չի նախատեսվում, քանի որ գործող արտադրամասի տարածքում, որին կից է ընդլայնվող արտադրամասը, դա նախկինում արդեն արվել է:

Շահագործում.

Նախատեսվում է ընդլայնել ցեմենտի արտադրությունը ընդլայնելով գործող արտադրամասը, կառուցելով նրան կից նոր արտադրամաս, մոնտաժելով նմանատիպ սարքավորություններով լրացուցիչ հոսքագիծ 100.0 հազար տ/տարի արտադրողականությամբ՝ ընդանուր առմամբ գործող արտադրամասի հետ միասին արտադրողականությունը կկազմի 200 հազար տ/տարի քանակի ցեմենտի արտադրություն: Ցեմենտի արտադրամասում աշխատանքները իրականացվելու են երեք հերթափոխով, տարեկան աշխատանքային օրերի թիվը կազմելու է 300 օր:

Ընդանուր արտադրամասի շահագործման ընթացքում աշխատակիցների քանակը հետևյալն է.

- Վարչական աշխատողներ – 17 միավոր
- Բանվորներ և մեխանիզատորներ – 39 միավոր

ԸՆԴԱՄԵՆԸ 56 միավոր աշխատողներ

Արտադրամասը սպասարկելու են՝

- Ինքնաթափ ավտոմեքենաներ մինչև 15 տն տարողունակության – 2 միավ
- Անիվավոր ամբարձիչներ 1 և 3 տն տարողունակության – 2 միավոր
- Ավտոկառ 2 տն տարողունակության – 1 միավոր

ԸՆԴԱՄԵՆԸ 5 միավոր մեքենա-մեխանիզմ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Գործադ արտադրամասը ունի աշխատակիցների համար հախատեսված հանդերձարան, սնունդի համար կահավորված սենյակ, որը ապահովված է ջրով, սանհանգույցով և կարող է սպասարկել միաժամանակ 12 աշխատակցի մեկ հերթափոխի դեպքում: Կա գործող 2 ցնցուղ բանվորական անձնակազմի համար և 2 ցնցուղ ինժեներա-

տեխնիկական աշխատողների համար: Բանվորական անձնակազմի մեկ հերթափոխի առավելագույն քանակը 8-ն է:

Արտադրական տեղամասը չի ջեռուցվելու, այդ պատճառով յուրաքանչյուր հարկում պատրաստվելու են առանձին սենյակներ՝ աշխատողների հանգստի և ձմռան պայմաններում տաքանալու համար:

Վարչական շենքը և օպերատորների սենյակը տաքացվում է օդորակիչների և էլեկտրոջեռուցիչների միջոցով:

Արտադրամասը տեխնիկական նպատակների ջրօգտագործման համար ունի ներքին ջրային ցանց, որի ջուրը պայմանագրային հիմունքներով վերցնում է հարակից «Լեվադան» ՍՊԸ-ից:

Ընկերությունը խմելու ջուրը պարբերաբար նույնպես օգտագործում է «Լեվադան» ՍՊ ընկերության ջրային ցանցի ջուրը, որը լցվում է սննդի համար նախատեսված ցիստեռնի մեջ: Սենյակներում և արտադրամասում տեղադրված են ջրի սառեցուցիչներ:

Հաշվի առնելով, որ տարածաշրջանում չկա կոյուղու գործող համակարգ՝ որից կարելի է օգտվել, ադմինիստրատիվ կորպուսի կեղտաջրերը հեռացվում են նախկինում կառուցված 2,5 մ տրամագծի և 4,5 մ խորությամբ անջրթափանց բետոնապատ սեպտիկ հոր: Ընկերությունը ունի նաև 2 դրսի զուգարաններ, որոնց կեղտաջրերը հեռացվում են տարածքում նախկինում կառուցված նմանատիպ 2,5 մ տրամագծի և 4,5 մ խորությամբ լրացուցիչ երկու անջրթափանց բետոնապատ սեպտիկ հորեր: Սեպտիկ հորերը պայմանագրային հիմունքներով ԱԶ Շանթ Մալխասյան լիցենզավորված կազմակերպության կողմից պարբերաբար դատարկվում են:

Կենցաղային աղբի հաշվարկը շահագործման փուլում

Կենցաղային աղբի ընդանուր ծավալը ցեմենտի արտադրամասի շահագործման փուլի մեկ տարվա համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$M_2 = n_2 \times m \times t_{21}$$

Որտեղ, n_2 – աշխատողների թիվն է շահագործման փուլում – 56

t_{21} – շահագործման փուլի մեկ տարին է, $t_{21} - 1$

$$M_2 = 56 \times 120 \times 1 = 6720 \text{ կգ/տարի:}$$

Կենցաղային աղբի ընդանուր ծավալը ցեմենտի արտադրամասի շահագործման 1 տարվա համար կկազմի

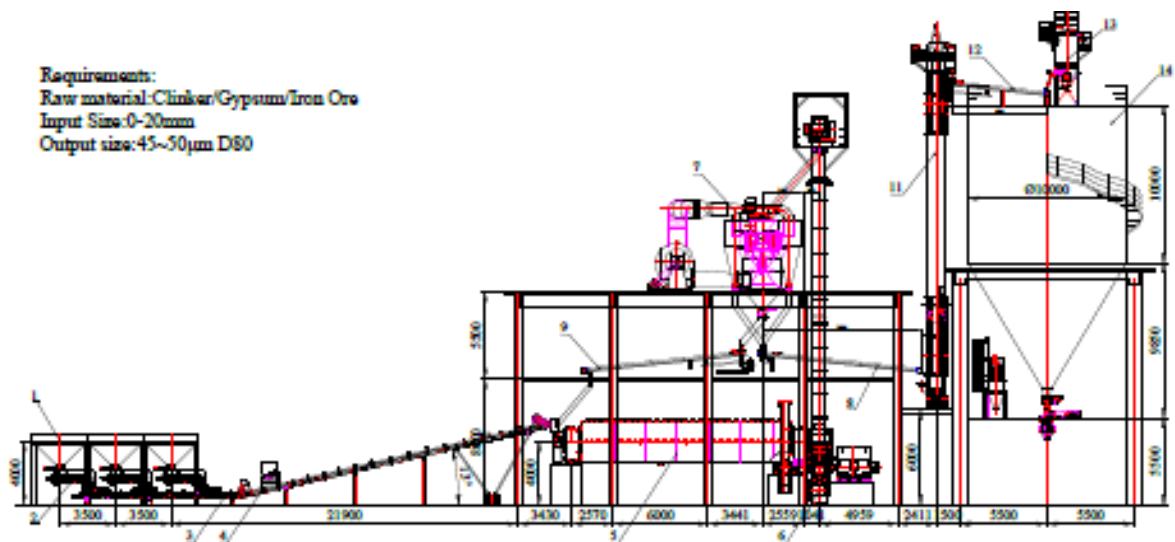
$M=6720$ կգ/տարի

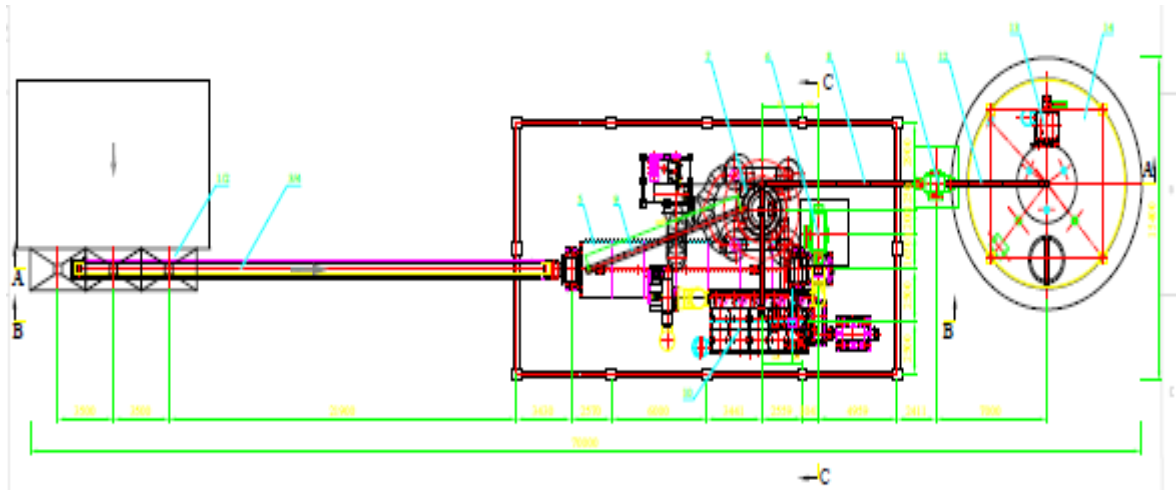
Ընկերությունը համայնքի կոմունալ ծառայության հետ ունի պայմանագիր՝ կենցաղային աղբի տեղափոխման համար:

Ցեմենտի արտադրությունն ընդլայնված արտադրամասում իրականացվելու է նույնպես չոր եղանակով, ինչը հանդիսանում է ավելի առաջատար, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության տեսակետից քիչ վնասակար, քանի որ նման տեխնալոգիայի կիրառման պայմաններում բացակայում է կլինկերի ստացման պրոցեսը, ինչը նշանակում է, որ բացակայում է հումքը վառարանում թրծելու գործընթացը, համապատասխանաբար նվազում է դեպի մթնոլորտ արտանետվող վնասակար գազերի քանակը:

Նշված եղանակով ցեմենտի արտադրությունը ընդլայնված արտադրամասում ընթանալու է նույնպես չինական արտադրության LIMING HEAVY INDUSTRY ընկերության հոսքազծով՝ այն ամբողջությամբ ավտոմատացված է:

Գործող և ընդլայնվող ցեմենտի արտադրության հոսքազծերը ունեն հետևյալ տեսքը.





Ստորև ներկայացվում են՝

Քննարկվող տարածքի և արտադրամասի տեղադիրքը;

Տարածքի գլխավոր հատակագիծը 1:2000 մաշտաբի;

Իրադրության հատակագիծը 1:5000 մաշտաբի;

Գլխավոր հատակագիծը 1:1000 և 1:500 մաշտաբի;

Գործող և ընդլայնվող ցեմենտի արտադրության հոսքագծերի B - B և C - C կտրվածքները 1:200 մաշտաբի;

Ցեմենտի արտադրության տեխնոլոգիական սխեման:



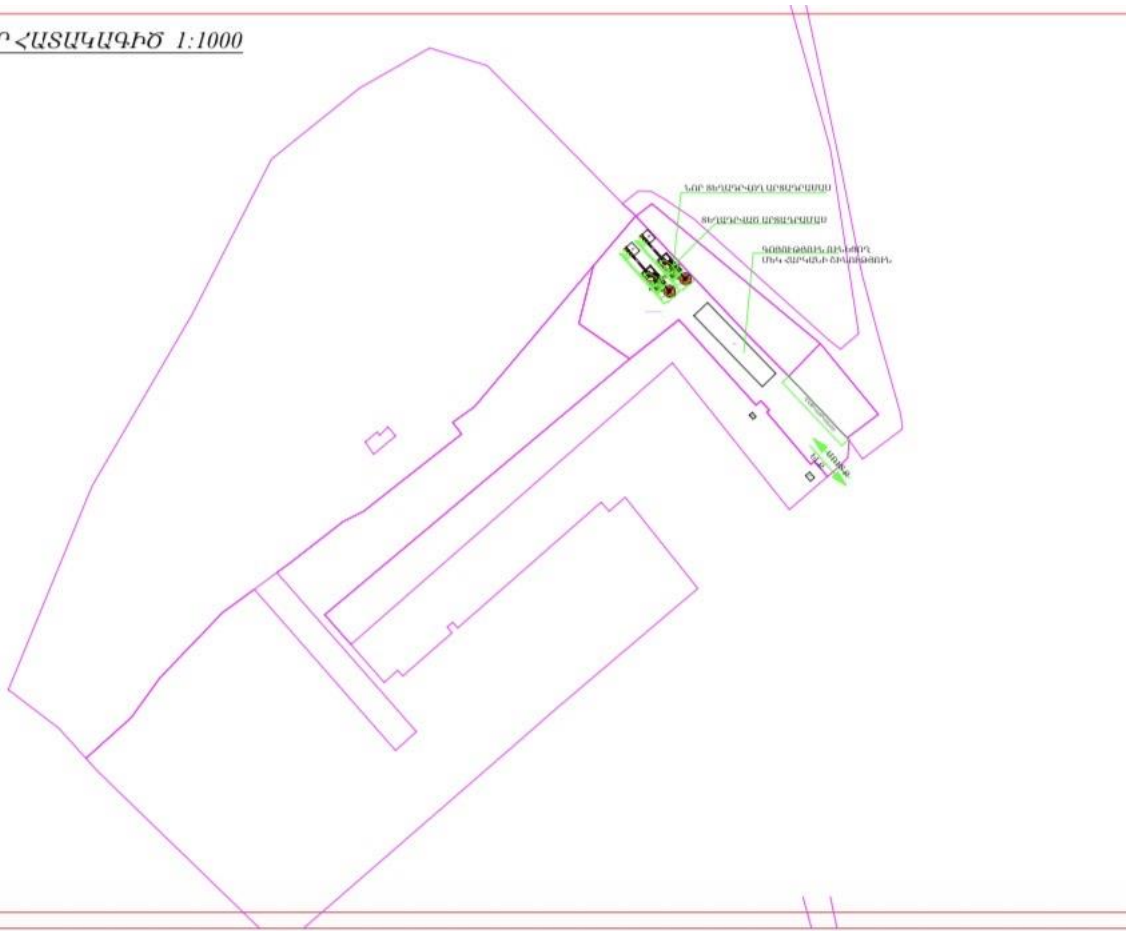
ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ 1 : 2000

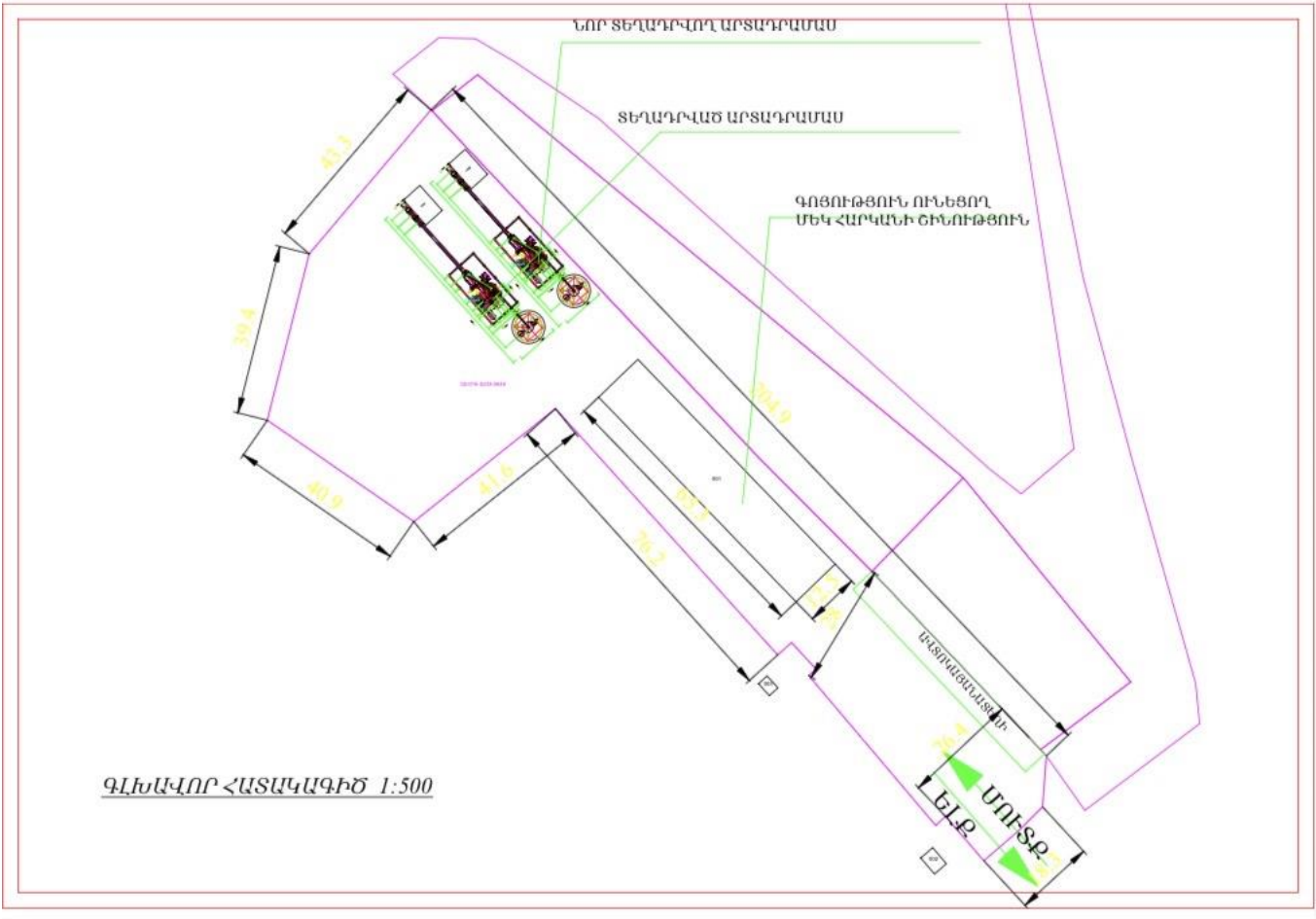


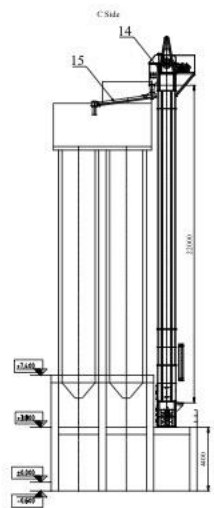
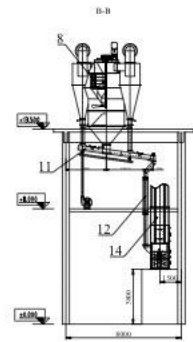
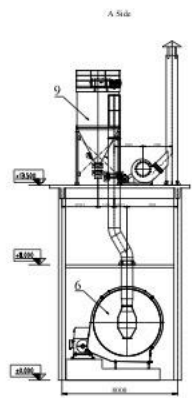
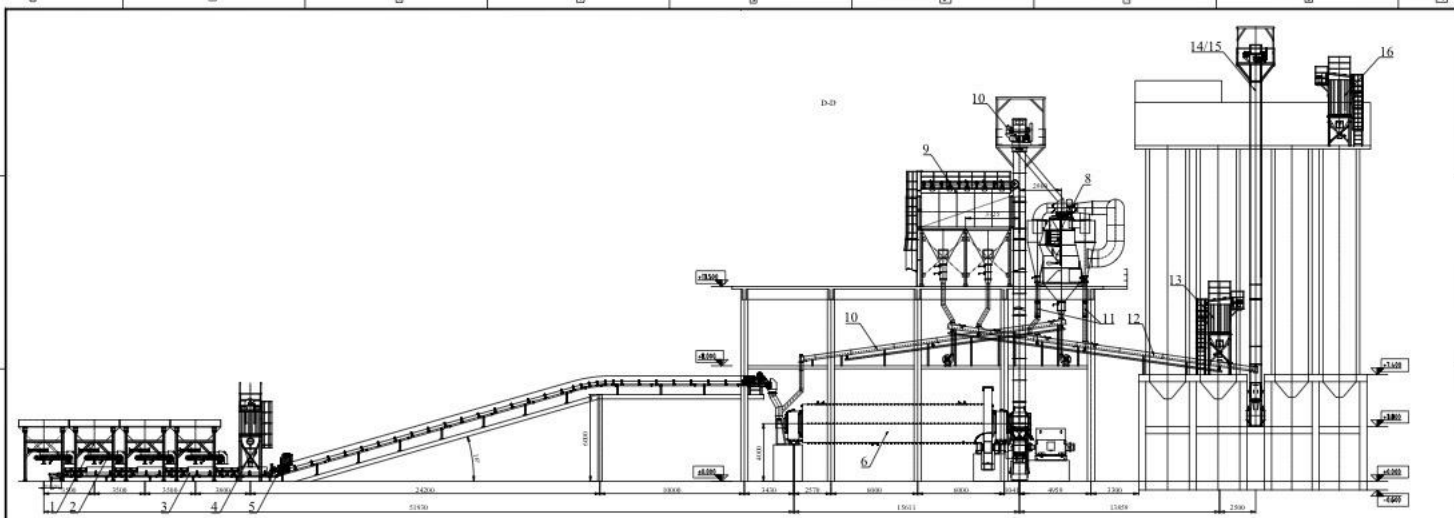




ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ 1:1000







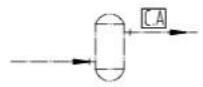
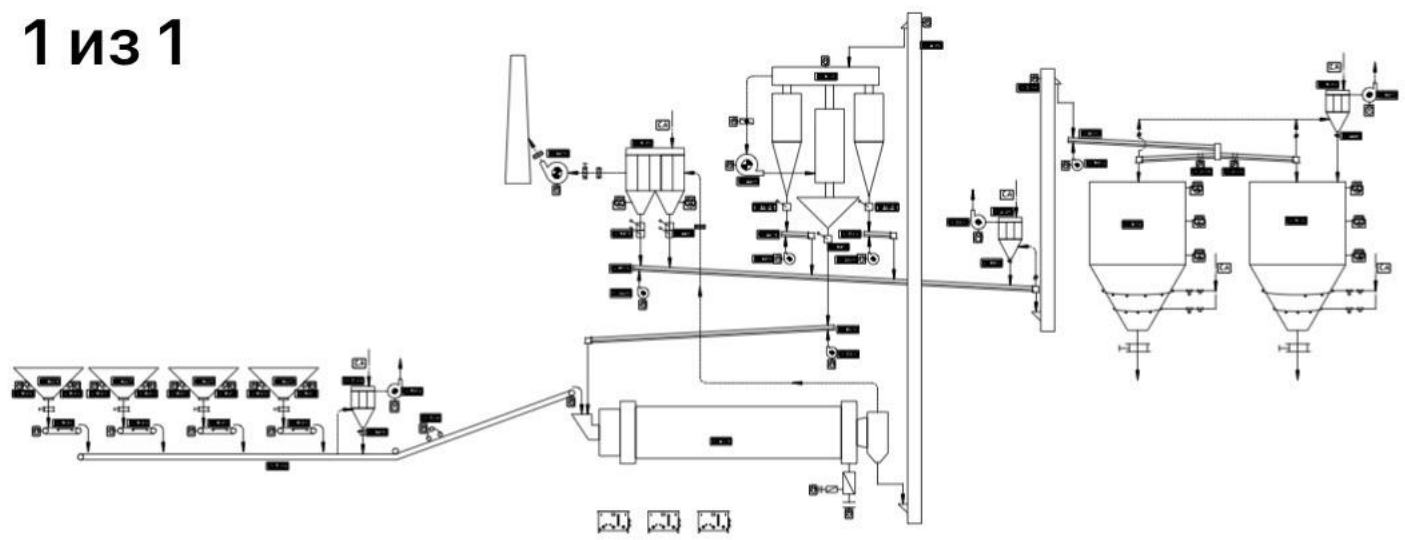
16	Impulse Bag Filter	LMC-2024	1	2.2kW	
15	5# Air Slide Conveyor	XZ250-4+4-4m	1	3kW	
14	2# Bucket Elevator	NE50-22m	1	11	
13	Impulse Bag Filter	LMC-2048	1	4kW	
12	4# Air Slide Conveyor	XZ250-21m	1	4kW	
11	2# 3# Air Slide Conveyor	XZ250-5m	2	2.2kW	
10	1# Air Slide Conveyor	XZ250-18m	1	4kW	
9	Impulse Bag Filter	CMQ96-5	1	45kW	
8	Separator	SLT-S-VI	1	45+160kW	
7	1# Bucket Elevator	NE100-21m	1	18.5	
6	Ball Mill	QM12.6x13m	1	1000kW	
5	Iron Remover	RCYD-5	1	1.5kW	
4	Impulse Bag Filter	LMC-2072	1	5.5kW	
3	Belt Conveyor	B500-50m	1	11kW	
2.1	Slide Gate Valve	500x300	3		
2	Weighing Belt Feeder	DLB500-2m	3		
1	Loading Hopper	LC3500x2500	3		
No.	Name	Model	Qty	Power	Remark


LIMING
 Email: info@liming.com Tel: 0086-371-86614561 Fax: 0086-371-67992699

Designed by *[Signature]* Scale 1:180 QMJ2.6x13m Process Layout
 Drawn by _____ Date 2026-01-14
 Approved by _____ Total 2 Page 2 Drawing No. LJZ20250058

Note:
 1) This is a standard layout based on a ground plane, which can be amended in accordance with the local terrain.
 2) Capacity might be varied with local soil condition, hardness of stone, and moisture content.

1 из 1



 LIMING HEAVY INDUSTRY			
Email: info@liming.com Tel: 0086-371-8661561 Fax: 0086-371-6799299			
Designed by	Scale	1:130	ØM32.5x13m Cement Ball Mill
Drawn by	Date	2026-01-07	Process Flow Chart
Approved by	Total	Page	Drawing No. LJ220250058
<small>Note: 1) This is a standard layout based on a ground plane, which can be amended in accordance with the local terrain. 2) Capacity might be varied with local soil condition, hardness of stone and moisture content.</small>			

ՊՐՈՑԵՍԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ընդլայնված արտադրամասում ցեմենտի արտադրական պրոցեսը հետևյալն է՝ Աղացման եղանակով ցեմենտի արտադրության համար օգտագործվում են հետևյալ սարքավորումները և նյութերը.

- Բեռնման բունկերներ 3500x3500 – 4 հատ
- Ժապավենային կշեռք փոխարկիչ DLB500-2m – 4 հատ
- Ժապավենային փոխարկիչ B500-50m – 1 հատ
- Թևքային ֆիլտր LMC-2072 – 1 հատ
- Էլեկտրոմագնիս RCYD-5 – 1 հատ
- Գնդաղաց QMJ2.6x13m – 1 հատ
- Էլևատոր կովշային NE100-21m – 1 հատ
- Սեպարատոր SLT-S-VI – 1 հատ
- Թևքային ֆիլտր CMQ96-5 – 1 հատ
- Օդային փոխարկիչ XZ250-18m – 1 հատ
- Օդային փոխարկիչ XZ250-5m – 2 հատ
- Օդային փոխարկիչ XZ250-21m -1 հատ
- Թևքային ֆիլտր LMC-2048 – 1 հատ
- Էլևատոր կովշային NE50-22m – 1 հատ
- Օդային փոխարկիչ XZ250-4+4+4m – 1 հատ
- Թևքային ֆիլտր LMC-2024 – 1 հատ

Ցեմենտի արտադրության համար նախատեսված հումքերը (կլինկեր, գիպս, պեռլիտ) ընկերության տարածք է բերվում այլ ընկերություններից: Տեղափոխված հումքը պահեստավորվում է երեք կողմից փակ պահեստում:

Այնուհետև ցեմենտի ստացման հումքը ավտոինքնաթափի միջոցով պահեստից տեղափոխվում և բեռնաթափվում է նախադոզավորման բունկերների մեջ: Բունկերներից համապատասխան բաժնեմասերով (կլինկեր՝ 80%, գիպս՝ 3-5%, պեռլիտ՝ 15-17%) լցվում է ժապավենային կշեռք-փոխակրիչների վրա և տեղափոխվում դեպի ընդանուր փոխակրիչ: Ժապավենային կշեռք-փոխակրիչներից առաջացած փոշին հավաքվում է թևքային ֆիլտրի մեջ և պարբերաբար լցնում է ժապավենային փոխարկիչի վրա: Փոխակրիչի միջոցով հումքը տեղափոխվում է դեպի 25 տ/ժամ արտադրողականությամբ գնդային աղաց, որտեղ

խառնվում է և ենթարկվում կոտորակման՝ մինչև համապատասխան չափսերի ստացումը:

Կոտորակված, համապատասխան չափսերի հասցված համասեռ զանգվածը աղացից էլևատորով տեղափոխվում է դեպի սեպարատոր, որտեղ համախառն զանգվածը տարանջատվում է ըստ չափսերի: Խոշոր հատիկները սեպարատորից նորից վերադարձվում են աղաց՝ հետագա կոտորակման:

Աղացից հետո տեղադրված է թևքային ֆիլտր, որտեղ տեղի է ունենում մթնոլորտ արտանետվող օդի մաքրման պրոցեսը: Թևքային ֆիլտրի միջոցով որսված փոշին տրվում է դեպի պատրաստի արտադրանքի սիլոսներ տանող էլևատոր, իսկ մաքրված օդը արտանետվում է մթնոլորտ: Թևքային ֆիլտրը ապահովում է փոշու մասնիկներից մթնոլորտ արտանետվող օդի 99%-ոց մաքրում: Թևքային ֆիլտրները պարբերաբար մաքրվում են 120-140 ժամ հաճախականությամբ: Մաքրման ընթացքում առաջացած ցեմենտի փոշին լցվում է հոսքագիծ՝ որպես պատրաստի արտադրանք: Թևքերի մաքրումը կատարվում է անմիջապես ֆիլտրի մեջ մեխանիկական եղանակով: Վնասված կամ մաշված թևքերը անմիջապես փոխվում են: Աշխատանքի ընթացքում պարբերաբար ստուգվում են մեխանիկական ինչպես նաև սնուցող օդի հարվածային համակարգը: Թևքային ֆիլտրները միացված են ավտոմատ դեկավարման կենտրոնական համակարգին և ֆիլտրի հետ կապված խնդիրների դեպքում այն տալիս է ազդանշան, և թերությունը անմիջապես վերացվում է: Ֆիլտրի թևքերը փոխվում են 5000-6000 ժամ հաճախականությամբ:

Պատրաստի արտադրանքը՝ ցեմենտը կովշավոր էլևատորի օգնությամբ տրվում է դեպի պատրաստի արտադրանքի համար նախատեսված սիլոսներ: Պատրաստի արտադրանքի համար նախատեսված սիլոսները կահավորված են փոշեորսման համակարգով, որտեղ տեղի է ունենում մթնոլորտ արտանետվող օդից պատրաստի արտադրանքի փոշեորսման պրոցեսը: Որսված փոշին, որն իր էությամբ հանդիսանում է պատրաստի արտադրանք՝ ցեմենտ, փոխակրիչների միջոցով տրվում է դեպի ցեմենտի սիլոսներ, իսկ 99% փոշեզտված օդը ուղղվում է մթնոլորտ:

Պատրաստի արտադրանքը՝ ցեմենտը, պատրաստի արտադրանքի սիլոսներից իրացման է տրվում բարձման հանգույցում: Բարձման հանգույցը կահավորված է ցեմենտի տեղափոխման համար նախատեսված ցեմենտատար մեքենաների բարձման խողովակաշարով, ինչպես նաև պարկավորման հանգույցով:

Պարկավորումից հետո այն տեղափոխվում է պատրաստի արտադրանքի պահեստ՝ իրացման համար:

«Արցեմենտ» ՍՊ ընկերության ցեմենտի արտադրության տարածքը Գյումրի-Արմավիր ճանապարհից գտնվում է մոտ 1800մ հեռավորության վրա, որի հետ կապված է նախկինում կառուցված ընդանուր օգտագործման ասֆալտապատված ճանապարհով: Այդ ճանապարհը անցնում է Արագածավան բնակավայրի ծայրային (եզրային) հատվածով:

Շինանյութերի տեղափոխման և շահագործման փուլերում արտադրանքի տեղափոխումը հիմնականում իրականացվելու է շինանյութ մատակարարողների և սպառողների տրանսպորտային միջոցներով: Տողափոխումը իրականացվելու է հիմնականում 20 տոննա տարողությամբ բեռնատար մեքենաներով այդ ընդանուր օգտագործման ճանապարհով Արագածավան բնակավայրի ծայրամասով, բացառելով մուտք բնակավայրի տարածք: Հաշվի առնելով ցեմենտի արտադրության տարեկան արտադրողականությունը, տարեկան աշխատանքային օրերի թիվը, բեռնատարների տարողությունը տրանսպորտային միջոցների երթերի հաճախականությունը կկազմի ժամում երեք երթ, ինչը ճանապարհների ծանրաբեռնվածության վրա զգալի ազդեցություն չի առաջացնի: Ազդեցությունների նվազեցման ուղղված մեղմացնող միջոցառումներից նախատեսվում է տրանսպորտային միջոցների երթերի միջև քսան րոպեանոց ժամանակայի միջակայք, բեռնատարների տեխնիկական վիճակի և բեռնվածության պարտադիր ստուգումներ նրանց գերբեռնվածությունը բացառելու նպատակով:

Շահագործման փուլում օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.

Ջուր: Շահագործման փուլում ջուրն օգտագործվելու է տարածքի ջրցանի, ցեմենտի արտադրության ընթացքում օգտագործվող պեռլիտի լցակույտի խոնավացման և անձնակազմի խմելու կենցաղային, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ հրդեհաշիջման համար:

Աշխատողների խմելու և կենցաղային նպատակների համար օգտագործվելու է բերովի ջուր՝ պայմանագրային հիմունքներով: Ջրցանի համար նախատեսվող տեխնիկական ջուրը բերվելու է ավտոնոմիստեռնով: Ջուրը լցվելու է տարածքում տեղադրվող 5տ տարողության բաքի մեջ: Ջրի մատակարարման հաճախականությունը կատարվելու է ըստ կարիքի: Տեխնիկական ջուրն ըստանհրաժեշտության օգտագործվելու է հրդեհամարման, ջրցանի և անիվների լվացման համար:

Տարածքում կատարվելու է մեքենաների անիվների լվացում՝ լվացման հարթակում: Անիվների լվացում պահանջող մեքենաները պետք է անցնեն անիվների լվացման հարթակի միջով՝ շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ:

Շինհրապարակում անիվների լվացումից առաջացած, ինչպես նաև արտադրական հոսքաջրերը միավորվելու են մեկ բակային ջրհեռացման ցանցին և պլաստմասե վերգետնյա խողովակներով հեռացվելու են դեպի շինհրապարակում տեղադրված 1*1.5մ չափերի պարզարան:

Ջրապահանջի հաշվարկը շահագործման փուլում

1. Աշխատողների խմելու կարիքներ

Արտադրական նպատակներով խմելու ջուրն օգտագործվելու է արտադրամասի հիդրոմաքրման համար և լաբորատորիայում: Տնտեսական նպատակներով խմելու ջուրն օգտագործվելու է աշխատողների խմելու-կենցաղային կարիքների համար, ճաշարանում, ցնցուղարանում և վարչական տարածքում հատակների լվացման համար:

Աշխատողների հաստիքային թվաքանակը, $n_0=56$ մարդ/օր (նախագծային տվյալ);

Աշխատողների առավելագույն օրական թվաքանակը $r=56$ մարդ/օր (նախագծային տվյալ);

Մեկ բանվորի համար ջրի նորմատիվ ծախսը $n_1=25$ լ/օր, ՀՀՇՆ 40.01.01-2014 25;

Մեկ վարչական աշխատողի համար ջրի նորմատիվ ծախսը $n_2=16$ լ/օր, ՀՀՇՆ 40.01.01-2014 3 աշխատանքային օրերի թիվը $T=300$ օր/տարի (նախագծային տվյալ);

Բանվորների օրական թվաքանակը $r_1=39$ մարդ/օր;

Թարմ ջրի պահանջը բանվորների համար՝

Առավելագույն օրական՝ $W1բօր = n_1 \times r_1 \times 10^{-3} = 0,98$ մ³/օր;

Տարեկան՝ $W1բտ = W1բօր \times T = 294$ մ³/տ;

Վարչ. աշխատողների, ԻՏԱ, ԿՍԱ, օպերատորների, անալիտիկների օրական թվաքանակը, $r_2=17$ (նախագծային տվյալ);

Թարմ ջրի պահանջը վարչ. աշխատողների, ԻՏԱ, ԿՍԱ, օպերատորների, անալիտիկների համար՝

Առավելագույն օրական՝ $W1վօր = n_2 \times r_2 \times 10^{-3} = 0,27$ մ³/օր

Տարեկան՝ $W1վտ = W1վօր \times T = 81$ մ³/տ

Աշխատողների խմելու կարիքների համար ջրապահանջը՝
 Առավելագույն օրական՝ $W1_{օր} = W1_{բօր} + W1_{վօր} = 1,25 \text{ մ}^3/\text{օր}$
 Տարեկան՝ $W1_{տ} = W1_{բտ} + W1_{վտ} = 375 \text{ մ}^3/\text{տ}$

2. Ցնցուղարաններ

Մեկ ցնցուղային ցանցի համար ջրի նորմատիվ ծախսը $n_3 = 500 \text{ ր}/\text{ժ}$
 ՀՀՇՆ 40.01.01-2014;

Ցնցուղային ցանցերի քանակը $a = 4$ հատ (գործող փաստացի տվյալ);

Ցնցուղի աշխատանքի տևողությունը յուրաքանչյուր հերթափոխի ավարտին $t = 30$
 րոպե (նախագծային տվյալ);

Ցնցուղի աշխատանքի գործակից՝ $k = t / 60 = 30 / 60 = 0,5$;

Հերթափոխների թիվը օրվա ընթացքում՝ $b = 3$ հերթ /օր (նախագծային տվյալ);

Ցնցուղարանի համար թարմ ջրի պահանջը՝

Օրական՝ $W2_{օր} = n_3 \times k \times a \times b \times 10^{-3} = 3 \text{ մ}^3/\text{օր};$

Տարեկան՝ $W2_{տ} = W2_{օր} \times T = 900 \text{ մ}^3/\text{տ};$

3. Ճաշարան

Մեկ կերակրատեսակի պատրաստման համար ջրի ծախսի նորմատիվը՝ $n_4 = 12 \text{ ր}$,
 ՀՀՇՆ 40.01.01-2014;

Ճաշարանում նստատեղերի քանակը՝ $N = 12$ տեղ (նախագծային տվյալ);

Ճաշողների նստեցումների թիվը օրվա ընթացքում՝ $b_1 = 3$ անգամ/օր (նախագծային
 տվյալ);

Ճաշատեսակների քանակը հաշվի առնող գործակից՝ $K_1 = 2,2$, ՀՀՇՆ 40.01.01-2014;

Ճաշարանի համար թարմ ջրի պահանջը՝

Օրական՝ $W3_{օր} = n_4 \times k_1 \times N \times b_1 \times 10^{-3} = 0,95 \text{ մ}^3/\text{օր};$

Տարեկան՝ $W3_{տ} = W3_{օր} \times T = 285 \text{ մ}^3/\text{տ};$

4. Հատակների հիդրոմաքրում

Մաքրման ենթակա մակերեսները և մաքրման եղանակները (նախագծային տվյալներ)

Գործող արտադրամաս

- Արտադրական տեղամաս – նիշ 0,00 300 ք.մ չոր մաքրման եղանակով
 - նիշ +8,00 230 ք.մ չոր մաքրման եղանակով
 - նիշ +13,50 220 ք.մ չոր մաքրման եղանակով
 - նիշ +23,50 90 ք.մ չոր մաքրման եղանակով
- Ենթակայան - 24 ք.մ չոր մաքրման եղանակով
- Կառավարման սենյակ - 8 ք.մ ջրային մաքրման եղանակով
- Վարչական շենք - 160 ք.մ ջրային մաքրման եղանակով
- Պահեստային տարածք - 360 ք.մ չոր մաքրման եղանակով

Կառուցվող արտադրամաս

- Արտադրական տեղամաս – նիշ 0,00 200 ք.մ չոր մաքրման եղանակով
 - նիշ +8,00 160 ք.մ չոր մաքրման եղանակով
 - նիշ +13,50 160 ք.մ չոր մաքրման եղանակով
- Ենթակայան (щитовая) - 24 ք.մ չոր մաքրման եղանակով

Հատակների հիդրոմաքրման ընդհանուր մակերեսը կազմում է՝ 168 մ²

Լվացվող մակերեսի 1մ²-ի համար ջրի ծախսի նորմատիվը՝ $n_5=0,5$ լ/մ²;

Հիդրոմաքրումների հաճախությունը՝

վարչական շենք, լաբորատորիա 160 մ²՝ $P_1=1$ անգամ/օր (նախագծային տվյալ);

կառավարման սենյակ 8 մ²՝ $P_2=1$ անգամ/օր (նախագծային տվյալ);

Թարմ ջրի պահանջը.

Օրական՝ $W_{4օր} = (n_5 \times S_1 \times P_1 + n_5 \times S_2 \times P_2) \times 10^{-3} = 0,08$ մ³/օր;

Տարեկան՝ $W_{4տ} = W_{4օր} \times T = 24$ մ³/տ;

5. Անալիտիկ լաբորատորիա

Մեկ անալիտիկի համար ջրի ծախսի նորմա $n_6 = 55,6$ լ/ժամ, ՀՀՇՆ 40.01.01-2014

Անալիտիկների թվաքանակը՝ $r_3=4$ մարդ, (հաստիքային ցուցակ);

Աշխատաժամերի թիվը օրում՝ $t=8$ ժամ, (նախագծային տվյալ);

Լարբրատորիայի աշխատօրերի թիվը՝ $T=300$ օր/տ, (նախագծային տվյալ);

Լարբրատորիայի համար ջրապահանջը՝

Առավելագույն օրական՝ $W5_{օր} = n_6 \times r_3 \times t \times 10^{-3} = 1,78$ մ³/օր;

Տարեկան՝ $W5_{տ} = W5_{օր} \times T = 534,0$ մ³/տ;

6. Ընդամենը ջրապահանջը՝

առավելագույն օրեկան՝

$W_{օր} = W1_{օր} + W2_{օր} + W3_{օր} + W4_{օր} + W5_{օր} = 7,06$ մ³/օր;

տարեկան՝

$W_{տ} = W1_{տ} + W2_{տ} + W3_{տ} + W4_{տ} + W5_{տ} = 2118$ մ³/տ:

7. Ընդամենը առաջացող կեղտաջրեր

Մատուցվող թարմ ջուր՝

տարեկան ծախսը՝ -2118 մ³/տ, ջրի կորուստը՝ 309 մ³/տ, կեղտաջրերի քանակը՝ 1809 մ³/տ

օրական ծախսը՝ $-7,06$ մ³/օր, ջրի կորուստը՝ $1,03$ մ³/տ, կեղտաջրերի քանակը՝ $6,03$ մ³/օր;

Սեպտիկ հորեր ուղղվող կեղտաջրերի հաշվարկային ծախսերը.

Տարեկան՝ -1809 մ³;

առավելագույն օրական՝ $-6,03$ մ³:

8. Կանաչ տարածքների ոռոգման նպատակների համար

ջրապահանջի հաշվարկը

«Արցեմենտ» ՍՊ ընկերությունը Կանաչապատ տարածքի համար ոռոգման համար օգտվում է «Լեվադան» ՍՊ ընկերության կոմունիկացիաներից, այդ թվում տեխնիկական և ոռոգման ջրերից պայմանագրային հիմունքներով: Կանաչապատ տարածքի ոռոգումը կատարվում է Փ89 վերգետնյա պլաստիկե խողովակներով ցնցուղային եղանակով:

Կանաչապատված տարածքի մակերեսը համաձայն գործող ցեմենտի արտադրության տվյալների կազմում է շուրջ $S_1 = 6310,0$ մ² (նախագծային տվյալ):

Ջրի ծախսը 1 մ² խոտածածկ տարածքի մեկ ջրման համար՝ հաշվի առնելով

Արագածավան բնակավայրի կլիմայական պայմանները՝ $n_1 = 4$ l / m^2 , ՀՀՇՆ 40.01.01-2014

СНиП 2.04.02-84;

Ոռոգումներով օրերի թիվը $T_1 = 100$ օր/տարի, կլիմայական պայմաններ;

Ոռոգման հաճախությունը $t_1 = 0,5$ ամգամ/օր, փաստացի տվյալներ;

Ջրապահանջը.

Օրական՝ $W_{1op} = n_1 \times S_1 \times t_1 \times 10^{-3} = 6310 \times 4 \times 0,5 \times 10^{-3} = 12,62$ $m^3/օր$;

Տարեկան՝ $W_{1t} = W_{1op} \times T_1 = 1262$ $m^3/տ$;

2. Բաց հրապարակների ու ներքին ճանապարհների ջրցանում

Ջրի ծախսը $1 m^2$ բաց հրապարակների, ասֆալտապատված ճանապարհների, մայթերի և մոտեցումների տարածքների մեկ ջրցանման համար՝ $n_2 = 0,5$ l / m^2 , ՀՀՇՆ 40.01.01-2014;

Ջրցանվող մակերեսը՝ $S_2 = 410$ m^2 (նախագծային տվյալ, ասֆալտապատ՝ 60 m^2 , բարեկարգված՝ 350 m^2);

Ջրցանումներով օրերի թիվը՝ $T_2 = 100$ օր/տարի, (տարվա դրական ջերմաստիճանով և ոչ անձրևային օրերի թիվը) կլիմայական պայմաններ;

Ջրցանման հաճախությունը՝ $t_2 = 1,0$ ամգամ/օր, փաստացի տվյալներ;

Ջրապահանջը.

Օրական՝ $W_{2op} = n_2 \times S_2 \times t_2 \times 10^{-3} = 410 \times 0,5 \times 1 \times 10^{-3} = 0,21$ $m^3/օր$;

Տարեկան՝ $W_{2t} = W_{2op} \times T_2 = 210$ $m^3/օր$;

Նյութեր, որպես ցեմենտի հումք օգտագործվելու է կլինկեր, գիպս և պեռլիտ: Կլինկերը և գիպսը բերվելու են պատրաստի վիճակում, դրանց արտադրություն ցեմենտի արտադրության տարածքում չի նախատեսվում, իսկ պեռլիտի ներկրումը իրականացվելու է բնակավայրի վարչական տարածքում գտնվող պեռլիտի հանքերից:

Հումքի մատակարարումը կկատարվի այն պարբերականությամբ, որպեսզի ապահովվի արտադրական աշխատանքների անընդհատությունը:

Ցեմենտի արտադրության համար նախատեսված բոլոր նյութերը մատակարարվելու են համապատասխան մասնագիտացված (լիցենզավորված) կազմակերպությունների կողմից:

Տարածքում կլինկերը և գիպսը պահեստավորվելու են համապատասխան

բունկերներում, իսկ պեղիտը պահեստավորվելու են ծածկի տակ:

Տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ և սարքավորումներ. գործունեության կատարման շահագործման փուլում օգտագործվող հիմնական տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներն են.

- 1 հատ ավտոինքնաթափ
- 1 հատ բուլդոզեր
- 0,5մ³ շերեփով 1 հատ էքսկավատոր
- 1 հատ ոչ ինքնաթափ
- եռակցող և էլեկտրական այլ գործիքներ:

Տեխնիկայի և սարքավորումների կայանման վայրերում նախատեսվում է ավազի կամ մանրախճի փռում՝ վառելիքի կամ քսայուղերի հնարավոր արտահոսքը հողային և ջրային ռեսուրսներ կանխելու նպատակով: Աղտոտված ավազը կամ մանրախճը տեղափոխվելու է համապատասխան աղբավայր և փոխարինվելու է նորով:

Տեխնիկայի համար համապատասխան վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը իրականացվելու է արտադրական տարածքից դուրս՝ մասնագիտացված լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:

Նախատեսվող գործունեության այլընտրանքային լուծումները

Նախատեսվող գործունեության նպատակն է ցեմենտի արտադրության ընդլայնումը: Արտադրված ցեմենտը օգտագործվելու է շինարարության մեջ: Ցեմենտի արտադրությունը նախատեսվում է իրականացնել չոր եղանակով, որը ցեմենտի արտադրության մեջ համարվում է ամենաժամանակակիցը և շրջակա միջավայրի վրա նվազագույն ազդեցություն ունեցողը: Նախատեսվող գործունեությանը որպես այլընտրանք հնարավոր է դիտարկել միայն դրանից հրաժարվելը: Աշխատանքներից հրաժարման (զրոկայական) տաբերակը դիտարկվում է որպես տնտեսապես ոչ նպատակահարմար: Ներկայումս շինանյութերի շուկայում արձանագրվել է ցեմենտի պահանջարկ, ինչը հանգեցրել է հումքի վաճառքի գների աճին և, ընդհանուր առմամբ, շինարարության բնագավառում ընդհանուր գնաճին: ՀՀ Արագածոտնի մարզում գրանցվել է գյուղատնտեսական բնագավառում աշխատատեղերի կրճատում, ինչը պայմանավորված է արտադրանքի մթերման և արտավայրերի օգտագործման հետ կապված խնդիրներով, ինչը առաջացրել է բազմաթիվ, հրատապ լուծում պահանջող սոցիալական խնդիրներ, մասնավորապես աշխատատեղերի ապահովման հետ կապված:

Հետևաբար, ցեմենտի արտադրամասի ընդլայնման գործարկման հետ կապված երկարաժամկետ կտրվածքով ստեղծվելիք նոր աշխատատեղերը կնպաստեն մարզում, մասնավորապես Արագածավան բնակավայրում, գործազրկության նվազեցմանը, սոցիալական խնդիրների լուծմանը և կենսամակարդակի կայուն աճին:

2. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

2.1. ՏԵՂԱԴԻՐՔԸ և ԼԱՆԴՇԱՖՏԸ

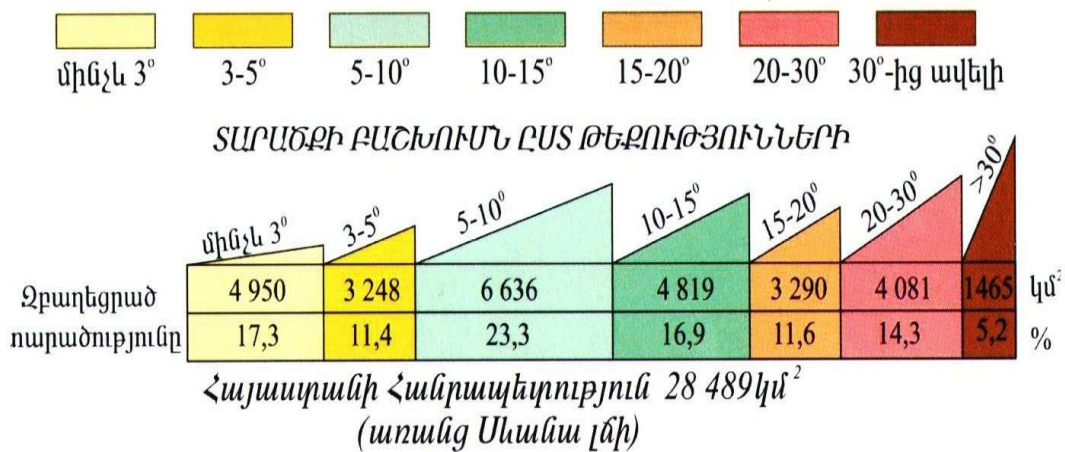
Լեռնագրական տեսակետից հայցվող տարածքը հարում է Հայկական հրաբխային բարձրավանդակի Արագածի լեռնազանգվածի հարավային լանջերին՝ Թալինի սարավանդի հյուսիս-արևմտյան մասերին և բնութագրվում է բլրաալիքավոր ռելիեֆով:

Թալինի սարավանդի բարձրությունը՝ 1250-1800 մ: Կազմված է նեոգենի և չորրորդականի հրաբխային ապարներից: Մակերևույթը բլրաթմբային է, թույլ մասնատված: Կան պարազիտային կոներ, լավային հոսքեր, քարացրոններ: Մակերևույթի կարևոր տարրերից են Մաստարայի, Զարնջայի և Աշնակի հեղեղատները: Ցածրադիր մասերում բնական լանդշաֆտը կենսաանապատային է, բարձրադիր մասերում՝ լեռնատափաստանային: Կան տուֆի, պեմզայի, պեռլիտի պաշարներ: Անասնապահական, հացահատիկի մշակության, խաղողագործական և պտղաբուծական շրջան է: Սարավանդի լավային հոսքերը դեպի հարավ ծածկվում են Արարատյան դաշտի չորրորդական առաջացումներով: Սարավանդի մակերևույթին բարձրանում են բազմաթիվ խոշոր և մանր պարազիտիկ խարամային կոներ և մնացորդային լավային բարձրունքներ: Հյուսիսից սարավանդը երիզավորում են Թիրինկատար և Կաքավասար հրաբուխների անդեզիտադափտային լավաների հոսքը, որին բնորոշ է բլրաբեկորային մակերևույթ:

Բազմաբերդ-Կոշ-Շամիրամ կառուցվածքային գծի երկայնքով անդեզիտադափտային լավային հոսքը ավարտվում է կտրուկ սանդղավանդակով: Լավային հոսքի ծայրամասերում քարտեզագրվել են բազմաթիվ գազային փքման կոներ:

Հարավային հատվածում սարավանդը կազմված է Կարմրաթառ և Դաշտաքար հրաբուխների տուֆերով և լավաներով, սարավանդի մակերեսին բնորոշ է ավելի հանգիստ, թույլ ալիքավոր ռելիեֆ:





ՌԵԼԻԵՖԻ ՁԵՎԱԳՐԱԿԱՆ ՏԻՊԵՐ ԵՎ ՁԵՎԵՐ ԵՎ
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒՅԹԻ ԳԵՐԱԿՇՌՈՂ ԹԵՔՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ





ՏԵԿՏՈՆԻԿԱՆ



Հողմնահարման գոտիներ

-  Ջերմաքիմիական
-  Ջերմակենսաքիմիական
-  Նեոտեկտոնական բարձրացումների հավասարագծերը (կմ)
-  Տեկտոնական խախտումներ

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

-  Սողանքներ
-  Խոշոր սողանքային տարածքներ

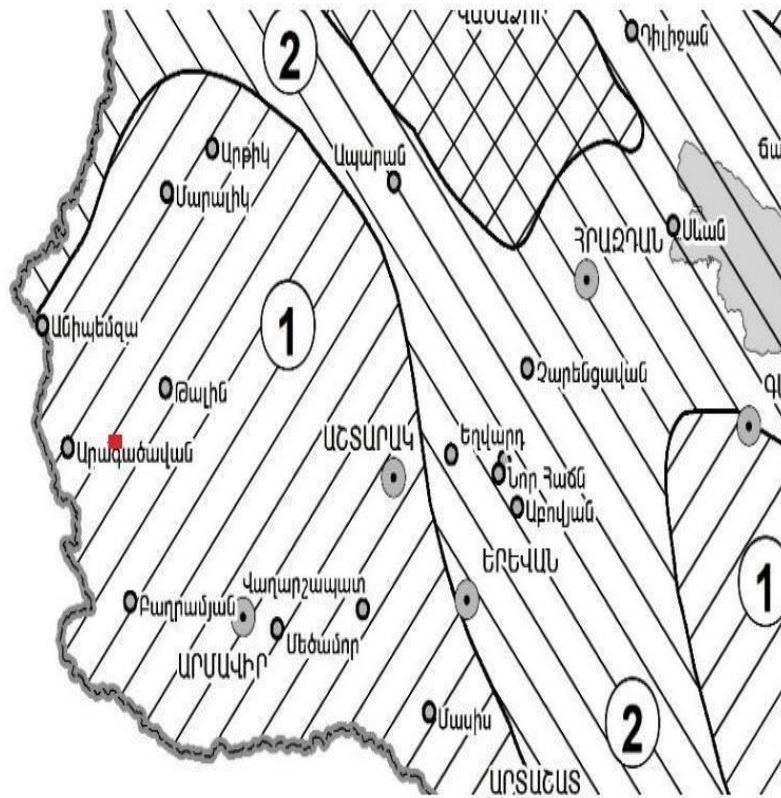
Սողանքներ

Ցեմենտի արտադրության տարածքում սողանքային երևույթները բացակայում են:



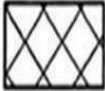
Տարածաշրջանի անմիջական հարևանությամբ խոշոր խզումային ստրուկտուրաները փաստված չեն, նկատվում են միայն տարբեր ուղղվածության բազմաթիվ մանր տեկտոնական խախտումներ:

ՀՀ-ն գտնվում է ակտիվ երկրաշարժային գոտում: Հյուսիսից հարավ առանձնացվում են հետևյալ սեյսմիկ գոնաները. Մերձքուռյան, Սոմխեթա- Ղարաբաղի, Մերձսևանյան, Կապան-Գոգորանի, Ծաղկունյաց-Զանգեզուրի, Երևան - Օրդուբաղի, Ուրծ-Վայքի: Հիմնականում նշված գոնաների սահմաններով է անցնում երկրկեղևի խորքային բեկվածքները, որոնցից ամենախոշորն են Սևան-Աքերայի, Շիրակ –Զանգեզուրի և Միջին Արաքսյան /Երևանյան/ բեկվածքները:

ՀՀ Քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի՝ 2020թ. դեկտեմբերի 28-ի թիվ 102-Ն հրամանով հաստատված «ՀՀՇՆ 20.04- «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն. Նախագծման նորմեր»: Այդ նորմերով սահմանվում են այն չափանիշները, որոնք պետք է դրվեն շենքերի ու կառուցվածքների նախագծման ու կառուցման ընթացքում /սեյսմակայունության հիմնական սկզբունքներ/: Սեյսմակայուն շինարարությունը իրականացվում է տարբերակված՝ երեք, ըստ ուժգնության աճող հաջորդականությամբ՝ 1, 2, 3 սեյսմիկ գոտիներում, որոնց համար գրունտի հորիզոնական արագացման մեծությունը համապատասխանաբար 300, 400 և 500 սմ/վրկ² է: Նույն հրամանի հավելվածում ներկայացված է ՀՀ բնակավայրերի ցուցակը ըստ սեյսմիկ գոտիների: Այդ ցուցակում Արագածավանի տարածքը և մոտակա բնակավայրերը գտնվում են 1-ին սեյսմիկ գոտում: Հայցվող տարածքին վերագրվում է գրունտի հորիզոնական արագացում $a=0.3g$ /գրունտային սովորաշերտի վերին մակերևույթի վրա երկրաշարժի ժամանակ առաջացած արագացման մեծությունը հորիզոնական ուղղությամբ/:



ՄԵՑՄՍԻԿ ԳՈՏԻՆԵՐ
 Գետնի սպասվելիք արագացումների A
 (ազատ անկման g արագացման մասերով)
 մեծություններով

-  ① $A=0,3g$
-  ② $A=0,4g$
-  ③ $A=0,5g$

Տարածաշրջանի սեյսմիկ գոտիավորման քարտեզ

2.2. ԿԼԻՄԱՆ

ՀՀ Արագածոտնի մարզի տարածքը, որը և Արարատյան հարթավայրում է, հանրապետության ամենամեծ կլիմայական գոտին է և հանդիսանում է Հայկական բարձրավանդակի ցածրադիր և պարփակ մասերից մեկը: Կլիման չոր է, խիստ մայրցամաքային, բնորոշվում է սառը ձմեռներով և շոգ ամառներով, ինչպես նաև արևափայլի երկարատևությամբ:

Արտադրամասի տարածաշրջանի կլիմայական պայմանների նկարագրության համար օգտվել ենք ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2024թ. հունվարի 15-ի N 03-Ն հրամանով հաստատված «Շինարարական կլիմայաբանություն», ՀՀՇՆ 22-01-2024 փաստաթղթից: Այդ փաստաթղթով սահմանում են կլիմայական պարամետրերը, որոնք կիրառվում են շենքերի և շինությունների, ջեռուցման, օդափոխության, օդի լավորման, ջրամատակարարման համակարգերի նախագծման, ինչպես նաև քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծման և կառուցապատման ժամանակ:

Ստորև ներկայացվում են Թալինի օդերևութաբանական կայանի երկարատև դիտարկման արդյունքները ըստ «Շինարարական կլիմայաբանություն» ՀՀՇՆ 22-01- 2024 նորմի.

Օդի միջին ջերմաստիճանը

Կայանի բարձրությունը ծովաձևից, մ	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	Միջիտարեան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
1637	-5.7	-4.1	1.0	7.5	12.3	16.7	20.8	21.0	16.7	10.2	3.3	-2.9	8.1	-26.1	37.5

ՕՐԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԽՈՆԱՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղյուսակ Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %																	
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր		Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամ 15-ին	Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամ 15-ին	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
15.Թալին	77	75	69	66	66	60	55	52	54	63	73	78	66	77	73	52	44	

Աղյուսակ Մթնոլորտային տեղումները

Բնակավայրի անվանումը	միջին ամսական Տեղումների քանակը _____ մմ օրական առավելագույն												Տեղումների քանակը նոյեմբեր-մարտ ամիսներին, մմ	Տեղումների քանակը ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին, մմ	
	ըստ ամիսների														
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			Տարեկան
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 15. Թալին	23	25	37	60	77	51	35	22	20	36	25	23	434	133	301
	21	22	38	36	37	63	58	44	27	36	22	19	63		

Թալին	մ.ա.	-1.2	0.5	5.6	12.7	17.9	23.2	27.5	27.7	23.1	15.7	8.0	1.1	13.5
Թալին	մ. ն.	-9.2	-7.8	-2.8	3.0	7.3	10.8	14.4	14.6	10.6	5.4	-0.4	-6.1	3.3

Աղյուսակ Տարվա տաք ժամանակահատվածի կլիմայական հարաչափեր (մաս 1)

Բնակավայրի անվանումը	Օդի ջերմաստիճանը, °C										դիտարկված բացարձակ առավելագույնը
	ամենատաք օրվա միջին օրական ջերմաստիճանը		ամենա շոգ ամսվա միջինը	տարբեր ապահովվածությամբ (%) առավելագույն ջերմաստիճանը						11	
	ապահովվածություն			ապահովվածություն, %							
	0.99	0.95		1	2	5	10	20	50		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
15. Թալին	30	28	21.6	38	37	36	35	34	33	38	

Աղյուսակ Տարվա տաք ժամանակահատվածի կլիմայական հարաչափեր (մաս 2)

Բնակավայրի անվանումը	Օդի ջերմաստիճանը, °C														
	օրական տատանումը							ամենա տաք ամսվա միջին օրա կան տատա նումը	ամենա տաք ամսվա առավելա գույն օրական տատա նումը	միջին օրական առավելագույն արժեքը, որը հնարավոր է 1 անգամ «n» տարիների ընթացքում					
	առավելագույն օրական տատանումը, որը հնարավոր է 1 անգամ «n» տարիների ընթացքում									«n»					
	«n»								«n»						
	2	5	10	20	50	100			2	5	10	20	50	100	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
15. Թալին	18	19	20	21	23	24	13.0	23.7	26	27	28	28	29	30	

15. Թալին	14	17	19	21	22	23	8.0	-13	-16	-17	-19	-21	-22
-----------	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

ՔԱՄԻ

Աղյուսակ 15 Քամի (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայրի անվանումը	Սամիաներ	Կրկնելիությունը, %								Անորոշի կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Գերակշռող ուղղությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագություններից նվազագույնը ըստ ուղղությունների հուլիսին, մ/վ	Գերակշռող ուղղությունը դեկտեմբեր - փետրվար ամիսներին	Միջին արագություններից առավելագույնը ըստ ուղղությունների հունվարին, մ/վ
		Միջին արագությունը, մ/վ													
		Հյուսիսային	Հյուսիս-արևելյան	Արևելյան	Հարավ- արևելյան	Հարավային	Հարավ-արևմտյան	Արևմտյան	Հյուսիս- արևմտյան						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Թալին	հունվար	29	9	13	27	11	3	3	5	50	1.5	ՀվԱրլ	3.2	ՀվԱրլ	2.9
		2.4	2.2	2.6	2.9	2.1	2.2	2.6	3.6						
	ապրիլ	22	8	13	27	15	4	4	7	33	2.2				
		3.3	2.4	2.6	3,6	2.9	3.5	3.2	4.1						

Թալին	հուլիս	31	8	9	25	12	3	3	9	36	2.2				
		3.5	2.6	2.4	3.2	2.4	2.7	2.7	4.1						
	հոկտեմբեր	31	9	10	22	15	3	3	7	42	1.8				
		2.9	2.2	2.4	3.0	2.2	2.8	2.7	3.9						

2. 4. ՀՈՂԵՐ

Նախալեռնային գոտում տարածված են շագանակագույն, մեծ մասամբ քարքարոտ, երոզացված հողերը, որոնց մակերեսային քարքարոտությունը կազմում է 70.3%, որից 18.8%-ը՝ թույլ քարքարոտ, 17.0%՝ միջակ քարքարոտ, 34.5 %-ը՝ ուժեղ քարքարոտ:

Շագանակագույն հողերն ձևավորվել են տիպիկ չոր տափաստանային բուսականության տակ, հրաբխային ապարների հողմահարված նյութերի, ինչպես նաև տեղակուտակ, ողողաբերուկ և հեղեղաբերուկ գոյացումների վրա:

Հողաշերտի հզորությունը միջին հաշվով տատանվում է միջինը 20սմ սահմաններում: Ըստ մեխանիկական կազմի այս հողերը դասվում են միջակ և ծանր կավավազային տարատեսակների շարքին:

Հողերի կլանման տարողությունը համեմատաբար ցածր է, որը պայմանավորված է հումուսի սակավ պարունակությամբ և թեթև կավավազային մեխանիկական կազմով: Շագանակագույն հողերի ծավալային զանգվածը տատանվում է 1.24-1.48գ/սմ³-ի, տեսակարար զանգվածը՝ 2.50-2.65գ/սմ³-ի, ընդհանուր ծակոտկենությունը՝ 4.38-52.1, խոնավությունը՝ 20-30%-ի սահմաններում:

Կիսաանապատային գորշ հողերով ձևավորվել են տեղակուտակ, տեղակուտակ-ողողաբերուկային խճային և խճաբեկորային կարբոնատային մայր տեսակների վրա: Այս հողերը ունեն հիմնականում կավավազային մեխանիկական կազմ, բավա-կանաչափ կմախքային զանգվածի պարունակությամբ: Առանձին տեղերում

հողի խորը շերտերում հաճախ բավական քանակությամբ ջրալույծ աղեր են կուտակվում (մինչև 1-1.5%), որոնք գլխավորապես ներկայացված են CaSO₄, MgSO₄ և այլ աղեր: Այս տիպի

հողերին բնորոշ է հումուսի չնչին պարունակությունը (1-1.5%): Աչքի են ընկնում իրենց քարքարոտությամբ, հանդիպում են ինչպես մակերեսային, այնպես էլ թաղված և կիսաթաղված քարեր: Ռելիեֆի անհարթության, նվազ բուսականության և անբարելավ ֆիզիկական հատկությունների հետևանքով այս հողերը ենթարկվում են ջրային, մասամբ էլ քամու եռոզիայի:

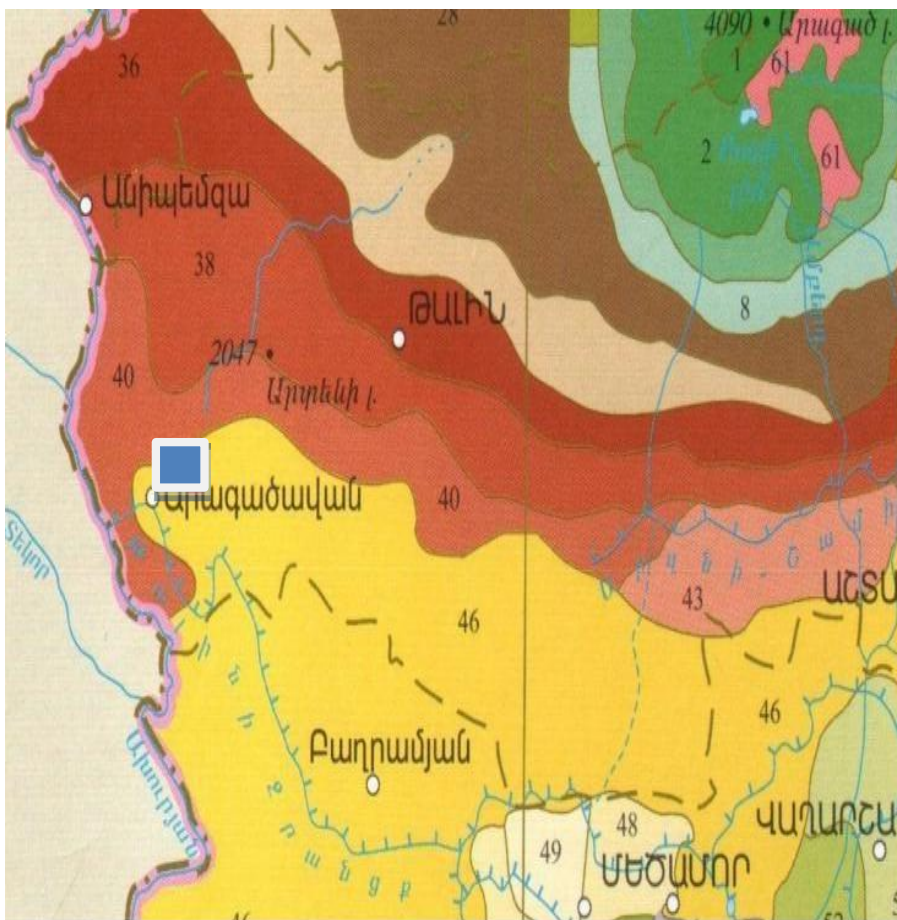
Կախված ռեխիֆի պայմաններից և էռոզիայի ենթարկվածության աստիճանից հանդիպում են ինչպես ավելի թեթև, այնպես էլ ծանր մեխանիկական կազմով հողեր:

Հայցվող տեղամասի տարածքի հողերը ըստ նպատակային նշանակության՝ արդյունաբերական, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական են, ըստ հողատեսքի՝ արդյունաբերական օբյեկտների: Հայցվող տարածքը հանդիսանում է դեռևս ԽՍՀՄ տարիներին գործող երկաթ/բետոնե կոնստրուկցիաներ արտադրող գործարանի հատված, տարածքում հողաբուսական շերտը, ծառաթփային բուսականություն բացակայում է, առկա է շինություն՝ 762.34քմ մակերեսով (նախկինում հանդիսացել է արհեստանոց): Հայցվող տարածքում գործում է ցեմենտի արտադրամասը, որը ընդլայնվելու է նրան կից շինությունում: Ցեմենտի արտադրամասի նախկին նախագծով հայցվող տարածքում իրականացվել է ցեմենտի արտադրամասի և ենթակառուցվածքների կառուցում և շահագործում, տարածքի բարեկարգում, սպասարկման ուղիների, ավտոկայանատեղի, սպասարկման հրապարակի վերականգնում, իսկ մնացած ազատ տարածքում կատարվել է կանաչապատում: Ընդլայնված արտադրամասը կառուցվելու է գործող հույնատիպ արտադրամասի հարակից տարածքում, որի հողային մակերեսը գուրկ է բուսահողից և իրենից ներկայացնում է խառը հողախառն մանր քարային զանգված:

Ստորև աղյուսակում ներկայացված են գորշ հողերի քիմիական հատկությունները

Խորությունը, ս	Հումուս, %	Ընդհանուր, %	CO ₂ , %	CaSO ₄ , %	Կլանված հիմքեր գումարը, մ.էկվ 100գ հողում	P ^H -ը ջրային քաշվածքում
0-8	2.10	0.19	1.3	0.05	22.0	8.0
8-21	1.81	0.132	4.7	0.08	30.5	8.3
21-32	1.55	0.115	10.6	0.5	23.6	8.2
32-65	0.87	0.088	15.5	0.8	18.3	8.1
65-140	0.22	-	2.2	42.1	-	7.3

ՀՈՂԵՐԻ ԲՆԱԿԱՆ ՏԻՊԵՐԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶԸ



- 36 սուղ շագանակազույց քուարտալայն տեղ-տեղ կարբոնատային ցեմենտացած
- 37 սուղ շագանակազույց մնացորդային կարբոնատային
- 38 Շագանակազույց խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային ցեմենտացած
- 39 Շագանակազույց մնացորդային կարբոնատային
- 40 Բաց շագանակազույց խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային ցեմենտացած
- 41 Բաց շագանակազույց մնացորդային կարբոնատային
- 42 Բաց շագանակազույց մնացորդային գիպակեր
- 43 Բաց շագանակազույց բերի գաբզացած
- 44 Բաց շագանակազույց կոպճային
- 45 Բաց շագանակազույց պալեոիդոլոնոբի կապանցված
- 46 Կիտանապատային գորշ խճաքարային տիպիկ տեղ-տեղ կարբոնատային ցեմենտացած

2. 5. ՋՐԱՅԻՆ ԱՎԱԶԱՆԸ

Հայցվող տարածքում բացակայում են աղբյուրները և գետաջրերը: Մակերևութային ջրերը կապված են ժամանակավոր մթնոլորտային տեղումների հետ:

Հիմնական ջրագրական միավորը Սելավ Մաստարա գետն է, որը գտնվում է հայցվող շուրջ 1900մ հեռավորության վրա : Սելավ Մաստարայի ջրհավաք ավազանի մակերեսը կազմում է 1635 կմ²: Գետի ակունքն ընկած է Արագածի լեռնազանգվածի հարավային լեռնալանջերի վրա՝ 3100-3300մ բարձրություններում, իսկ ավազանի ամենացածր կետը ընկած է Մեծամոր գետի ակունքներին մոտ տարածքում՝ 849 մ բարձրության վրա:

Սելավ-Մաստարան իրենից ներկայացնում է ժամանակավոր գործող հեղեղատային գետահուն: Առկա վիճակագրական տվյալների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ անձրևային 70 հորդացումների ժամանակ կարող է դիտվել 40 մ³/վ և ավելի ելք, ապա խոշոր սելավների ժամանակ կարող է դիտվել 170 մ³ /վ ելք (1955թ.):

Գետի ջրհավաք ավազանի 2021թվականի թարմացված որոշ հիդրոգրաֆիական բնութագրիչները ներկայացված են աղյուսակում:

Ակունքի նիշը, մ	Գետաբերանի նիշը, մ	Միջին բարձրություն, մ	Ավազանի մակերես, կմ ²	Երկարություն, կմ
3289	849	1517	1580	98

Սելավ Մաստարայի հոսքի ձևավորման մեջ մեծ է ձնածածկույթի դերը: Միջին հաշվով գետի սնուցման ավելի քան 40 %-ը բաժին է ընկնում ձնահալոցքային ջրերին, քանի որ գետային հոսքի ձևավորման համար ձյան պաշարների կուտակման հիմնական գոտին 1800-2800 մ ընկած բարձրություններն են, հոսքի մնացած ծավալի մեջ իր հսկայական դերն ունեն անձրևային ջրերը, և հատկապես հորդառատ անձնները, որոնք նպաստում են սելավների ձևավորմանը: Սակավաջուր ժամանակահատվածում գետը

գրեթե չորանում է: Մաստարայի սելավները կրկնվում են մոտավորապես 2-3 տարին մեկ անգամ: Մաստարայի սելավի մասին տեղեկություններ կան դեռևս 1905թ., որոնք բոլորն էլ եղել են ցեխաքարային բնույթի: Սելավ Մաստարայի սելավային հոսքերը հիմնականում ձևավորվում են գարնանային և ամառային հորդառատ անձրևների հետևանքով, հազվադեպ նաև ձնահալոցքային ջրերից: Հիդրոլոգիական տարեգրերում առկա է տեղեկատվություն, որ Սելավ Մաստարայում դիտվել են 165-170մ³/վ սելավային հոսքեր:

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքը համարվում է լավ ինֆիլտրացվող գոտի: Ախուրյանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 11 դիտակետում: Համաձայն ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԻԱԿ-ի Հայաստանի Հանրապետության տարածքում մակերևութային ջրերի որակի 2024 թվականի ամփոփողի Ախուրյան գետի ջրի որակը Ամասիա գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), Ամասիա գյուղից ներքև և Գյումրի քաղաքից ներքև հատվածներում՝ «վատ» (5-րդ դաս): Ամասիա գյուղից ներքև հատվածում՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով, Գյումրի քաղաքից ներքև հատվածում՝ երկաթով և կախութային չոր նյութերով: Գյումրի քաղաքից վերև և Բազարան գյուղից ներքև հատվածներում ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Գյումրի քաղաքից վերև հատվածում՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով, արսենով, մոլիբդենով, երկաթով և կախութային չոր նյութերով, Բազարան գյուղից ներքև հատվածում՝ արսենով, մոլիբդենով, մանգանով, երկաթով, ընդհանուր լուծված աղերով և կախութային չոր նյութերով: Աշոցք գետի ջրի որակը Մուսայելյան գյուղից վերև հատվածում գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված արսենով, երկաթով և բորով: Կարկաչուն գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, ֆոսֆատ իոններով, մանգանով և ընդհանուր ֆոսֆորով: Մեծամոր գետի ջրի որակը Վաղարշապատ քաղաքից հարավ և Վաղարշապատ քաղաքից հարավ-արևելք հատվածներում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Վաղարշապատ քաղաքից հարավ հատվածում՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով, Վաղարշապատ քաղաքից հարավ-արևելք հատվածում՝ լուծված թթվածնով և

ամոնիում իոնով: Ռանչպար գյուղից ներքև հատվածում ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով, թթվածնի քիմիական պահանջարկով, ամոնիում, նիտրիտ, ֆոսֆատ իոններով, արսենով, մանգանով, երկաթով, բորով և ընդհանուր ֆոսֆորով:

2.6 ԲՈՒՍԱԿԱՆ ԵՎ ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԸ

Ներածություն

Ուսումնասիրվող շրջանը մտնում է Ապարանի ֆլորիստիկ շրջանի մեջ: Ընդլայնվող արտադրամասի մոտակայքում բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ, որտեղ իրականացվում է վտանգված էկոհամակարգերի պահպանություն, չկան: Բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերում նշված տեսակներ չեն արձանագրվել:

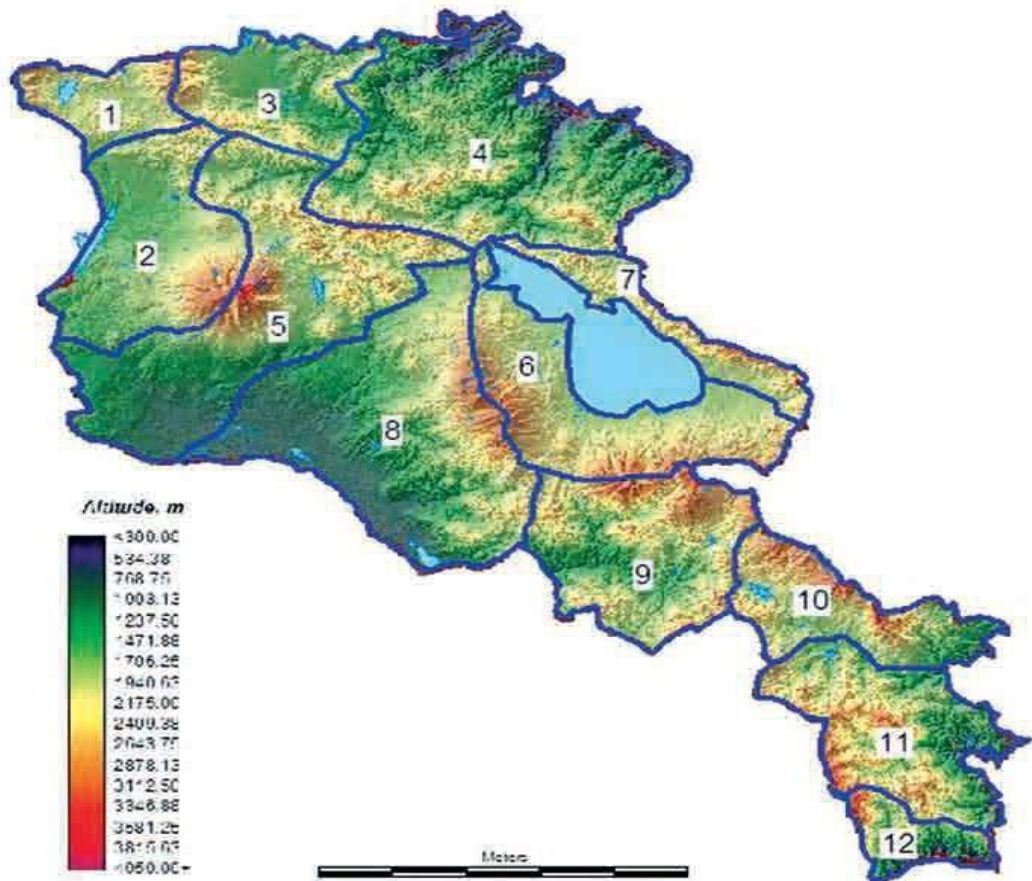
Տարածքին բնորոշ է կիսաանապատային բուսականությունը: Կիսաանապատային բուսականություն.

Արարատյան գոգավորության, նաև Զանգեզուրի, Մեղրիի ու Վայքի լեռնաշղթաների վրա (600-1500 մ բարձրություններում) գտնվող գրեթե բոլոր չոր, անջրդի հողատարածքները՝ դռերը, ծածկված են կիսաանապատային բուսականությամբ: Ի տարբերություն անապատների՝ այստեղ բուսական համակեցությունում զգալի տոկոս են կազմում էֆեմեր ճիւղ առաջացնող դաշտավլուկազգիները (անապատասեզ, ցորնուկ, այծակն, դաշտավլուկ և այլն):

Տարածվում են կարճակյաց բույսերը, որոնք ունեն խորը առանցքային արմատներ և կյանքի համար անհրաժեշտ խոնավությունը վերցնում են հողի ստորին շերտերից, իսկ որտեղ նկատվում են գրունտային ջրերի ելքեր, տարածված են եղեգնուտները:

Հայաստանի կիսաանապատային բուսականության գերակշռող բույսերն են. հոտավետ օշինդր, Կապար փշոտ, Սիգախոտ, Նշենի Ֆենցլի, Կոխիա, լերդախոտ, բորբոսատեսուկ, դաշտավլուկ, կապար, հազարատերևուկ, որոնք երբեմն առաջացնում են ինքնուրույն բուսական համակեցություններ:

Հայաստանի ֆլորիստիկ շրջանները (Таманян, Файвуш, 2009): Աշարանի ֆլորիստիկ շրջանը 5-րդ է:



Կիսաանապատային բուսականություն



Դաշտավունկ



ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում գրանցված տեսակներից Լուկաշինի համայնքի շրջակայքում հանդիպում է Ազագու օշինդրանմանը, որը աճում է ստորին լեռնային գոտում՝ 700-800 մ. բարձրությունների վրա, առուների ափերին, խոնավ վայրերում ու ձորակներում: Հաշվի առնելով հանգամանքը, որ նախագծվող տեղամասը գտնվում է Լուկաշինի համայնքից 5կմ հեռավորության վրա կարելի վստահաբար ասել, որ շինարարության, և հետագայում արտադրական աշխատանքները այդ բույսին չեն կարող վնասել: Ընդլայնվող արտադրամասի և հարակից տարածքներում արտադրական աշխատանքներ են իրականացվել տարբեր տարիների, տարբեր կազմակերպությունների կողմից:

Տարածքը հանդիսանում է ինտենսիվ տնտեսական յուրացման գոտի: Տարածքը ամբողջությամբ զուրկ է բուսական ծածկույթից, հետևաբար ազդեցությունը կենսաբազմազանության վրա գրեթե զրոյական է:

Կենդանական աշխարհը շատ աղքատիկ է:

Հետազոտված տարածքը տեղակայված է կիսաանապատային և լեռնատափաստանային լանդշաֆտային գոտիների սահմանում՝ իրեն բնորոշ կենդանական աշխարհով: Սակայն ընդլայնված արտադրամասի բուն տարածքը ներկայացված է մարդածին խիստ ազդեցության ենթարկված տարածքներով, որոնց մեծ մասը էռոզացված են: Այդ տարածքներում կենդանական աշխարհը ներկայացված է սակավաթիվ տեսակներով: Ընդլայնված Արտադրամասի համար նախատեսված տարածքից մոտավորապես 500մ հեռավորությամբ անցնում են խոշոր ոռոգման ջրանցքներ, ուստի տարածքում դիտարկվել են նաև ջրային էկոհամակարգի հետ փոխկապակցված կենդանատեսակներ:

Հանրապետության տարածքում լայնորեն տարածված տեսակներից կարող են հանդիպել Փոքրասիական գորտ (*Rana macrocnemis* Boulenger, 1885), Փոքրասիական ծառագորտ (*Hyla savignyi* Audouin, 1827): Սողուններից այս տարածքում կարող է հանդիպել Գեղիբան օձազլխիկ (*Ophisops elegans* Ménétries, 1832), թռչուններից՝ Դաշտային արտույտը (*Alauda arvensis* Linnaeus, 1758), Մեծ ճուռակ (*Buteo buteo* (Linnaeus, 1758)), կաթնասուններից՝ Փոքր ճագարամուկ (*Allactaga elater* (Lichtenstein, 1828)), Փոքրասիական ճագարամուկ (*Allactaga williamsi* Thomas, 1897), Թփուտային դաշտամուկ (*Microtus majori* Thomas, 1906), Գորշ կամ եվրոպական նապաստակը (*Lepus europaeus* Pallas, 1778), Սովորական շնագայլը (*Canis aureus* Linnaeus, 1758), Գորշ գայլը (*Canis lupus* Linnaeus, 1758) և Պարսկական ավազամուկ (*Meriones persicus* (Blanford, 1875)): Յեմենտի արտադրության տարածքի մոտակայքում հնարավոր է հանդիպեն ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված Սպիտակափող սոխակ (*Irania gutturalis*), Աղավնաբազե (*Falco columbarius* L) և Փոքր ճագարամուկ (*Allactaga elater* Lichtenstein) վտանգված տեսակները: Հաշվի առնելով այդ հանգամանքը, նախատեսվում է բարձրացնել վերահսկողությունը, որը ենթադրում է ցեմենտի արտադրության տարածքում փակ աղբամանների կիրառությունը, տարածքում սննդային մնացորդների բացակայությունը, որը կնվազեցնի կամ կբացառի արտադրության տարածք մի շարք կենդանիների մուտքը, ինչն էլ իր հերթին կբացառի

կենդանիների մեխանիկական վնասումը ցեմենտի արտադրության տարածքում գործող տեխնիկական միջոցների կողմից, ինչպես նաև նախատեսվում է հատուկ միջոցների կիրառությամբ ցեմենտի արտադրության տարածքում բռնել կենդանիներին և նրանց տեղափոխել բնական միջավայր:

Թվարկված կենդանիներից Փոքր ճագարամուկը գրանցված է ՀՀ Կարմիր գրքում: Սակայն մեր դիտարկումների ընթացքում տարածքում այս տեսակի կենդանիներ, դրանց բներ, արահետներ կամ դրանց կենսագործունեության արգասիքներ չեն հայտնաբերվել:

Եզրակացություն.

Նշված տարածքում ընդլայնված արտադրամասի շահագործման համար կենդանական աշխարհի առումով որևէ առարկություն չկա:

2.7. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐ

ՀՀ տարածքում օդային ավազանի ֆոնային աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից:

Մթնոլորտային օդի մոնիտորինգի դիտակայան Արագածավանի տարածքում և հարակից շրջանում չկա: Որոշակի պատկերացում հայցվող տարածքի մթնոլորտային օդի որակի մասին կարելի է ստանալ հաշվարկային եղանակով:

Դրա համար ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևաբանության և մոնիտորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից մշակվել է ուղեցույց ձեռնարկ, ուր ներկայացված են մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշների կախվածությունը տվյալ բնակավայրի ազգաբնակչության քանակից:

Ընդլայնված արտադրամասը գտնվում է Արագածավան բնակավայրի վարչական տարածքում, որտեղ մշտական բնակչությունը ըստ պաշտոնական տվյալների չի գերազանցում 10000 մարդ:

Բնակչության քանակը (հազ.)	Որոշված նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաները (մգ/մ ³)			
	Փոշի	Ծծմբի երկօքսիդ	Ազոտի երկօքսիդ	Ածխածնի օքսիդ
50 -100	0,098	0,007	0,034	1,3
10 - 50	0,095	0,006	0,033	1,1
10	0,071	0,006	0,023	0,8

Հետևաբար, ընդլայնված արտադրամասի տարածքի համար որպես օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշներն են՝ փոշի 0.071 մգ/մ³, ծծմբի երկօքսիդ 0.006 մգ/մ³, ազոտի երկօքսիդ 0.023 մգ/մ³ և ածխածնի օքսիդ 0.8 մգ/մ³:

2.8. Աղմուկի մակարդակ

Աղմուկը և թրթռումները կապված են լինելու տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է N2-III-11.3՝ «ԱՂՄՈՒԿՆ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐՈՒՄ, ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ԵՎ ԲՆԱԿԵԼԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ» սանիտարական նորմերով: Բնակելի տարածքում աղմուկի մակարդակի նորման կազմում է 45 դԲԱ: Համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը ընդլայնված արտադրամասի հարակից տարածքում չի գերազանցի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերը:

Աղմուկի ազդեցությունը կանխելու նպատակով մշակել ժամանակացույց, արգելել գիշերային աշխատանքը, խուսափել աղմկահարույց մեքենաների և սարքավորումների օգտագործումից, անհրաժեշտության դեպքում տեղադրել խլացուցիչներ:

2.9. ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՀՊԱՆՎՈՂ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ

Հայցվող տարածքը, ինչպես նաև հարակից շրջանները ներառված չեն բնության հատուկ պահպանվող տարածքում: Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներից ամենամոտ գտնվողը Արագածի ալպյան պետական արգելավայրն է, որը կազմավորվել է 1959 թվականի հունվարի 29-ի ՀՍՍՀ ՄՍ N 20 որոշումով, Արագած լեռան սառցադաշտային Քարի լճի և հարակից ալպյան մարգագետինների պահպանության նպատակով:

Գտնվում է ՀՀ Արագածոտնի մարզում՝ Արագած լեռնազանգվածի 3200-3500 մ բարձրություններում, զբաղեցնում է Արագածի հարավային տարածքը, ունի 300 հա տարածք:

Հայցվող տարածքը գտնվում է Արագածի ալպյան պետական արգելավայրից 40կմ դեպի հյուսիս-արևելք:



Արագածի ալայան արգելավայր, բնության հատուկ պահպանվող տարածք, Հայաստանի Հանրապետության 24 արգելավայրերից մեկը:

2.10. Պատմության, մշակույթի և բնության հուշարձաններ և պատմամշակութային միջավայր.

ՀՀ կառավարության 14.08.2008թ.-ի N 967-Ն որոշմամբ հաստատվել է ՀՀ տարածքի բնության հուշարձանների ցանկը:

ՀՀ Արագածոտնի մարզում են գտնվում հետևյալ հուշարձանները.

NN ը/կ	Անվանումը(նկարագիրը)	Տեղադիրքը
1.	«Տափակ Բլուր լիպարիտային գմբեթ	Արագածոտնի մարզ, Թաթուլ գյուղից 2.0 կմ հվ-արմ, հայցվող տարածքից 11կմ հեռավորության վրա
2.	«Բազալտե արև, եգալի ճառագայթաձև անջատում	Արագածոտնի մարզ, Բյուրական գյուղից 7 կմ հս, Արխաշան գետի ձախափնյա մասում Ամբերդ ամրոցի մոտ, հայցվող տարածքից մոտ 30կմ հեռավորության վրա
3.	«Տատիկ քարե բնական քանդակ	Արագածոտնի մարզ, Դաշտաղեմ գյուղի հվ-արլ եզրին, հայցվող տարածքից մոտ 11.5կմ հեռավորության վրա
4.	«Փոքր Արտենի հրաբուխ	Արագածոտնի մարզ, Արևուտ գյուղից 2.5 կմ հվ-արմ, հայցվող տարածքից մոտ 14.5կմ հեռավորության վրա
5.	«Քարե կարկուտ տեքստուրային առանձնահատուկ ներփակումներ	Արագածոտնի մարզ, Սարալանջ գյուղից մոտ 3.0 կմ հս-արմ, հայցվող տարածքից մոտ 48.5կմ հեռավորության վրա
6.	Արայի լեռան խառնարանը	Արագածոտնի մարզ, Արտաշավան գյուղից 6 կմ հս-արլ, հայցվող տարածքից մոտ 49կմ հեռավորության վրա
7.	«Անանուն Ժայռ-մնացուկներ	Արագածոտնի մարզ, Սարալանջ գյուղից 4.5 կմ հվ-արմ, Արայի լեռ, հրաբխի հարավային լանջերին, հայցվող տարածքից մոտ 47կմ հեռավորության վրա
8.	«Անանուն էրոզիոն աշտարակ	Արագածոտնի մարզ, Սարալանջ գյուղից 4 կմ արմ, Արայի լեռան հրաբխի խառնարանում, հայցվող տարածքից մոտ 48կմ հեռավորության վրա
9.	«Չինգիլային դաշտ քարե կուտակումներ	Արագածոտնի մարզ, Քուչակ գյուղից մոտ 1.5 կմ հս-արմ, «Էլոյի բերդ» տանող ճանապարհին, հայցվող տարածքից մոտ 44կմ հեռավորության վրա

10.	«Մեծ Արտենի էքստրուզիվ կոն	Արագածոտնի մարզ, բնապատմական համալիր Մեծ Արտենի լեռ (2047մ), քարեդարյան (օլիգոցեն) հասակի եզակի հնագիտական հուշարձաններ, հայցվող տարածքից մոտ 11կմ հեռավորության վրա
11.	«Ամբերդ լիճ	Արագածոտնի մարզ, Բյուրականից մոտ 2.1 կմ հս-արմ, Արագած լեռն հվ-արմ մերձկատարային սարավանդին, հայցվող տարածքից մոտ 31կմ հեռավորության վրա
12.	«Լեսինգ լիճ	Արագածոտնի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից մոտ 11 կմ հս- արմ, Արագած լեռնազանգվածի հս-արլ լանջին, հայցվող տարածքից մոտ 40կմ հեռավորության վրա
13.	«Ումրոյ լիճ	Արագածոտնի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից մոտ 8 կմ հս-արմ, Արագած լեռնազանգվածի արլ լանջին, հայցվող տարածքից մոտ 44կմ հեռավորության վրա
14.	«Գեղարոտի ջրվեժ	Արագածոտնի մարզ, Արագած գյուղից 11 կմ հս-արմ, հայցվող տարածքից մոտ 42կմ հեռավորության վրա
15.	«Մեծ Արտենի էքստրուզիվ կոն	Արագածոտնի մարզ, Արևուտ գյուղից 2 կմ հվ-արմ, հայցվող տարածքից մոտ 14կմ հեռավորության վրա
16.	«Արտաշավան բնապատմական համալիր	Արագածոտնի մարզ, Արտաշավան գյուղի արլ եզրին, հայցվող տարածքից մոտ 43.5կմ հեռավորության վրա
17.	«Աստվածընկալ հրաբխային տուֆերի ստվարաշերտ	Արագածոտնի մարզ, Հարթավան գյուղից մոտ 4 կմ դեպի արլ, Քասախ գետի կիրճի աջ լանջին, հայցվող տարածքից մոտ 44կմ հեռավորության վրա
18.	«Քասախի դարավանդներ	Արագածոտնի մարզ, Օհանավան գյուղի արլ եզրին, հայցվող տարածքից մոտ 43.5կմ հեռավորության վրա
19.	«Քասախի կիրճ	Արագածոտնի մարզ, Սաղմոսավան գյուղ, հայցվող տարածքից մոտ 43.5կմ հեռավորության վրա

Հաստատված են նաև ջրաերկրաբանական հուշարձաններ՝

1	<<Սրբի >> կամ <<Քառասուն>> աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Ապարան քաղաքի կենտրոնում, ծ.մ. -ից 1870մ բարձրության վրա
2	<<Քյահրիզ>> աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Գեղաձոր գյուղից 8,5կմ հվ-արմ, Գեղաձոր գետի վերին հոսանքի տրոգային կրկեսի վերին եզրին
3	<<Գեղաձոր>> աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Գեղաձոր գյուղից 7,5կմ հվ-արմ, Գեղաձոր գետի վերին հոսանքի տրոգային կրկեսում 9մ-ից 300մ բարձրությամբ վրա
4	<<Ջաղացի>> աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Ղազարավան գյուղից հվ ծայրամասում ծ.մ. 1180մ բարձրությամբ վրա

Արագածոտնի մարզում հաստատված բնության հուշարձանները հայցվող տարածքից գտնվում են 5-6կմ և ավելի հեռավորության վրա:

Ցեմենտի արտադրության աշխատանքների համար նախատեսվող տարածքում բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ, որտեղ իրականացվում է վտանգված էկոհամակարգերի պահպանություն, չկան, ինչպես նաև նախատեսվող գործունեության տարածքում հնագիտական օբյեկտների արտաքին հետքեր և նշաններ առկա չեն: Միաժամանակ հայտնում ենք, որ համաձայն ՀՀ կառավարության 2002 թ. ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի (Հիմնարկները, իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից պարտավոր են դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ հայտնել լիազորված մարմնին) ընկերությունը պորտավորվում է աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ հայտնել լիազորված մարմնին:

2.11. ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

ՀՀ Արագածոտնի մարզի տարածքը 2,773 քառ.կմ, ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը կազմում է (9.3 %): Բնակչության թվաքանակը 2023թ-ի տարեսկզբի դրությամբ՝ 125.7 հազ. մարդ, այդ թվում՝ գյուղական բնակչություն՝

98.9հազ. մարդ, քաղաքային՝ 26.8 հազ. մարդ:

Գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքը՝ 218813.6հա է, այդ թվում՝ վարելահողեր 54352.2հա:

Մարզում առկա է 29 արհեստական ջրամբար՝ ամենամեծը Ապարանի ջրամբարն է՝ մակերեսը 7,9 քառ. կմ է, ընդհանուր ծավալը՝ 91մլն.մ³, օգտակարը՝ 81մլն.մ/խ, ջրթողունակությունը վայրկյանում 18 խորանարդ մետր: Ջրամբարի ամբարտակը

հողային է, բարձրությունը՝ 50 մ, երկարությունը՝ 200 մ: Տարեկան մարզում առկա ռոռզման ջրի ծավալը կազմում է մոտ 520 մլն.մ³: Արագածի մերձգագաթային սարավանդի վրա գտնվում է Քարի լիճը: Նշված ծավալի ռոռզման ջրից տարեկան օգտագործվում է մոտ 85մլն.մ³-ն, առկա քանակության 16 %-ի չափով: Մնացած քանակությունը կորչում է գոլորշիացման տեսքով կամ դուրս գալիս մարզի տարածքից: Մարզի տարածքով է անցնում Արգնի-Շամիրամ ջրանցքը, գործում է նաև Թալինի ջրանցքը:

Բնակչության մեծամասնությունը կուտակված է Աշտարակի և Ապարանի տարածաշրջաններում, բնակչության խտությունը կազմել է՝ (36-89 մարդ 1 կմ²), այստեղ են բնակվում մարզի բնակչության շուրջ 64 % մակերեսով կազմում է մարզի 46.5%: Բնակչության ամենացածր խտությունը Արագածի տարածաշրջանում է (3 մարդ 1 կմ²) և Թալինի տարածաշրջանում կազմել է (30 մարդ 1 կմ²):

ՀՀ Արագածոտնի մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող 3 ավտոխճուղիները՝ Երևան – Աշտարակ – Թալին Գյումրի, Երևան–Աշտարակ – Սպիտակ և Երևան – Արմավիր –Քարակերտ – Գյումրի: Մարզի տարածքը արևմտյան հատվածով հատում է նաև ՀՀ գլխավոր երկաթուղին շուրջ 30 կմ, որը սակայն չի թողնում էական ազդեցություն մարզի տնտեսական զարգացման վրա:

Մարզի բնակչության շուրջ 87% հնարավորություն ունի օգտվելու կանոնավոր իրականացվող երթուղիներից:

Մարզի 114 համայնքներում գործում է «Հայփոստ» ՓԲԸ մասնաձյուղերը՝ ապահովելով մարզի համայնքների 100 % ծածկույթը:

Եթերային հեռուստահաղորդումներն իրականացվում են «Հայաստանի Հեռուստատեսային և ռադիոհաղորդիչ ցանց» ՓԲԸ Աշտարակի, Ապարանի և Թալինի տարածքային բաժնի կողմից, ապահովելով մարզի բնակավայրերի 92 % ծածկույթը: Հեռարձակվում է թվային 8 ծրագիր, ինչպես նաև Աշտարակում՝ կաբելային

«Աշտարակ Էլիտ TV» տեղական ծրագրերը: Մարզի ամբողջ տարածքը ընդգրկվել է թվային հեռուստահաղորդումների ծածկույթում: Հեռարձակվում է նաև «Հանրային ռադիոն», որը հասանելի է մարզի բոլոր բնակավայրերում:

Մարզի բոլոր բնակավայրերը միացված են էլեկտրական ցանցերին և ապահովված են հիմնականում անխափան և առանց լուրջ վթարների էլեկտրամատակարարմամբ: Մարզում առկա է էլեկտրաէներգիայի բաշխման զարգացած ցանց:

Ներկայումս ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից տրված լիցենզիաների համաձայն, Արագածոտնի մարզում տարեկան 38.9 մլն. կՎտ/ժ էլեկտրական էներգիա են արտադրում 6 փոքր հիդրոէլեկտրակայաններ՝ մոտ 15.95 ՄՎտ ընդհանուր հզորությամբ, որը կազմում է Հայաստանի ՓՀԷԿ-երի արտադրած ընդհանուր 977 000 ՄՎտժ էներգիայի շուրջ 4 %:

Գազաֆիկացման մակարդակը մարզում բավականին ցածր է, 114 համայնքներից 61-ը (53,5 %) գազիֆիկացված են, որտեղ բնակվում են մարզի բնակիչների շուրջ 63,9 %:

Մարզի տարածքում վտանգավոր թափոնների վերամշակման, վնասազերծման, պահպանման, փոխադրման և տեղադրման համար գործունեություն է իրականացնում «Էկոլոգիա» ՎԿՀ-ի ՍՊԸ-ն, որը մարզի և հանրապետության այլ վայրերի բուժապասարկման կազմակերպություններից՝ պայմանագրային սկզբունքով, հավաքում, տեղափոխում, պահպանում և վնասազերծում է ժամկետանց դեղորայքի, բժշկական կոշտ և հեղուկ, ինչպես նաև վիրահատություններից առաջացած թափոնները:

Միևնույն ժամանակ կոշտ կենցաղային թափոնների համար թվով 59 համայնքներում կատարվել է հողհատկացում, սակայն փաստացի գործում է 9 աղբավայր: Աղբահանությունը մասնագիտացված բեռնատարերով իրականացվում է միայն

քաղաքային բնակավայրերում, մասնակի կերպով, իսկ գյուղական բնակավայրերում միայն հարմարեցված տեխնիկական միջոցներով (ինքնաթափեր, լաֆետներ):

Մարզի բոլոր քաղաքներն ունեն կոյուղու համակարգ, որը սակայն միացված չէ գործող մաքրման կայաններին:

Մարզը տնային տնտեսությունների եկամուտների տեսանկյունից գտնվում է բավականին բարվոք վիճակում: Եկամուտի այս մակարդակը հիմնականում պայմանավորված է տրանսֆերտների ամենամեծ ծավալով, մարզի յուրաքանչյուր բնակչի ամսական եկամտի շուրջ 19.4% կազմում են տրանսֆերտները: Մարզի բնակչության եկամուտների շուրջ 23,80 %-ը կազմում է եկամուտը գյուղմթերքի և կենդանիների վաճառքից, 2,07 %-ը ինքնագրավածությունից, 39,06 %-ը վարձու աշխատանքից, 14,90 %-ը պետական թոշակներ և նպաստներ և 2,05 %-ը այլ աղբյուրներից:

Արագածոտնի մարզում գրանցված են ավելի քան 4211 գործող (ակտիվ) ձեռնարկություններ, որոնք կազմում են հանրապետության մարզային ցուցանիշի մոտ 6.9 %-ը, այդ թվում՝ շուրջ 77 արտադրական ձեռնարկություններ և 562 առևտրային կազմակերպություններ: Խոշոր արտադրական ձեռնարկություններից են «Հայասի գրուպ» ԲԲԸ, «Թամարա Ֆրուտ» ՓԲԸ, «Աշտարակյան գինիներ» ՓԲԸ, «Գրեյդ Վելլի» ՓԲԸ, «Աշտարակի պոլիգրաֆիական գործարան» ԲԲԸ, «Աշտարակ-ձու» ՓԲԸ, «Ապարանի պանրի գործարան» ՓԲԸ, «Նաիրի լենդ» ՍՊԸ, «Գոլդեն գրեյպ Արմաս» ՍՊԸ և «Գնթունիք» ՍՊԸ:

Ձեռնարկությունների խտությունը 10 000 բնակչի հաշվով կազմում է 324.4:

ՀՀ Արագածոտնի մարզի տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռողը արդյունաբերության և գյուղատնտեսության ճյուղերն են:

Արդյունաբերությունը մասնագիտացած է սննդամթերքի արտադրությունում (մսի և մսամթերքի մշակում և պահածոյացում, մրգերի և բանջարեղենի մշակում և պահածոյացում, կաթնամթերքի, ըմպելիքի արտադրություն, խաղողի վերամշակման և գինու հումքի ստացում) ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Գյուղատնտեսությունը հիմնականում մասնագիտացած է բուսաբուծության (մասնավորապես հացահատիկային մշակաբույսերի արտադրություն) և անասնաբուծության մեջ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են ինչպես բուսաբուծության (հացահատիկ, կարտոֆիլ, բազմամյա տնկարկներ, կերային մշակաբույսեր), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար:

Մարզի կրթական համակարգը ընդգրկում է նախադպրոցական հանրակրթական(տարրական, հիմնական և ավագ), միջի մասնագիտական (նախնական արհեստագործական և մասնագիտական) և բուհական համակարգերը:

Արագածավան. Արագածավան խոշորացված համայնքն իր մեջ ընդգրկում է ազդակիր Արագածավան, Արտենի, Գետափ, Լուսակն բնակավայրերը: Համայնքը գտնվում է Թալինի տարածաշրջանում, Թալինից մոտ 18 կմ հարավ-արեւմուտք: Մարզկենտրոնից գտնվում է 71 կմ հեռավորության վրա: Տեղադրված է Արմավիր-Գյումրի միջպետական նշանակության ճանապարհի վրա: Նախկինում ունեցել է Ալագյազ, Ալագյոզ անվանումները: Վերանվանվել է 1950 թ-ին: 1974 թ-ից եղել է քաղաքատիպ ավան, 1995թ-ից հետո՝ գյուղական բնակավայր: Համայնքի տարածքում գտնվում է 7-րդ դարին վերաբերող եկեղեցու ավերակները: Գյուղը գտնվում է ծովի մակարդակից 1255 մ բարձրության վրա: Կլիման մերձարեւադարձային, չափավոր ցամաքային է , աչքի է ընկնում ցամաքայնությամբ: Ամառները շոգ են եւ չոր, ձմեռները՝ ցուրտ, ամեն տարի հաստատվում է կայուն ձնածածկույթ: Հունվարյան միջին ջերմաստիճանը տատանվում է -5,-6-ի սահմաններում, հուլիսյանը՝ 22-24-ի սահմաններում: Մթնոլորտային տարեկան տեղումների քանակը 350-400մմ: Բնական լանդշաֆտները չոր տափաստաններն են: Խմելու նպատակով օգտագործվում է Ախուրյան գետի ջրերը, իսկ ոռոգման նպատակով ջրերը տեղափոխվում են Թալինի ջրանցքով:

Գյուղն ունի 1022 տնտեսություն: Ունի դպրոց, բուժկետ, կապի հանգույց: Այստեղ է գտնվում «Արագած պեղիտ» ձեռնարկությունը, որն օգտագործում է սեփական հումքը: Համայնքում գործում է նաև գինու գործարան:

Գյուղատնտեսության մեջ մեծ բաժին ունի բուսաբուծությունը: Մշակում են

հացահատիկային, կերային, բանջարաբոստանային կուլտուրաներ: Զբաղվում են պտուղների աճեցմամբ, բազմամյա տնկարկները գտնվում են տնամերձ հողակտորներում: Համայնքային հողերի մոտ 1/3-ը վարելահողերն են: Արոտավայրերը զբաղեցնում են պահուստային հողերի շուրջ 57%: Բուծում են մանր եւ խոշոր եղջերավոր անասուններ: Ունի կաթի մշակման եւ կաթնամթերքի արտադրության կետ:

3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՊՈՏԵՆՑԻԱԼ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՄՎՈՂ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ, ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆԸ ԵՎ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Գործունեության իրականացման ենթակա տարածքը գտնվում է Արագածոտնի մարզի Արագածավան բնակավայրի վարչական տարածքում: Նախատեսվող գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները կառաջանան ընդլայնման շինարարության և արտադրամասի շահագործման փուլերում՝ վերանորոգման, հողային աշխատանքների, մեքենաների և շինտեխնիկայի շահագործումից, ցեմենտի արտադրության ժամանակ առաջացող ծխագազերի արտանետումների, աղմուկի մակարդակի ավելացման և մեքենաների տեղաշարժի ժամանակ, որոնք կլինեն կառավարելի:

Այն ունենալու է սոցիալական դրական ազդեցություն (աշխատատեղ և բնակչության եկամուտների ավելացում, համայնքի սպասարկման ոլորտի բարելավում):

Սույն հաշվետվությամբ նախատեսվում է շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների մեղմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ՝ բնապահպանական կառավարման պլան, որոնց ճիշտ կիրառման արդյունքում գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա կլինեն նվազագույնը: Շրջակա միջավայրի պահպանման և վերջինիս բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական մի շարք միջոցառումներ, որոնք կապված են լինելու մթնոլորտային օդ վնասակար (աղտոտող) նյութերի

արտանետումների, հողային և ջրային ռեսուրսների աղտոտման, ինչպես նաև տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների աշխատելու ընթացքում հողային և ջրային ռեսուրսների մեջ յուղերի հնարավոր ներթափանցման, աղմուկի մակարդակի բարձրացման, թափոնների կառավարման հետ:

3. 1. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ

Գործունեության իրականացման շինարարության և արտադրության փուլերում լինելու են մթնոլորտային օդ վնասակար (աղտոտող) նյութերի արտանետումներ՝ տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի ընթացքում ծխագազերի և հողային աշխատանքների (փորման, բեռնման, հարթեցման) ընթացքում, ցեմենտի արտադրության, ճանապարհների օգտագործման ժամանակ առաջացող փոշու տեսքով:

Շինարարության փուլում օդային ավազանի հնարավոր աղտոտվածությունը լինելու է կարճաժամկետ և թույլատրելի նորմայի սահմաններում: Շահագործման փուլում դեպի մթնոլորտային օդ վնասակար (աղտոտող) նյութերի արտանետումները՝ ի շնորհիվ արտադրության փակ համակարգի, փոշու տեսքով, լինելու է նվազագույնը և կառավարելի: Շինարարության և շահագործման ընթացքում, հատկապես օդի դրական ջերմաստիճաններում, կատարվելու են շինհրապարակի, արտադրական հրապարակի և ճանապարհի փոշենստեցման աշխատանքներ՝ ջրցան մեքենայով:

Շինարարության և արտադրության փուլերում հարակից տարածքներում ընկերության կողմից կիրականացվի մթնոլորտային օդի որակի գործիքային չափումներ:

- Մթնոլորտային օդ վնասակար (աղտոտող) նյութերի արտանետումները կրճատելու, մթնոլորտային օդի որակի վրա հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու նպատակով նախատեսվում է շինարարական և արտադրական աշխատանքների ընթացքում ըստ անհրաժեշտության կատարվելու է գրունտի խոնավեցում և ճանապարհների ջրցան,
- մեքենաները շին. հրապարակ մտնելու և դուրս գալու են մաքուր վիճակում,
- ցանկապատել շինարարական հրապարակները, շենքերը և շինությունները ծածկել շինարարությանը համապատասխան բարձրությամբ անթափանց թաղանթով,
- շինարարական հրապարակից դուրս եկող տրանսպորտային միջոցների անվաղողերը

լվանալ.

- ավագը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը տեղափոխել փոշու համար անթափանց ծածկոցներով ծածկված տրանսպորտային միջոցներով,
- շինարարական հրապարակը, բացառությամբ վերանորոգվող և վերակառուցվող փողոցների, օդի դրական ջերմաստիճաններում ընթացքում պարբերաբար ջրել՝ բացառելով կեղտաջրերի թափանցումը շինարարական հրապարակի սահմաններից դուրս,
- հղկման աշխատանքներ կատարելիս օգտագործել փոշու արտանետումը բացառող սարքեր և տեխնոլոգիաներ,
- ավագը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը պահեստավորել փակ տարածքներում կամ ծածկել անթափանց թաղանթներով,
- շինարարական աղբը տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր և հատուկ սահմանված երթուղով,
- գործունեության վայր շինանյութերի և սորուն նյութերի տեղափոխումը կատարվելու է փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, կամ նյութերը տեղափոխող մեքենաները փակվելու են անջրթափանց թաղանթով,
- օգտագործվող տեխնիկան, սարքավորումները և տրանսպորտային միջոցներն օգտագործվելու են միայն սարքին վիճակում,
- բացառվելու են անսարք վիճակում գտնվող և արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը: Այդ նպատակով կատարվելու են պարբերաբար ստուգումներ,
- գործունեության վայր շինանյութերի և սորուն նյութերի տեղափոխումը
 - կատարվելու է փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, կամ նյութերը տեղափոխող մեքենաները փակվելու են անջրթափանց թաղանթով,
- շինհրապարակում սորուն նյութերը պահվելու են ժամանակավոր ծածկի տակ, ծածկվելու են անջրթափանց պոլիէթիլենային թաղանթով,

- շինհրապարակը կազմակերպվելու է ցանկապատով,
- բացառվելու է տարածքում թափոնների այրումը:

3. 2. ՀՈՂԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Նախատեսվող գործունեության իրականացման համար նախատեսվում է շինարարության փուլում 82,մ³ ծավալի հողային աշխատանքների (նախագծային տվյալ) կատարում: Հողային զանգվածն առաջանալու է արտադրամասի հիմքերի, ժամանակավոր կառույցների տեղադրման, ջրամատակարարման և ջրահեռացման, հրդեհաշիջման, էներգամատակարարման համակարգերի կառուցման նախատեսվող աշխատանքներից: Հողային աշխատանքներից հանված հողը՝ հողային գրունտ, շինարարության ընթացքում օգտագործվելու է տարածքի հարթեցման և լիցք անելու համար: Իսկ գրունտները, որոնք կպարունակեն խոշոր քարաբեկորներ, շինադրի հետ կտեղափոխվեն համայնքապետարանի կողմից հատկացված վայր: Գործունեության վայրում բացակայում է բուսահողը, որի պատճառով բուսահողի պահպանման միջոցառումներ չեն նախատեսվում: Գործունեության իրականացման հետևանքով հողային ռեսուրսների պահպանությանն ուղղված նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքների ընթացքում հողային գրունտն օգտագործվելու է տարածքի հարթեցման և բարեկարգման նպատակով,
- հողային աշխատանքների արդյունքում հանված հողային գրունտը մինչև օգտագործելը պահվելու է շինհրապարակում՝ ծածկված անջրթափանց պոլիէթիլենային թաղանթով,
- շինհրապարակը ապահովված է լինելու արտահոսքը կանխող/մաքրող սարքավորումներով՝ հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու համար,
- շինարարական և ցեմենտի արտադրության նյութերը տեղադրվելու են հատուկ տակդիրների կամ բետոնապատ մակերեսների վրա,
- նվազագույնի է հասցվելու շինհրապարակում պահվող նյութերի և թափոնների քանակը,
- օգտագործվող տրանսպորտային միջոցների լիցքավորումը և տեխնիկական

սպասարկումը կատարվելու է տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կազմակերպություններում,

- մեքենաների անիվների լվացումը կատարվելու է անիվների լվացման հարթակում: Բոլոր մեքենաների անիվների և թափքերի մաքրումը կատարվելու է մինչ շինհրապարակից վերջիններիս դուրս գալը:

3.3. ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Նախատեսվող գործունեության տարածքն աղքատ է գրունտային ջրերից: Համաձայն երկրաբանական ուսումնասիրությունների՝ տեղամասում փորված հորատանցքներով մինչև 5,4 մետր խորությամբ ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել: Կառուցապատվող տարածքում չկան մակերևութային ջրային ավազաններ կամ առուներ: Ուստի մակերևութային և գրունտային ջրերի վրա ուղղակի ազդեցություն չի կանխատեսվում: Շինարարական և արտադրական աշխատանքները կատարվելու են ցանկապատված հրապարակի ներսում, ինչը կբացառի և/կամ կնվազեցնի հնարավոր արտահոսքերը և արտանետումները ջրային ռեսուրսներ:

Գործունեության իրականացման ընթացքում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու կամ կանխարգելու նպատակով նախատեսվում է.

- փոշենստեցման համար ջրցանը կատարվելու է ըստ անհրաժեշտության, հնարավորինս չառաջացնելով մակերևութային հոսքեր,

- տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացման հոսքաջրերը ներքին բակային ցանցով ուղղվելու են շինհրապարակում տեղադրված պարզարան,

- անձրևաջրերը և շինարարական հոսքաջրերը հեռացվելու են դեպի տարածքում տեղադրվող 1*1.5մ չափերի պարզարան,

- պարզարանում մեխանիկական նստեցման հետևանքով առաջացած տիղմը՝ որպես շինաղբ, ժամանակ առ ժամանակ տեղափոխվելու է աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- ջրցանման համար օգտագործվելու է միայն տեխնիկական որակի ջուր,

- շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կետերում,

- շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում:

Կեղտաջրերի հեռացման համար նախատեսվելու է.

- շինարարության և արտադրության փուլերում աշխատողներն օգտվելու են ընկերության տարածքում առկա երկու դրսի զուգարաններից,

- անջրթափանց սեպտիկ հորերի պարբերաբար դատարկումը կատարվելու է համապատասխան լիցենզիա ունեցող ԱԶ Շանթ Մալխասյան մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

3.4. ԿԵՆՍԱԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է կառուցապատման գոտում: Բուսական աշխարհ. Տարածքն արդեն ենթարկված է անտրոպոգեն ազդեցությունների, տարածքը է դեռևս ԽՍՀՄ տարիներին գործող երկաթ/բետոնե կոնստրուկցիաներ արտադրող գործարանի հատված է և կառուցապատված է, բուսականությունը բացակայում է:

Կենդանական աշխարհ. գործունեության ենթակա տարածքն արդեն ենթարկվել է մարդկային գործունեության ազդեցությանը՝ է դեռևս ԽՍՀՄ տարիներին գործող երկաթ/բետոնե կոնստրուկցիաներ արտադրող գործարանի հատված է:

Գործունեության ենթակա և հարակից տարածքներն արդեն կառուցապատված են, ուստի մարդկային գործոնի, երթևեկության՝ մեքենաների շարժի, աղմուկի պայմաններում հնարավոր չի կենդանատեսակների, բնադրավայրերի, միգրացիոն ուղիների, ինչպես նաև ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների և կենդանատեսակների առկայությունը:

3.5.ԹԱՓՈՆՆԵՐ

Գործունեության իրականացման հետևանքով շինարարության և ցեմենտի արտադրության փուլերում առաջանալու են կոշտ թափոններ.

Շինարարության փուլ.

Իրենց սպառողական հատկությունները կորցրած ավտոմոբիլային յուղերի մնացորդներ - 1.0տ/տարի

Ծածկագիրը՝ 5410030202033:

Վտանգավորության դասը՝ 3:

Ֆիզիկական բնութագիրը՝ հեղուկ:

Բաղադրությունը՝ յուղ 95.7%, մեխանիկական խառնուրդներ՝ 1.2%, ջուր՝ 2%, սուլֆատային մոխիր՝ 1.1%:

Բնութագիրը՝ դյուրավատ է, թունավոր է շրջակա միջավայրի համար, առաջացնում է հողի, ջրի աղտոտում:

Թափոններն առաջանում են ավտոմեքենաների շարժիչների յուղման արդյունքում:

Կորցնելով իրենց անհրաժեշտ հատկությունները՝ յուղերը պարբերաբար փոխարինվում են նոր քանակներով:

Բանեցված դիզելային յուղեր- 0.3տ/տարի՝

Ծածկագիրը՝ 5410020302033:

Վտանգավորության դասը՝ 3:

Ֆիզիկական բնութագիրը՝ հեղուկ:

Բաղադրությունը՝ յուղ 81%, ջուր՝ 4.5%, մեխանիկական խառնուրդներ՝ 14.5%:

Բնութագիրը՝ դյուրավատ է, թունավոր է շրջակա միջավայրի համար, առաջացնում է հողի, ջրի աղտոտում:

Օգտագործված յուղերը ու քսուկները հավաքվում են առանձին տարրաների մեջ

և հանձնվում վերամշակման կետեր:

Բանեցված օդաճնշիչ դողեր 0.5տ/տարի

Ծածկագիրը՝ 5750020013004:

Վտանգավորության դասը՝ 4:

Տիզիկական բնութագիրը՝ իրենց սպառողական հատկությունները

կորցրած պատրաստի իրեր:

Բաղադրությունը՝ բուսադիենային կաուչուկ՝ 98%, պողպատ՝ 2%:

Բնութագիրը՝ պայթյունավտանգ չէ, սակայն կրակի առկայությամբ կարող է այրվել, թունավոր է շրջակա միջավայրի համար:

Թափոններն առաջանում են ավտոտրանսպորտային և տեխնիկական միջոցների շահագործման արդյունքում: Դողերը պարբերաբար փոխարինվում են նորերով: Ընդհանուր առմամբ բանեցված դողերը շրջակա միջավայրում քայքայվում են մոտ 100 տարում:

Բանեցված կապարե կուտակիչներ և խոտան, -30կգ/տարի

Ծածկագիրը՝ 9211010013012:

Վտանգավորության դասը՝ 2:

Տիզիկական բնութագիրը՝ իրենց սպառողական հատկությունները

կորցրած պատրաստի իրեր:

Բաղադրությունը՝ պլաստմասե իրան 15%, կապարե թիթեղներ 65-70%, էլեկտրոլիտ

/ծծմբական թթվի լուծույթ/ 15-20%:

Բնութագիրը՝ էլեկտրոլիտը կոռոզիոն ակտիվ է, հրդեհապայթյունավտանգ չէ, թունավոր է շրջակա միջավայրի և մարդկանց առողջության համար:

Թափոններն առաջանում են ավտոտրանսպորտային և տեխնիկական միջոցների շահագործման արդյունքում: Կապարե կուտակիչները շահագործման համար պիտանելիությունը կորցնելու դեպքում փոխարինվում են նորերով:

Շինարարական աղբ՝ շենքերի քանդումից առաջացած շինարարական աղբ (շինարարական վերանորոգման աշխատանքների իրականացման արդյուքում առաջացած շինարարական աղբի տեսքով -57.0մ³ ծավալով-

Ծածկագիր՝ 91200601 01 00 4

Վտանգավորության դաս 4

Ֆիզիկական բնութագիրը՝ պինդ:

Բնութագիրը՝ հրհեհավտանգ չէ, էկոթունավոր:

Բաղադրությունը՝ ավազ, փոշի,բետոնի կտորների խառնուրդների մնացորդներ:

Թափոններն առաջանում են շինարարական վերանորոգման աշխատանքների իրականացման արդյուքում: Ընդլայնվող ցեմենտի արտադրությունը գտնվում է «Լեվադան» ՍՊ ընկերության տարածքում վարձակալության հիմունքներով՝ քանդման աշխատանքներ չեն իրականացվելու: Կազմակերպության տարածքում տեղադրված է 2 հատ աղբամաններ, որոնցում կուտակվում է շինարարական վերանորոգման աշխատանքների իրականացման արդյուքում առաջացած շինարարական աղբը: Շինարարական վերանորոգման աշխատանքների իրականացման արդյուքում առաջացած շինաղբը պարբերաբար տեղափոխվելու է համայնքապետարանի կողմից հատկացված մինչև 5կմ հեռավորության վրա գտնվող աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով, լիցենզավորված կազմակերպությունների կողմից:

Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ/բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի -864կգ

Ծածկագիրը՝ 9120040001004:

Վտանգավորության դասը՝ 4:

Ֆիզիկական բնութագիրը՝ պինդ:

Բաղադրությունը՝ թուղթ, ստվարաթուղթ՝ 35-40%, պոլիէթիլեն՝ 40-45%, մետաղական տարաներ՝ 10-15%, այլ՝ 10%:

Բնութագիրը՝ հրդեհապայթյունավտանգ չէ, առաջացնում է տարածքի աղտոտում, էկոթունավոր է:

Թափոնները գոյանում են կազմակերպության աշխատակիցների կենսագործունեության և տարածքների մաքրման շխատանքների արդյունքում:

Կազմակերպության տարածքում տեղադրված է 4 հատ պլաստմասե աղբամաններ, որոնցում կուտակվում է կենցաղային աղբը մինչև աղբավայր տեղափոխելը: Թափոնները պայմանագրային հիմունքներով տեղափոխվում են աղբավայր լիցենզավորված կազմակերպությունների կողմից:

Շահագործման փուլ.

Իրենց սպառողական հատկությունները կորցրած ավտոմոբիլային յուղերի մնացորդներ - 1.0տ/տարի

Ծածկագիրը՝ 5410030202033:

Վտանգավորության դասը՝ 3:

Ֆիզիկական բնութագիրը՝ հեղուկ:

Բաղադրությունը՝ յուղ 95.7%, մեխանիկական խառնուրդներ՝ 1.2%, ջուր՝ 2%, սուլֆատային մոխիր՝ 1.1%:

Բնութագիրը՝ դյուրավառ է, թունավոր է շրջակա միջավայրի համար, առաջացնում է հողի, ջրի աղտոտում:

Թափոններն առաջանում են ավտոմեքենաների շարժիչների յուղման արդյունքում:

Կորցնելով իրենց անհրաժեշտ հատկությունները՝ յուղերը պարբերաբար

փոխարինվում են նոր քանակներով:

Բանեցված դիզելային յուղեր- 0.3տ/տարի՝

Ծածկագիրը՝ 5410020302033:

Վտանգավորության դասը՝ 3:

Ֆիզիկական բնութագիրը՝ հեղուկ:

Բաղադրությունը՝ յուղ 81%, ջուր՝ 4.5%, մեխանիկական խառնուրդներ՝ 14.5%:

Բնութագիրը՝ դյուրավառ է, թունավոր է շրջակա միջավայրի համար, առաջացնում է հողի, ջրի աղտոտում:

Օգտագործված յուղերը ու քսուկները հավաքվում են առանձին տարրաների մեջ և հանձնվում վերամշակման կետեր: Թափոնները պայմանագրային հիմունքներով տրվում են լիցենզավորված կազմակերպություններին:

Բանեցված օդաճնշիչ դոզեր 0.5տ/տարի

Ծածկագիրը՝ 5750020013004:

Վտանգավորության դասը՝ 4:

Տիզիկական բնութագիրը՝ իրենց սպառողական հատկությունները

կորցրած պատրաստի իրեր:

Բաղադրությունը՝ բուտադիենային կաուչուկ՝ 98%, պողպատ՝ 2%:

Բնութագիրը՝ պայթյունավտանգ չէ, սակայն կրակի առկայությամբ կարող է այրվել, թունավոր է շրջակա միջավայրի համար:

Թափոններն առաջանում են ավտոտրանսպորտային և տեխնիկական միջոցների շահագործման արդյունքում: Դոզերը պարբերաբար փոխարինվում են նորերով: Ընդհանուր առմամբ բանեցված դոզերը շրջակա միջավայրում քայքայվում են մոտ 100 տարում: Թափոնները պայմանագրային հիմունքներով տրվում են լիցենզավորված կազմակերպություններին:

Բանեցված կապարե կուտակիչներ և խոտան, -30կգ/տարի

Ծածկագիրը՝ 9211010013012:

Վտանգավորության դասը՝ 2:

Տիզիկական բնութագիրը՝ իրենց սպառողական հատկությունները կորցրած պատրաստի իրեր:

Բաղադրությունը՝ պլաստմասե իրան 15%, կապարե թիթեղներ 65-70%, էլեկտրոլիտ

/ծծմբական թթվի լուծույթ/ 15-20%:

Բնութագիրը՝ էլեկտրոլիտը կոռոզիոն ակտիվ է, հրդեհապայթյունավտանգ չէ, թունավոր է շրջակա միջավայրի և մարդկանց առողջության համար:

Թափոններն առաջանում են ավտոտրանսպորտային և տեխնիկական միջոցների շահագործման արդյունքում: Կապարե կուտակիչները շահագործման համար պիտանելիությունը կորցնելու դեպքում փոխարինվում են նորերով: Թափոնները պայմանագրային հիմունքներով տրվում են լիցենզավորված կազմակերպություններին:

Ընկերության վարչական տարածքում վտանգավոր թափոններ չեն պահվում, թափոնները կուտակվում են մետաղական կոնտեյներում, տեղափոխվելու են լիցենզավորված կազմակերպությունների կողմից և տրամադրվելու են կամ վաճառվելու են լիցենզավորված կազմակերպություններին:

Առաջնորդվելով «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներով նախատեսվում է գործունեության արդյունքում գոյացող, օգտագործվող, վնասագերծվող, այլ անձանց փոխանցվող թափոնների սկզբնական հաշվառում:

Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ/բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի – 6720կգ/տարի

Ծածկագիրը՝ 9120040001004:

Վտանգավորության դասը՝ 4:

Ֆիզիկական բնութագիրը՝ պինդ:

Բաղադրությունը՝ թուղթ, ստվարաթուղթ՝ 35-40%, պոլիէթիլեն՝ 40-45%, մետաղական տարաներ՝ 10-15%, այլ՝ 10%:

Բնութագիրը՝ հրդեհապայթյունավտանգ չէ, առաջացնում է տարածքի աղտոտում, էկոթունավոր է:

Թափոնները գոյանում են կազմակերպության աշխատակիցների կենսագործունեության և տարածքների մաքրման աշխատանքների արդյունքում: Կազմակերպության տարածքում տեղադրված է 4 հատ պլաստմասե աղբամաններ, որոնցում

կուտակվում է կենցաղային աղբը մինչև աղբավայր տեղափոխելը:

Շինարարական վերանորոգման աշխատանքների իրականացման արդյուքում առաջացած շինարարական աղբը և կազմակերպության կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ պարբերաբար հեռացվելու են լիցենզավորված մասնագիտական ծառայությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շինարարության և արտադրության փուլերում թափոնների հնարավոր ազդեցությունները հողային և ջրային ռեսուրսների վրա մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքների ժամանակ գործունեության տարածքը և շրջակա միջավայրը զերծ է պահվելու թափոնների կուտակումներից, շին հրապարակի տարածքում հստակեցվելու է շին աղբի նախնական կուտակման վայրը, չգերազանցելով նախատեսված բարձրության նորմերը,
- շինարարական թափոնները՝ շինաղբ, պարկեր և այլն, կհավաքվեն անջրթափանց պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայր,
- շինաղբի տեղափոխումը կատարվելու է փակ ծածկով ապահովված բեռնատարներով, կենցաղային աղբի և շինաղբի հեռացումը կատարվելու է կանոնավոր՝ ըստ անհրաժեշտության,
- շինարարության և շահագործման փուլերում կենցաղային աղբը հավաքվելու է տարածքում տեղադրված աղբարկղերի մեջ և հատուկ աղբահավաք ծառայությունների կողմից մեքենաներով տեղափոխվելու է նախատեսված աղբավայր՝ կենցաղային աղբի տեղափոխման պայմանագրի կնքումից հետո,
- բացառվելու է աղբի կուտակումը շիհրապարակից դուրս՝ այլ բնակելի և հասարակական տարածքներում,
- շինարարական նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր) և վտանգավոր նյութերը և թափոնները հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո հեռացվելու են Կապալառուի կողմից:
- արտադրության ընթացքում նախատեսվում են միայն կենցաղային թափոններ, որոնք կտեղադրվեն համապատասխան աղբարկղերում և պարբերաբար հեռացվելու են

աղբավայրեր:

Համեմատական վերլուծություն մինչև ընդլայնումը և ընդլայնումից
հետո առաջացող շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունների

Մթնոլորտային օդ. Մինչ ընդլայնումը գործունեության իրականացման շինարարության և արտադրության փուլերում եղել են մթնոլորտային օդի վրա ազդեցություններ՝ օդային ավազան արտանետումներ՝ տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի ընթացքում ծխագազերի և 1925մ³ հողային աշխատանքների (փորման, բեռնման, հարթեցման) ընթացքում, ցեմենտի արտադրության, ճանապարհների օգտագործման ժամանակ առաջացող փոշու տեսքով: Շինարարության փուլում օդային ավազանի հնարավոր աղտոտվածությունը եղել է կարճաժամկետ և թույլատրելի նորմայի սահմաններում: Շահագործման փուլում դեպի օդային ավազան արտանետումները՝ ի շնորհիվ արտադրության փակ համակարգի, փոշու տեսքով, եղել է նվազագույն և կառավարելի:

- Ընդլայնման ժամանակ և նրա արդյունքում գործունեության իրականացման արտադրության փուլում լինելու են մթնոլորտային օդի վրա ազդեցություններ՝ օդային ավազան արտանետումներ՝ տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի ընթացքում ծխագազերի և 82մ³ հողային աշխատանքների իրականացման ընթացքում, ցեմենտի արտադրության, ճանապարհների օգտագործման ժամանակ առաջացող փոշու տեսքով: Ընդլայնման փուլում օդային ավազանի հնարավոր աղտոտվածությունը լինելու է կարճաժամկետ և թույլատրելի նորմայի սահմաններում: Շահագործման փուլում դեպի օդային ավազան արտանետումները՝ ի շնորհիվ արտադրության փակ համակարգի, փոշու տեսքով, լինելու է նվազագույն և կառավարելի:
- **Հողային ռեսուրսներ.** Մինչ ընդլայնումը գործունեության վայրում բացակայել է բուսահողը, որի պատճառով բուսահողի պահպանման միջոցառումներ չեն նախատեսվել: Շինարարության փուլում իրականացվել են հողային աշխատանքներ 1925մ³ ծավալի: Հողային աշխատանքներից հանված հողը՝

հողային գրունտ, շինարարության ընթացքում օգտագործվել է տարածքի հարթեցման և լիցք անելու համար: Իսկ գրունտները, որոնք պարունակել են խոշոր քարաբեկորներ, շինադրի հետ տեղափոխվել են համայնքապետարանի կողմից հատկացված վայր: Կատարվել են գործունեության տարածքի հարթեցման, բարեկարգման և 6310մ² կանաչապատման աշխատանքներ՝ խոտածածկի և ծաղիկների տեսքով:

- Ընդլայնման գործունեության վայրում բացակայում է բուսահողը, որի պատճառով բուսահողի պահպանման միջոցառումներ չեն նախատեսվում: Ընդլայնման ժամանակ իրականացվելու են հողային աշխատանքներ 82մ³ ծավալի, որը օգտագործվելու է տարածքի հարթեցման և բարեկարգման նպատ
- **Ջրային ռեսուրսներ.** Մինչ ընդլայնումը ցեմենտ արտադրության տարածքում բացակայել են մակերևութային ջրային ավազաններ կամ առուներ, ինչպես նաև տարածքն աղքատ է գրունտային ջրերից, ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել, ուստի մակերևութային և գրունտային ջրերի վրա ուղղակի ազդեցություն չի եղել:
- Ընդլայնման գործունեության տարածքում չկան մակերևութային ջրային ավազաններ կամ առուներ, ինչպես նաև տարածքն աղքատ է գրունտային ջրերից, ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել, ուստի մակերևութային և գրունտային ջրերի վրա ուղղակի ազդեցություն չի կանխատեսվում:
- **Կենսաբազմազանություն.** Մինչ ընդլայնումը ցեմենտ արտադրության տարածքը կառուցապատված է, բուսականությունը հիմնականում բացակայում է: Տարածքում իրականացված է 6310մ² կանաչապատման աշխատանքներ՝ խոտածածկի և ծաղիկների տեսքով: Արտադրամասի բուն տարածքը ներկայացված է մարդածին խիստ ազդեցության ենթարկված տարածքներով, որոնց մեծ մասը էռոզացված են: Այդ տարածքներում կենդանական աշխարհը ներկայացված է սակավաթիվ տեսակներով: Ցեմենտի արտադրության տարածքի մոտակայքում հնարավոր է հանդիպեն ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված

Սպիտակափող սոխակ (*Irania gutturali*), Աղավնաբազե (*Falco columbarius* L) և Փոքր ճագարամուկ (*Alactaga elater* Lichtenstein) վտանգված տեսակները: Հաշվի առնելով այդ հանգամանքը, բարձրացվել է վերահսկողությունը, կիրառվել է ցեմենտի արտադրության տարածքում փակ աղբամաններ տարածքում սննդային մնացորդների բացակայում են, որը նվազեցնում կամ բացառում է արտադրության տարածք մի շարք կենդանիների մուտքը, ինչն էլ իր հերթին բացառում է կենդանիների մեխանիկական վնասումը ցեմենտի արտադրության տարածքում գործող տեխնիկական միջոցների կողմից, ինչպես նաև նախատեսված է հատուկ միջոցների կիրառությամբ ցեմենտի արտադրության տարածքում բռնել կենդանիներին և նրանց տեղափոխել բնական միջավայր:

- Ընդլայնման գործունեության տարածքը կառուցապատված է, բուսականությունը բացակայում է: Ցեմենտի ընդլայնված արտադրության տարածքում 6310մ² կանաչապատված է՝ խոտածածկի և ծաղիկների տեսքով:
- Ցեմենտի ընդլայնված արտադրության տարածքի մոտակայքում հնարավոր է հանդիպեն ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված Սպիտակափող սոխակ (*Irania gutturali*), Աղավնաբազե (*Falco columbarius* L) և Փոքր ճագարամուկ (*Alactaga elater* Lichtenstein) վտանգված տեսակները: Հաշվի առնելով այդ հանգամանքը, բարձրացվել է վերահսկողությունը, կիրառվելու է ցեմենտի ընդլայնված արտադրության տարածքում փակ աղբամաններ, տարածքում չեն պահպանվելու սննդային մնացորդներ, որը նվազեցնելու կամ բացառելու է արտադրության տարածք մի շարք կենդանիների մուտքը, ինչն էլ իր հերթին բացառելու է կենդանիների մեխանիկական վնասումը ցեմենտի ընդլայնված արտադրության տարածքում գործող տեխնիկական միջոցների կողմից, ինչպես նաև նախատեսվում է հատուկ միջոցների կիրառությամբ ցեմենտի ընդլայնված արտադրության տարածքում բռնել կենդանիներին և նրանց տեղափոխել բնական միջավայր:

ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎՆԱՍԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

- Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր տնտեսական վնասի գնահատման հաշվարկը կատարվում է ըստ ՀՀ կառավարության 27.05.2015թ-ի թիվ 764-ն « ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎՆԱՍԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» որոշման:
- Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր տնտեսական վնասի գնահատումն իրականացվում է ըստ շրջակա միջավայրի բաղադրիչների:
- Հնարավոր տնտեսական վնասը հաշվարկվում է՝

$$ՎՏ = ՀԱԳ + ՋԱԳ + ՕԱԳ,$$

որտեղ՝

ՎՏ-ն հնարավոր տնտեսական վնասն է դրամային արտահայտությամբ, ՀԱԳ-ն հողային ռեսուրսների վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով (բնական միջավայրի աղտոտում, բնական ռեսուրսների աղքատացում, էկոհամակարգերի քայքայմանը կամ վնասմանը հանգեցնող շրջակա միջավայրի բացասական փոփոխություններ) պատճառված վնասի ազդեցության արժեքային գնահատումն է, որը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005 թվականի հունվարի 25-ի N 92-Ն որոշման համաձայն:

Հաշվի առնելով, որ հայցվող տարածքը հանդիսանում է նախկին ե/բ

կոնստրուկցիաների գործարանի տարածք՝ հողային ռեսուրսների վրա ազդեցություն չի նախատեսվում ՀԱԳ = 0.0 հազ. ՀՀ դրամ

ՋԱԳ-ը ջրային ռեսուրսների վրա տնտեսական գործունեության ուղղակի և անուղղակի ազդեցության հետևանքով պատճառված վնասի ազդեցության արժեքային գնահատումն է, որը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2003 թվականի օգոստոսի 14-ի N 1110-Ն որոշման համաձայն: Ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցություն չի նախատեսվում, ՋԱԳ = 0.0 ՀՀ դրամ

ՕԱԳ-ն մթնոլորտի վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության հետևանքով պատճառված վնասի ազդեցության արժեքային գնահատումն

է, որը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005 թվականի հունվարի 25-ի N 91-Ն որոշման համաձայն:

Ցեմենտի արտադրության ընթացքում նախատեսվում են փոշու հետևյալ արտանետումները.

1. Ավտոտրանսպորտի աշխատանք.

Անջատվող փոշու ընդհանուր քանակը ավտոտրանսպորտի աշխատանքի ժամանակ որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$C_1 \times C_2 \times C_3 \times N \times L \times q_1 \times C_6 \times C_7$$

$$Q_1 = \frac{\quad}{3600.0} + C_4 \times C_5 \times C_6 \times q^{1/2} \times F_0 \times n, \text{ գր/վրկ Որտեղ՝}$$

$C_1 = 1.2$ – ավտոտրանսպորտի միջին բեռնատարողությունը հաշվի առնող գործակից; $C_2 =$

1.4 – ավտոմեքենայի միջին արագությունը հաշվի առնող գործակից;

$C_3 = 1.0$ - ավտոճանապարհների վիճակը հաշվի առնող գործակից;

$C_4=1.5$ -ավտոմեքենայի թափքում տեղափոխվող բեռի պրոֆիլը հաշվի առնող գործակից;

$C_5=1.0$ – նյութի շրջափչման արագությունը հաշվի առնող գործակից;

$C_6 = 0.6$ – նյութի մերձակերևոյթային շերտի խոնավությունը հաշվի առնող գործակից;

$N=1.0$ -ավտոտրանսպորտային միջոցների անցումների թիվն է 1 ժամում;

$L = 0.5$ կմ – տրանսպորտի 1 երթի ընդհանուր միջին երկարությունը; $q_1 = 1450.0$ – 1.0կմ վազքի ժամանակ փոշու առաջացումը;

$q^{1/2} = 0.002q/մ^2$ – թափքում նյութի միավոր մակերեսից փոշու առաջացումն է;

$F_0 = 10.0մ^2$ – փոշեառաջացման առավելագույն մակերեսը ավտոինքնաթափի թափքում;

$n = 1.0$ - արտադրամասում աշխատող ավտոմեքենաների քանակը; $C_7 = 0.01$ –մթնոլորտ անցնող փոշու քանակը հաշվի առնող գործակից;

$$Q_1 = \frac{1.2 \times 1.4 \times 1.0 \times 1.0 \times 0.5 \times 1450.0 \times 0.6 \times 0.01}{3600.0} + 1.5 \times 1.0 \times 0.6 \times 0.002 \times 10.0 \times 1.0 = 0.02 \text{ q/vrk}$$

Մեկ տարում առաջացող փոշու քանակը կկազմի՝

$$Q'_1 = 300 \times 8.0 \times 0.6 \times 0.25 \times 3600 \times 0.02 \text{ q/vrk} = 0.026 \text{ տ/տարի}$$

0.6 - գործակից է, որը հաշվի է առնում դրական ջերմաստիճանով եղանակների տևողությունը տարում:

0.25 - գործակից է, որը հաշվի է առնում ավտոինքնաթափի շարժման տևողությունը հերթափոխում:

2. Բարձրան աշխատանքների ժամանակ առաջացող փոշու հաշվարկը

Բարձրան աշխատանքների ժամանակ առաջացող փոշին հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$Q_2 = (P_1 \times P_2 \times P_3 \times P_4 \times P_5 \times G \times 10^6 \times B \times P_6) / 3600 \text{ տ/ժամ, որտեղ } P_1 - \text{փոշու ֆրակցիայի բաժնեմասն է գրունտերում, 0.05}$$

P_2 – 0-50 մկմ չափերով մասնիկների բաժնեմասն է տարածվող փոշու ակտիվություն, 0.02

P_3 - գործակից, որը հաշվի է առնում շինարարական տեխնիկայի աշխատանքի գոտում քամու միջին արագությունը, 1.2

P_4 - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոնավությունը, 0.6 (հաշվի առնելով բնական խոնավությունը և ջրցանի հանգամանքը)

P_5 - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոշորությունը, 0.2 P_6 - գործակից, որը հաշվի է առնում տեղանքի պայմանները, 1.0

B - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի բեռնաթափման բարձրությունը, 0.6 G – բարձրվող բեռնվող զանգվածի քանակը՝ 1.174 տ/ժամ:

$$Q_2 = (0.05 \times 0.02 \times 1.2 \times 0.6 \times 0.2 \times 1.174 \times 10^6 \times 0.6 \times 1.0) / 3600 = 0.0282 \text{ q/vrk:}$$

Տարեկան՝

$$300 \text{ օր/տարի} \times 8 \text{ ժամ/օր} \times 3600 \text{ վրկ/ժամ} \times 0.028 \text{ գ/վրկ} : 10^6 \text{ գ/տ} = 0.24 \text{ տ/տարի:}$$

3. Պահեստում պահեստավորված հումքի մակերևույթ.

Ցեմենտի արտադրության ընթացքում նյութի փաստացի միջին մակերևույթը, հաշվի առնելով նրա հաստվածքի ռելիեֆը կազմում է 500մ²:

Փոշու արտանետվող քանակը՝

$$Q_3 = K_3 \times K_4 \times K_5 \times K_6 \times K_7 \times q_1 \times F \text{ գր/վրկ; Որտեղ՝}$$

$K_3 = 1.2$ գործակից, կախված քամու արագությունից

$K_4 = 0.2$ գործակից, կախված տեղական պայմաններից

$K_5 = 0.4$ գործակից, կախված ապարների խոնավությունից $K_6 = 1.3$ գործակից, կախված մակերևույթի պրոֆիլից

$K_7 = 0.2$ գործակից, կախված նյութի մեծությունից

$q_1 = 0,002 - (1.0\text{մ}^2 \text{ փաստացի մակերևույթից փոշու անջատումը}); F = 500 \text{ մ}^2 - \text{փոշիացման մակերեսը:}$

Այսպիսով՝

$$Q_3 = 1.0 \times 0.2 \times 0.4 \times 1.3 \times 0.2 \times 0.002 \times 500 = 0.02 \text{ գր/վրկ;}$$

Մեկ տարում առաջացած փոշու քանակը կկազմի.

$Q'_3 = 365 \times 0.6 \times 24 \times 3600 \times 0.02 \text{ գր/վրկ} = 378432 \text{ գր/տարի} = 0.38 \text{ տ/տարի:}$ Մեկ տարում առաջացած փոշու քանակը կկազմի.

$$\Sigma Q'_{\text{գում.}} = Q'_1 + Q'_2 + Q'_3 = 0.026 + 0.24 + 0.38 = 0.65 \text{ տ/տարի:}$$

Ցեմենտի արտադրության աշխատանքների ժամանակ վառելիքի տարեկան ծախսը կկազմի՝ 32 տ/տարի, միջին օրեկան ծախսը կկազմի՝ 0.12տ կամ 120կգ/օր: Ծանր տեխնիկայի և բեռնատար մեքենաների աշխատանքը կիրականացվի առավելագույնը 2080 ժամ/տարեկան: Վառելիքի այրման ընթացքում առաջացող վնասակար նյութերի արտանետումները բերված են աղյուսակում: Աղյուսակում միավորվել են ածխաջրածինները, ինչպես նաև ազոտի օքսիդները:

Ավտոմեքենայի կատեգորիան	Վնասակար նյութը	Տեսակարար արտանետումները, գ/կգ	Արտանետումները, գ/վրկ	Արտանետումները, տ/տարի
Մեծ բեռնունակությամբ ավտոտրանսպորտ	CO	36.4	0.157	1.17
	CH	8.4	0.036	0.27
	NO _x	42.3	0.18	1.35
	ՊՄ	4.3	0.019	0.14

Ծծմբային անհիդրիդ

Ծծմբային անհիդրիդի (SO₂) արտանետումները հաշվարկվում են ելնելով այն մոտեցումից, որ վառելիքում պարունակվող ամբողջ ծծումբը լիովին վերածվում է SO₂-ի: Այդ դեպքում կիրառվում է CORINAIR գույքագրման համակարգի բանաձևը.

$$E_{SO_2} = 2 \Sigma k_s \cdot b, \text{ որտեղ }`$$

k_s -ը վառելիքում ծծմբի միջին պարունակությունն է՝ 0.002 տ/տ b –ն վառելիքի ծախսն է՝ 32 տ/տարի

$$SO_2 = 2 \times 32 \times 0.002 = 0.128 \text{ տ/տարի կամ } 0.017 \text{ գ/վրկ:}$$

Տնտեսական վնասը

Ցեմենտի արտադրության ընթացքում հիմնական ազդեցությունը պայմանավորված է մթնոլորտային օդ վնասակար (աղտոտող) նյութերի արտանետումներով:

Տնտեսական վնասը դա շրջակա միջավայրին հասցված վնասի վերացման համար անհրաժեշտ միջոցառումների արժեքն է, արտահայտած դրամական համարժեքով:

Տնտեսական վնասի հաշվարկը կատարված է ըստ ՀՀ կառավարության 2005թ-ի հունվարի 25-ին ընդունած՝ «Մթնոլորտի վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման կարգ»-ի:

Յուրաքանչյուր արտանետման աղբյուրի համար տնտեսությանը հասցված վնասը գնահատվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$U = \tau_q \Phi_g \sum \varphi_i \rho_i \quad (1), \text{ որտեղ } \varphi_i$$

U-ն ազդեցությունն է, արտահայտված Հայաստանի Հանրապետության դրամերով,

τ_q -ն աղտոտող աղբյուրի շրջապատի (ակտիվ աղտոտման գոտու) բնութագիրն արտահայտող գործակիցն է, համաձայն նշված կարգի 9-րդ աղյուսակի՝ արդյունաբերական տարածքի համար, որի շարքին դասվում է արտադրամասի տարածքը, ընդունվում է 4:

φ_i -ն i-րդ նյութի (փոշու տեսակի) համեմատական վնասակարությունն արտահայտող մեծությունն է, համաձայն նշված կարգի 10-րդ և 11-րդ աղյուսակների՝ անօրգանական փոշու համար՝ 10, ածխածնի օքսիդի համար՝ 1, ազոտի երկօքսիդի համար՝ 12.5, ծծմբի անհիդրիդի համար՝ 16.5, ածխաջրածինների համար՝ 1.26, մրի համար՝ 41.5:

ρ_i -ն տվյալ (i-րդ) նյութի արտանետումների քանակի հետ կապված գործակիցն է, Φ_g -ն փոխադրման ցուցանիշն է, հաստատուն է և ընտրվում է՝ ելնելով բնապահպանության գործընթացը խթանելու սկզբունքից:

Սույն կարգի համաձայն՝ $\Phi_g = 1000$ դրամ:

ρ_i գործակիցը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝ $\rho_i = q (3 S_{ui} - 2 U \theta U_i)$, $S_{ui} > (2)$ որտեղ՝

$U \theta U_i$ -ն i-րդ նյութի սահմանային թույլատրելի տարեկան արտանետման քանակն է՝ տոննաներով: Հաշվի առնելով, որ վնասակար նյութերի արտանետումների սպասվելիք մերձգետնյա կոնցենտրացիաները գտնվում են թույլատրելի նորմերի սահմաններում, փաստացի արտանետումները ընդունվում են որպես $U \theta U_i$:

S_{ui} -ն i նյութի տարեկան փաստացի արտանետումներն են՝ տոննաներով, անօրգանական փոշի՝ 0.65, ածխածնի օքսիդ՝ 1.17, ածխաջրածիններ՝ 0.27, ազոտի երկօքսիդ՝ 1.35, ծծմբային անհիդրիդ 0.13, մուր՝ 0.14:

$$q = 1,$$

$$U = \tau_q \Phi_g \sum \varphi_i \rho_i = 4 \times 1000 \times \{10 \times 0.65 + 1 \times 1.17 + 1.26 \times 0.27 + 12.5 \times 1.35 + 16.5 \times$$

$0.13 + 41.5 \times 0.14 = 131.36$ հազ. դրամ:

ՕԱԳ = 131.36 հազ. դրամ:

Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր տնտեսական վնասը կազմում է.

$\Psi S = 0.0$ հազ. + 0.0 հազ. + 131.36 հազ. = 131.36 հազ. դրամ:

Համաձայն 2015 թվականի մայիսի 27-ի N764-Ն որոշման հավելվածի 3-րդ գլխի շրջակա միջավայրին հասցվող վնասի վճարների հաշվարկները ներառվում են ՇՄԱԳ հաշվետվությունում, իսկ հատուցման վճարները ենթակա են վճարման Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ (Հարկային Օրենսգիրք՝ սահմանված կարգով՝ բնապահպանական հարկի և բնօգտագործման վճարի միասնական հաշվարկների և վճարների տեսքով) սահմանված կարգով:

3.6. ԱՂՄՈՒԿ ԵՎ ԹՐԹՌՈՒՄ, ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդլայնման արտադրամասի շինարարության ընթացքում աղմուկը և թրթռումները կապված են լինելու շինարարական տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ:

ՀՀ տարածքում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002թ. մարտի 6-ի «Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 սանիտարական նորմեր N2-III-11.3 հաստատելու մասին» N 138 հրամանի և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից» շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին» N79-Ն հրամանի պահանջներին համապատասխան:

Աղմուկի մակարդակի հաշվարկները կատարվել են հետևյալ բանաձևով.

$$L = L_w + 10 \lg \left(\frac{\chi \Phi}{\Omega r^2} + \frac{4}{k B} \right) \quad (2)$$

որտեղ՝

$\chi=1$, մոտ դաշտի ազդեցության գործակից

$\Phi=1$, աղմուկի ուղղվածության գործակից

$\Omega=2\pi$, կիսագնդային ճառագայթման տարածություն բացօթյա տարածքների համար

$k=1$, ձայնային դաշտի հավասարաչափ բաշխման խախտման գործակից

$B=200$, սենյակի ձայնագիտական հաստատունը, մ²:

Հողային աշխատանքների փուլում գործարկվող էքսկավատորի (ձայնային հզորությունը 99դԲ) և կռունկի (ձայնային հզորությունը 100դԲ) աղմուկի մակարդակները (2) բանաձևով հաշվարկման դեպքում կազմում են համապատասխանաբար 82.02դԲ և 83.02դԲ:

Շինարարական հրապարակում 50մ հեռավորության վրա նախատեսվում է առավելագույնը երկու էքսկավատորի և մեկ կռունկի միաժամանակյա աշխատանք: Ամուկի մի քանի աղբյուրների դեպքում, դրանց համադրումը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$LA_{\text{էկվ.}} = 10 \times \log_{10}(2 \times 10^{\{82.02/10\}} + 10^{\{83.02/10\}}) = 87.15 \quad (3)$$

Կառուցման փուլում գործարկվող կռունկի աղմուկի մակարդակը կկազմի 88.02դԲ: Շինարարական հրապարակը ցանկապատված է 7800կգ/մ² խտություն ունեցող ցանկապատի նյութով, ինչը միաժամանակ հանդիսանում է աղմուկից պաշտպանիչ էկրան: Պաշտպանիչ էկրանի արդյունավետությունը հաշվարկվում է բանաձև (4) և (5) համապատասխան:

$$L_{\text{աղմ.}} = 23 \times \lg x \cdot m_{\text{է}} - 10 \text{ դԲ, երբ } m_{\text{է}} \geq 200 \text{ կգ/մ}^3 \quad (4)$$

$$L_{\text{աղմ.}} = 13 \times \lg x \cdot m_{\text{է}} - 13 \text{ դԲ, երբ } m_{\text{է}} \leq 200 \text{ կգ/մ}^3 \quad (5)$$

որտեղ՝

$m_{\text{է}} = K \times m$ - մակերեսի խտության համարժեքն է,

K – գործակից, որը հաշվի է առնում մետաղական պատնեշի խտությունը,

m – մակերեսի խտությունն է:

$$L_{\text{աղմ.}} = 79.516 \text{ դԲ:}$$

Շինարարական հրապարակից դուրս աղմուկի մակարդակը հաշվարկվում է բանաձև (6)-ով:

$$LA_{\text{տար.}} = LA_{\text{էկվ.}} - L_{\text{աղմ.}} \quad (6)$$

Կառուցման փուլում շինարարական հրապարակից դուրս աղմուկի մակարդակը կկազմի 13.27դԲ, հողային աշխատանքների փուլում՝ 7.634դԲ:

Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու նպատակով հայտում նախատեսվում են համապատասխան բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ներկայացված են բնապահպանական կառավարման պլանում:

Հասարակական շենքերում թրթռման (վիբրացիայի) թույլատրելի մակարդակները սահմանվում են ըստ ՀՀ առողջապահության նախարարի 17.05.2006թ.-ի № 533-Ն հրամանով հաստատված հիգիենիկ նորմերի և ներկայացված են ստորև աղյուսակում:

Աղյուսակ .

Միջին երկրաչափական հաճախականության օկտավային շերտերի չի	Թույլատրելի արժեքները X_0 , Y_0 և Z_0 առանցքները			
	Թրթռման արագացում		Թրթռման արագություն	
	մ/վրկ ² .10	դ	մ/վ .10	դ
2	10,0	80	0.79	84
4	11,0	81	0.45	79
8	14,0	83	0.28	75
16	28,0	89	0.28	75
31,5	56,0	95	0.28	75
63	110.0	101	0.28	75
Ճշգրտված ու համարժեքային ճշգրտված արժեքներ և դրանց մակարդակները	10	80	0.28	75

1. Ոչ մշտական թրթռման (վիբրացիայի) համար թույլատրելի արժեքներին մտցվում է ուղղում $-10\text{դ}^{\text{Բ}}$, իսկ բացարձակ արժեքները բազմապատկվում են 0.32 -ով:

2. Դպրոցների սենքերի, ուսումնական հաստատությունների, գրադարանների ընթերցասրահների համար մտցվում է ուղղում $-3\text{դ}^{\text{Բ}}$:

Շինարարության ընթացքում թրթռման աղբյուր են հանդիսանում շինտեխնիկայի աշխատանքը, որոնց թրթռման մակարդակը ցածր է, և արդեն իսկ շինհրապարակի սահմաններում ալիքը մարում է և չի կարող ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի վրա:

Աղմուկը և թրթռումները կապված են լինելու տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: Ներկայացվող տեղանքում աղմուկի աղբյուր կարող են հանդիսանալ միայն ավտոտրանսպորտային միջոցները, սակայն, քանի որ դրանց երթևեկության ինտենսիվությունը շատ ցածր է, կարելի է ենթադրել, որ աղմուկի մակարդակը նույնպես բարձր չէ: Աղմուկի աղբյուր կարող են հանդիսանալ նաև ցեմենտի արտադրության արտադրամասում գտնվող սարքավորումների աշխատանքները, սակայն քանի որ սարքավորումների աղմուկի ինտենսիվությունը շատ ցածր է, իսկ աղմուկից պաշտպանվող օբյեկտ հանդիսանում է Արագածավան բնակավայրի բնակելի թաղամասը, որը ցեմենտի արտադրամասից գտնվում է առնվազն 1170մ հեռավորության վրա, ապա աղմուկի մակարդակը նույնպես բարձր չէ: Ցեմենտի արտադրամասի երկու տարվա շահագործման ընթացքում աղմուկի հետ կապված բնակիչների կողմից բողոք չի եղել:

ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է N2-III-11.3՝ «ԱՂՄՈՒԿՆ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐՈՒՄ, ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ԵՎ ԲՆԱԿԵԼԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ» սանիտարական նորմերով: Համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը արտադրամասի հարակից տարածքում չի գերազանցի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերը: Բնակելի տարածքում աղմուկի մակարդակի նորման կազմում է 45 դԲԱ:

Աղմուկի առավելագույն թույլատրելի ցուցանիշները ըստ այդ բերված են ստորև աղյուսակում.

Ընկալիչ	Ժամերը dBLAE	dBLAMAX
Բնակելի և հասարակական շենքերի մոտ	06:00-22:00	55
	22:00-06:00	45

Աղմուկի մակարդակը հաշվարկվում է սանիտարա-պաշտպանիչ գոտու սահմանին (հեռավորությունը աղմուկի աղբյուրից 500մ):

Գումարային հաշվարկային ձայնային բնութագիրը $LA_{էկվ}$ սահմանված է 79ԴԲԱ (համաձայն գործող նորմերի):

Աղմուկի մակարդակը աղմուկից պաշտպանող տարածքի հաշվարկային կետում որոշվում է՝

$$LA_{տար} = LA_{էկվ} - \Delta LA_{հեռ} - \Delta LA_{էկր} - \Delta LA_{կանաչ}$$

Որտեղ՝

$LA_{էկվ}$ - աղմուկի աղբյուրի ձայնային բնութագիրը, $LA_{էկվ}=79ԴԲԱ$

$\Delta LA_{հեռ}$ - աղմուկի մակարդակի նվազումը հաշվարկային կետի և աղմուկի աղբյուրի միջև հեռավորությունից կախված

$\Delta LA_{հեռ}$ 500մ-ի վրա կազմում է 38ԴԲԱ

$\Delta LA_{էկր}$ - աղմուկի մակարդակի նվազումը էկրանով: $\Delta LA_{էկր} = 14ԴԲԱ$

Արտադրամասի տարածքը տվյալ դեպքում ծառայում է որպես էկրան:

$\Delta LA_{կանաչ}$ - աղմուկի մակարդակի նվազումը կանաչ գոտիով, $\Delta LA_{կանաչ} = 0ԴԲԱ$

Աղմուկի մակարդակը սանիտարա-պաշտպանիչ գոտու սահմանին կկազմի՝

$$LA_{տար} = LA_{էկվ} - \Delta LA_{հեռ} - \Delta LA_{էկր} - \Delta LA_{կանաչ} = 79 - 38 - 14 = 27ԴԲԱ$$

Հաշվի առնելով ցեմենտի արտադրամասի հեռավորությունը մոտակա բնակելի տնից ավելի քան 1,3կմ, մասնատված ռելիեֆը, գումարային հաշվարկային ձայնային բնութագիրը շրջակա բնակավայրերի տարածքում կլինի բնակելի գոտիների համար սահմանված նորմերից /45ԴԲԱ/ շատ ցածր:

Աղմուկի մակարդակը գիշերային ժամերին գտնվում է նորմերի սահմաններում և կազմում է 22դԲԱ (նորման 35դԲԱ):

Աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական և արտադրական բնույթի աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպվելու է ցերեկային ժամերին,

- տրանսպորտային միջոցները և սարքերն օգտագործվելու են սարքին վիճակում,

- պարբերաբար ստուգվելու և կարգաբերվելու են տրանսպորտային միջոցների շարժիչները,

- բացառվելու են օգտագործվող մեքենաների կայանումը բնակելի տների, այլ հասարակական շենքերի հարևանությամբ,

- օգտագործվող տեխնիկան և մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով,

- պահպանվելու են աղմուկի, վիբրացիայի թույլատրելի նորմերը:

Առողջապահություն

Ցեմենտի արտադրամասի տարածքում աշխատողների առողջության վրա ազդեցությունները կապված են լինելու հետևյալ գործոնների հետ.

1. Շնչառական խնդիրներ, որոնք պայմանավորված են բարձրան աշխատանքների և ավտոտրանսպորտի տեղաշարժի ժամանակ առաջացող փոշու արտանետումներով;

2. Լսողական խնդիրներ, որոնք պայմանավորված են ծանր տեխնիկայի աշխատանքի ժամանակ առաջացող ձայնային ազդեցություններով:

3. Աշխատակիցների առողջության համար ռիսկերը բացառելու/չեզոքացնելու նպատակով նախատեսվում է ճանապարհների ջրցանում/խոնավեցում, ինչի նպատակն է փոշու արտանետումների կրճատում: Միաժամանակ, ցեմենտի արտադրամասի տարածքում շաբաթական մեկ անգամ կատարվելու է մթնոլորտային օդում փոշու կոնցենտրացիաների մոնիթորինգ, ինչը թույլ կտա հսկել իրականացվող գործունեության

համապատասխանությունը նորմատիվային փաստաթղթերին:

Ցեմենտի արտադրամասի տարածքում հողային գրունտի հանույթաբարձման աշխատանքների և ավտոտրանսպորտի տեղաշարժի ժամանակ առաջանալու է փոփոխական ընդհատվող աղմուկ: Համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 06.03.2002թ.-ի № 138 հրամանի մեքենաների վարորդների և սպասարկող անձնակազմի աշխատատեղերում ձայնի սահմանային թույլատրելի մակարդակը կազմում է 80դԲԱ: Ցեմենտի արտադրամասի տարածքում կանխատեսվող ձայնի սահմանային թույլատրելի մակարդակը կազմում է 70դԲԱ, ինչը բավարարում է նորմատիվային փաստաթղթերի պահանջներին: Ձայնային ազդեցությունը անձնակազմի առողջության վրա նվազեցնելու համար աշխատակիցները կրելու են ձայնամեկուսիչ ականջակալեր: Ցեմենտի արտադրամասի տարածքում պարբերաբար կատարվելու է նաև ձայնի մակարդակի մոնիթորինգ:

Գործող ցեմենտի վարչական շենքում և արտադրամասում առկա են աշխատակիցների հանգստի և սնունդ ընդունելու համար բոլոր անհրաժեշտ պայմանները: Կազմակերպվել է լվացարան, ցնցուղարան, որը մշտապես ապահովված է լինելու անհրաժեշտ սանիտարահիգիենիկ պարագաներով, ջրով: Հաշվի առնելով աշխատողների և օգտագործվող թարմ ջրի չնչին քանակը շինարարության, հոսքագծերի, սարքավորումների տեղադրման, մոնտաժման և փորձարկման փուլում) աշխատակիցները օգտվելու են արդեն իսկ դրսում գործող զուգարաններից:

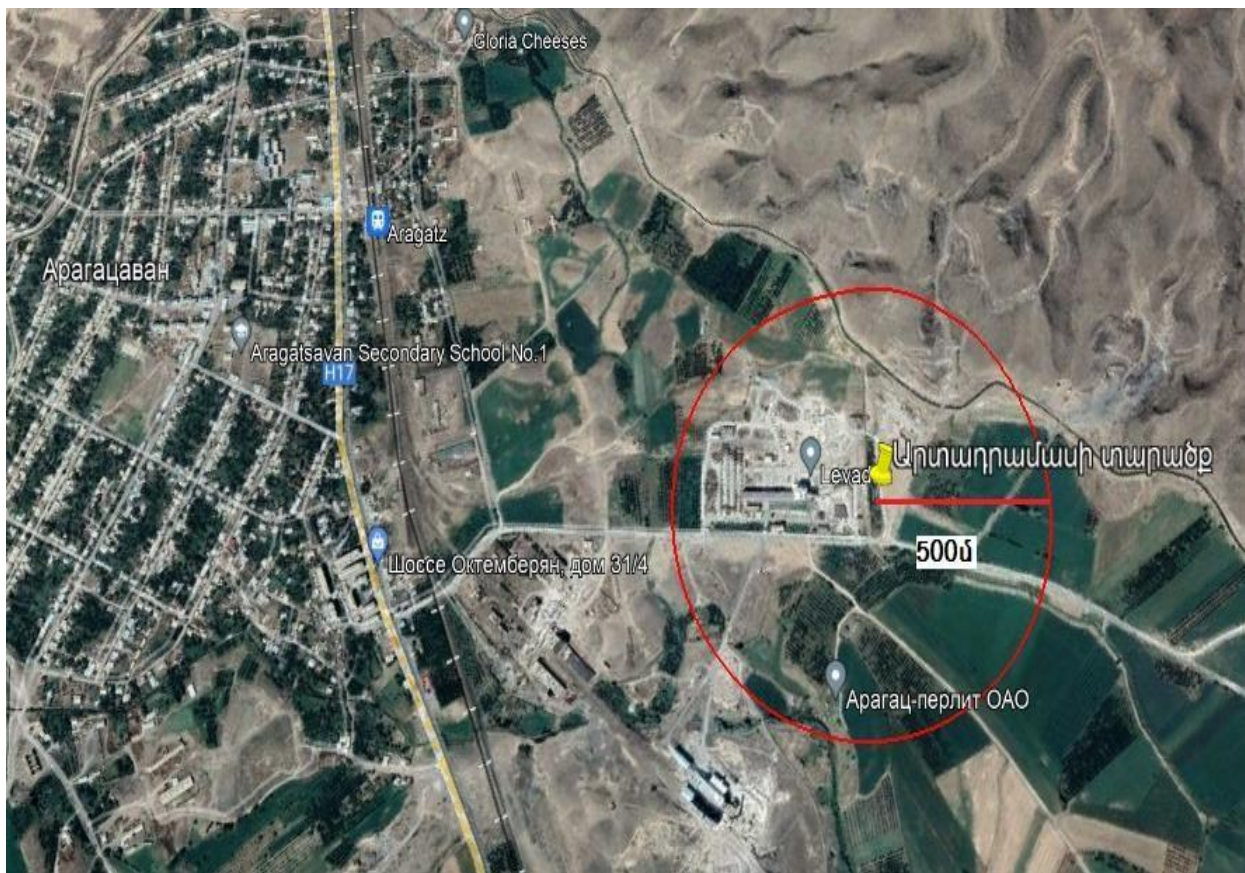
Սանիտարա-պաշտպանիչ գոտի

Սանիտարա-պաշտպանիչ գոտու չափսերը սահմանված են ՀՀ Քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2024 թվականի փետրվարի 1-ի N06-Ն հրամանով: Համաձայն այդ հրամանի Հավելված **ՀՀՇՆ – 31-04-01-2024 «ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՇԵՆՔԵՐԻ ՈՒ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՆԻՏԱՐԱԴԱՇՏՊԱՆԱԿԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐ ԵՎ ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐ 12.ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ** գլխի 120. Շինարարական արդյունաբերություն մասի 2)-րդ կետի ա. ենթակետի ցեմենտի արտադրությունը

պատկանում է 2-րդ դասին, իսկ նույն Հավելվածի 11. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ԵՎ ՁԵՐՄԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐԻ, ՊԱՅԵՍՏԱՅԻՆ ՇԵՆՔԵՐԻ ԵՎ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՋԱՄԱՐ ԿՈՂՄՈՐՈՇԻՉ ՍԱՆԻՏԱՐԱԴԱՇՏՊԱՆԱԿԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐԻ ՉԱՓԵՐԸ գլխի 116. մասի 2)-րդ կետի 2-րդ դասի համար սահմանված է 500մ սանիտարա-պաշտպանիչ կողմնորոշիչ չափեր: Ստորև, իրադրային հատակագծի վրա ցուցադրվում է արտադրամասի սանիտարա-պաշտպանիչ գոտու սխեմատիկ պատկերը:

Սանիտարա-պաշտպանիչ գոտու սահմանները.

Ինչպես երևում է պատկերից՝ Արագածավան բնակավայրի, որի վարչական տարածքում գտնվում է ընդլայնվող արտադրամասը, բնակելի հատվածը գտնվում է շատ ավելի մեծ հեռավորության վրա (նվազագույն հեռավորությունը բնակելի տներից կազմում է առնվազն 1170մ), քան ընդլայնված արտադրամասի սանիտարական նորմերով սահմանված 500մ սանիտարա-պաշտպանիչ գոտին է:



3. 7. ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ

Աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերի առաջացում՝ կապված հրդեհների, քամիների, հեղուկ նյութերի արտահոսքի, աշխատողների վնասվածքների և շահագործվող տեխնիկայի վթարների հետ: Կառույցների հիմքերի փոտրակները բացելուց և նախագծային նիշերին հասնելուց հետո՝ պարտադիր է ինժեներ-երկրաբանի կողմից հիմնափոսի զննումը և համապատասխան

մասնագետի (երկրաբան) եզրակացությունը:

Հակահրդեհային պաշտպանության նպատակով նախատեսվում է հակահրդեհային 5տ տարողության ջրի բաք:

Ընդլայնման արտադրամասի շինարարության փուլում տեղադրվելու են տեղեկատվական ցուցանակներ, որը ներառելու է տեղեկատվություն արտադրամասի նախագծողի, կապալառուի և այլ պատասխանատու անձանց (հեռախոսահամար), շինթույլտվության, շինարարության սկզբի և ավարտի վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Օդափոխվող և օդամշակման սարքերի տեղադրումն իրականացվելու է ըստ վերջիններիս նշանակության, միկրոկլիմայի պարամետրերի, ըստ շահագործման ռեժիմի, հրդեհային բաժանմունքների և պայթյունահրդեհային վտանգավորության կատեգորիաների:

Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմաններում, որոնք նպաստում են գետնամերձ շերտում վնասակար նյութերի կուտակմանը, ցրման գործընթացների դանդաղեցման պատճառով հնարավոր են վնասակար նյութերի կոնցենտրացիաների զգալի բարձրացումներ:

Ընդունված են անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների 3 կատեգորիաներ: Նորմատիվ ակտերով դրանց հստակ չափորոշիչները բացակայում են: Ըստ կատեգորիաների տարբերակումը կատարվում է հետևյալ ընդհանուր սկզբունքների հիման վրա.

- I կատեգորիա՝ քամու արագության նվազում
- II կատեգորիա՝ անհողմություն, չոր եղանակ
- III կատեգորիա՝ անհողմություն, թանձր մառախուղ

Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների դեպքում նախատեսված է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

ա. I կատեգորիա՝ խստացնել տեխնոլոգիական գործընթացների հսկողությունը բ. II կատեգորիա՝

- դադարեցվում է պեռլիտի բեռնաթափման գործընթացը գ. III կատեգորիա

- դադարեցվում է ցեմենտի բեռնման գործընթացը

Արտադրության փուլում գործունեության իրականացման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսված միջոցառումներն են.

- արտադրական հրապարակն ապահովված է լինելու հակահրդեհային միջոցառումների վահանակներով՝ կրակմարիչներով հիդրատներով, տեսահսկման և ազդանշանային համակարգերով,

- արտադրական հրապարակը ժամանակ առ ժամանակ մաքրվելու է հրդեհավտանգ թափոններից, տեղադրվելու է համապատասխան տարողության ջրի բաք՝ հրդեհաշիջման նպատակով,

- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական և արտադրական աշխատանքները դադարեցվելու են,

- տեղադրվելու են ձայնային ազդանշաններ՝ վթարների կանխարգելման համար,

- հեղուկ և վտանգավոր նյութերը պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:

3. 8. ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդլայնման արտադրամասի շինարարական և ցեմենտի արտադրության աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են արտակարգ իրավիճակների և աշխատանքի անվտանգության հնարավոր ռիսկերի առաջացում՝ կապված հրդեհների, հեղուկ նյութերի արտահոսքի, աշխատողների վնասվածքների և շահագործվող տեխնիկայի վթարների հետ:

Շինաշխատանքները կատարվելու են պահպանելով շինարարության ժամանակացույցը և աշխատանքի անվտանգության կանոններն՝ ըստ ՇՆԵԿ-3-480* նորմերի:

Շինարարության և արտադրության փուլերում աշխատողների աշխատանքի

կազմակերպման և աշխատանքի անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսվում է.

- պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը,

- պահպանվելու է ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2.8-0 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները,

- մինչև աշխատանքների սկիզբը բոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդներն անցնելու են հրահանգավորում՝ ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների,

- ստուգվելու և ատեստավորվելու են բանվորների գիտելիքները, տեղադրվելու են համապատասխան ցուցանակներ,

- աշխատողներն ունենալու են համապատասխան բանվորական արտահագուստ,

- աշխատողներն ապահովված են լինելու առաջին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, անհատական պաշտպանական միջոցներով (արտահագուստ, դիմակ և այլն), էլեկտրական սարքավորումների հետ աշխատողները՝ դիէլեկտրիկ գորգով և ձեռնոցներով,

- աշխատողների համար նախատեսվելու է սանիտարական և հանգստի պայմաններ (ժամանակավոր՝ տնակ, հանդերձարան և այլն), որն ապահովված է լինելու անհրաժեշտ կահավորանքով (լվացարան, աթոռ, սեղան, ջեռուցիչ և այլն),

- արտադրական հրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրվելու են աշխատանքային պայմանների, հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ՝ տեղեկատվական և հակահրդեհային վահանակներ, ճանապարհային երթևեկության, ինչպես նաև կողմնակի մարդկանց մուտքն արգելող նշաններ,

- վերահսկվելու է աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառվելու է գործնության վայրում խոտանված բեռնիչ սարքերի կուտակումները,

- վերահսկվելու է մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառվելու են մեքենաների կուտակումները,

- նվազագույնի են հասցվելու ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով,

- ավտոմեքենաները շինհրապարակից դուրս են գալու միայն մաքուր վիճակում՝ շրջակա տարածքը չաղտոտելու նպատակով,

- բացառվելու է ավտոամբարձիչի սլաքի աշխատանքը՝ սահմանազատված սահմանից դուրս,

- բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքների ժամանակ օգտագործվող բեռնամբարձիչ մեքենաները, բեռնաբռնիչ սարքերը պետք է համապատասխանեն պետական ստանդարտների կամ տեխնիկական պայմանների պահանջներին,

- տեղադրվելու են լրացուցիչ լուսավորման սարքեր՝ շինհրապարակի լուսավորության համար:

3.9. ՊԱՏՄԱՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ

Գործունեության և մոտակա տարածքներում բացակայում են պատմամշակութային արժեք ունեցող պատմամշակութային և բնության հուշարձանները: Ուստի հնարավոր ազդեցությունների մեղմման միջոցառումներ չի նախատեսվում:

Միաժամանակ շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցվելու են և տեղեկացվելու են համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները

կազմակերպելու համար: Շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել միայն համապատասխան թույլտվության տրամադրման դեպքում:

3.10. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Շինարարության և շահագործման ընթացքում բացվելու են նոր աշխատատեղեր:

Շինարարության փուլում աշխատելու է 12 մարդ, որից 1 մարդ ինժեներա-տեխնիկական անձնակազմ՝ հերթափոխային գրաֆիկով:

Հերթափոխով աշխատող մարդկանց թիվը կազմելու է 12 մարդ: Աշխատելու են 6 օր՝ 8 ժամյա աշխատանքային գրաֆիկով:

Շահագործման ընթացքում աշխատողների քանակը կազմելու է 56 մարդ:

Շինարարության և արտադրության ընթացքում այլ անձանց իրավունքների սահմանափակում կամ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի խախտումներ չեն նախատեսվում:

Ցեննետի արտադրամասի ընդլայնման և շահագործման ընթացքում բացվելու են նոր աշխատատեղեր:

- նոր աշխատատեղերը նպաստելու են համայնքի ու շրջակա բնակավայրերի բնակչության եկամուտների ավելացմանը,

- բնակչության զբաղվածության աճին:

Կատեղծվեն լրացուցիչ նոր աշխատատեղեր և նախատեսվում է ցեմենտի արտադրության աշխատանքների մեջ ընդգրկել Արագածավան բնակավայրի բնակիչներին: Նախատեսվում է նաև անապահով ընտանիքներին դրամական օգնություն:

Միաժամանակ, գործողություններ են իրականացվելու սոցիալապես անապահով և խոցելի բնակչությանը տրամադրվող սոցիալական աջակցության գերազանցապես դրամական ձևերից միջնաժամկետ հեռանկարում համալիր փաթեթների տրամադրմանն աստիճանական անցում կատարելու ուղղությամբ:

Ներկայացվում է համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ոլորտում նախատեսվող տարեկան պարտավորությունների նախնական չափը և ժամկետները՝

h/h	Պարտավորությունների անվանումը	Կատարման ժամկետը	Ներդրումների չափը, հազ.դրամ
1.	Համայնքապետարանի կողմից իրականացվող ծրագրերին ֆինանսական մասնակցություն	Յուրաքանչյուր տայ	200.0
2.	Համայնքային ծրագրերով իրականացվող շինարարական աշխատանքներին մասնակցություն	Յուրաքանչյուր տայ	Ցեմենտի տրամադրում շուկայականից ցածր գներով
3.	Համայնքի բարեկարգման աշխատանքներին մասնակցություն	Յուրաքանչյուր տարի	Տեխնիկայի տրամադրում

Արտադրամասի աշխատանքի ողջ ժամանակահատվածում պարբերաբար կազմակերպվելու են խորհրդակցություններ համայնքի ավագանու և բնակչության հետ, նրանց ներգրավելով համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման գործընթացի մեջ:

Շինարարության փուլում հնարավոր սոցիալական խնդիրներից խուսափելու համար նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքները կատարվելու են սահմանված ժամերին՝ ցերեկը,

- բացառվելու են շինհրապարակից դուրս աղբի և մեքենաների կուտակումները,

- գործելու է բողոքների արձագանքման ընթացակարգը:

3.11. ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԱԶԱՊԱՏՈՒՄ

Լանդշաֆտ. նախատեսվող գործունեության իրականացման տարածքներում (ազդեցության գոտում) լանդշաֆտի վրա վնասակար ազդեցություններ չեն ակնկալվում,

քանի որ գործունեությունն իրականացվում է կառուցապատված տարածքում:

Ընդլայնման արտադրամասի շինարարության փուլում նախատեսված շինարարական աշխատանքների ազդեցությունը բնական լանդշաֆտի վրա կլինի նվազագույն՝ կրելով սահմանափակ և կարճատև բնույթ: Դրանք հնարավոր կլինի նվազեցնել շինարարության փուլում՝ բնապահպանական կառավարման պլանով նախատեսված միջոցառումների արդյունքում:

Բարեկարգում. շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում. Շինարարական աշխատանքների ընթացքում նախատեսվում է կատարել հարթեցման աշխատանքներ և բարեկարգում 350 ք.մ տարածքի վրա, որի ընթացքում օգտագործվելու է 1 ամբարձիչ և 1 ինքնաթափ ավտոմեքենա:

Շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժվելու են և հեռացվելու են տարածքից,

-շինարարական հրապարակը մաքրվելու է թափոններից,

-կատարվելու են գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման աշխատանքներ:

Կանաչապատում. Կանաչապատում և ծառատունկ չի նախատեսվում, քանի որ գործող արտադրամասի տարածքում, որին կից է կառուցվում ընդլայնվող արտադրամասը,

դա նախկինում արդեն արվել է: Կանաչապատված տարածքի մակերեսը գործող ցեմենտի արտադրության տարածքում կազմում է շուրջ 6310.0քմ:

Գործունեության ենթակա ազատ տարածքի վրա կատարվել է որոշակի կանաչապատման աշխատանքներ՝ խոտածածկի և ծաղիկների տեսքով: Դրանք ձեռք են բերվել այգեգործական մասնագիտական խանութներից:

«Արցեմենտ» ՍՊ ընկերությունը Կանաչապատ տարածքի համար ռոռզման համար օգտվում է «Լեվադան» ՍՊ ընկերության կոմունիկացիաներից, այդ թվում տեխնիկական և ռոռզման ջրերից պայմանագրային հիմունքներով Կանաչապատ տարածքի ռոռզումը կատարվում է Փ89 վերգետնյա պլաստիկե խողովակներով ցնցուղային եղանակով:

3. 12 ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԿԼԻՄԱՅԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՌԱՋԱՑՆՈՂ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐԸ

Համաձայն ՀՀ կլիմայի փոփոխության մասին 4-րդ ազգային զեկույցի տվյալների՝ վերջին տասնամյակների ընթացքում հանրապետությունում նկատվել է ջերմաստիճանի զգալի աճ: Մասնավորապես, 1929-1996թթ. ընթացքում միջին տարեկան ջերմաստիճանն աճել է 0.4°C-ով, 1929-2007թթ.՝ 0.85°C-ով, 1929- 2012թթ.՝ 1.03°C-ով, իսկ 1929-2016թթ. աճը կազմել է 1.23°C:

Տարվա տարբեր սեզոններին օդի ջերմաստիճանի փոփոխություններն ունեն տարբեր միտումներ: 1966-2016թթ. ժամանակահատվածում ամառային միջին ջերմաստիճանը բարձրացել է շուրջ 1.3°C-ով, ընդ որում՝ վերջին հարյուրամյակում էքստրեմալ տաք ամառները Հայաստանում դիտվել են վերջին 20 տարիների ընթացքում:

1935-1996թթ. ընթացքում դիտվել է տարեկան տեղումների միջին քանակի նվազում 6%-ով, իսկ 1935-2016թթ. ընթացքում՝ մոտ 9%-ով: Տեղումների փոփոխության տարածական բաշխվածությունը բավականին անկանոն է: 1935-2016թթ. ընթացքում երկրի հյուսիսային, հարավային և կենտրոնական շրջաններում կլիման դարձել է ավելի չորային, իսկ Շիրակի դաշտում, Սևանա լճի ավազանում, Ապարան-Հրազդան շրջաններում տեղումների քանակն ավելացել է:

Բնական աղետների հաճախականությունը և ինտենսիվությունը զգալիորեն աճել է: 1975-2016թթ. ընթացքում դիտված վտանգավոր երևույթների գումարային դեպքերի քանակը 1961-1990թթ. միջինի (168 դեպք) նկատմամբ աճել է շուրջ 40 դեպքով: Կարկուտի առավելագույն դեպքերի թիվը դիտվել է Շիրակի դաշտում, հորդառատ տեղումների առավելագույն դեպքերի թիվը՝ Տաշիրի և Իջևանի շրջաններում, ցրտահարությանը՝ Արարատյան դաշտում և նախալեռնային շրջաններում: Ըստ երաշտի ինդեքսների, ուժեղ և շատ ուժեղ երաշտների օրերի թիվը 2000- 2017թթ. ընթացքում 1961-1990թթ. միջինի (87) նկատմամբ աճել է 33 օրով: Վերջին տարիներին երաշտային գոտու վերին սահմանը ընդլայնվել է՝ ընդգրկելով լեռնային շրջանները, ինչպես նաև դիտվել է երաշտի սկսման առավել վաղ ժամկետներ:

Կլիմայի փոփոխության համատեքստում առավելագույն գերակայություն է ուղղակի ջերմոցային ազդեցությամբ գազերի՝ CO₂, CH₄ և N₂O արտանետումների գնահատումը:

Արցեմենտ ՍՊԸ-ի ցեմենտի արտադրության ընդլայնման աշխատանքների ժամանակ կանխատեսվում է 0.023մգ/մ³ ազոտի օքսիդ և 0.08մգ/մ³ ածխածնի երկօքսիդի արտանետումներ:

Ցեմենտի արտադրության տարածքում օգտագործվող տեխնիկական և սարքավորումները դասվում են էներգախնայող տեխնիկայի շարքին: Ցեմենտի արտադրությունը կահավորված է թեքային ֆիլտրերով:

Միաժամանակ, մեքենաների շահագործման ժամանակ օգտագործվելու են գազերը մաքրող հեղուկներ, իսկ տեխնիկական սպասարկման ընթացքում հատուկ դետեկտորներով ստուգվելու է գազերը մաքրող հեղուկի համապատասխանությունը գործող հատկորոշումներին, անհրաժեշտության դեպքում դրա փոխարինում:

Ցեմենտի արտադրության տարածքում կիրառվելիք տեխնիկայի էներգա- և ռեսուրսախնայող տեխնիկական լուծումները, պարբերական կտրվածքով իրականացվող տեխնիկական զննումը և մթնոլորտում գազերի կոնցենտրացիաների մոնիթորինգը ապահովում են ջերմոցային գազերի արտանետումների վերահսկողություն:

3. 13 ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ԲՈԼՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐ
ՏԱՐԲԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՎ ԸՆՏՐՎԱԾ ՏԱՐԲԵՐԱԿԻ
ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄԸ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ,
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ

Նախագծային փաստաթղթերով դիտարկվում է երկու հիմնական տարբերակ՝ - Ցեմենտի արտադրության իրականացում ներկա արտադրողականությամբ և ցեմենտի արտադրության ընդլայնման տարբերակը: Այս տարբերակի դեպքում ստեղծվում է 12 նոր աշխատատեղ ընդերքօգտագործման աշխատանքների հետ կապված, աշխատակիցների սպասարկման նպատակով ձևավորվում են մատակարարման-սպառման նոր շղթաներ, ընկերությունը գումարներ է հատկացնում ազդակիր բնակավայրի և համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերի իրականացման նպատակով, զարգանում է ՀՀ Արագածոտնի մարզի տնտեսությունը, ավելանում են վճարվող տարատեսակ հարկերը և պետական տուրքերը, կանխվում է արտագաղթը: Մշակված և իրականացվելիք բնապահպանական միջոցառումները թույլ են տալիս վերահսկել և չեզոցաքնել ցեմենտի արտադրության ընդլայնման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա դրսևորվող ազդեցությունները, մասնավորապես՝ վերահսկել արտանետումների մակարդակը, կանխարգելել ազդեցությունը կենսաբազմազանության վրա: Ցեմենտի արտադրության ընդլայնման տարածքում ապահովվում է երկարաժամկետ կտրվածքում աշխատատեղերի ստեղծում:

- Զրոյական տարբերակի՝ աշխատանքներից հրաժարվելու դեպքում վերը թվարկված բոլոր առաջխաղացումները տեղի չեն ունենալու:

Հետևաբար, հաշվի առնելով աշխատանքների իրականացման դեպքում ձևավորվող բոլոր հնարավոր սոցիալ-տնտեսական օգուտները, նախատեսվող գործունեությունը դիտարկվում է որպես արդյունավետ (կարճաժամկետ և երկարաժամկետ կտրվածքով), հեռանկարային և նպատակահարմար:

3.14 ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄՄԱՆ ԸՆԹԱՅՔՈՒՄ Ի ՀԱՅՏ ԵԿԱԾ
ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐԻ, ՆԵՐԱՌՅԱԼ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ԲԱՅԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՇՄԱԳ հաշվետվության կազմման ընթացքում ի հայտ են եկել մի շարք խնդիրներ/հարցեր, մասնավորապես.

- հաշվետվության մեջ պետք է ներկայացվի ազդակիր բնակավայրը և դրանց տեղադիրքն արտացոլող իրավասու մարմնի տրամադրած տարածական պլանավորման փաստաթղթերը: Որոնք են այդ փաստաթղթերը, որն է իրավասու մարմինը;

- պետք է ներկայացվի նախագծային փաստաթղթով նախատեսված շրջակա միջավայրի հնարավոր բնապահպանական վնասների գնահատումը: ՀՀ գործող օրենսդրությամբ «բնապահպանական վնաս» հասկացություն սահմանված չէ, դրա գնահատման ընթացակարգ ՀՀ իրավական տեղեկատվական համակարգում զետեղված չէ: Անհասկանալի է ինչպես պետք է ընդերքօգտագործողը տրամադրի օրենքով նախատեսված այս տեղեկատվությունը;

- ինչ է նշակում պայմանների հնարավոր փոփոխությունների և դրանց ծավալների նկարագրի առանձին, գումարային և ամբողջական գնահատում;

- ՀՀ օրենսդրությամբ մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունների, գործոնների, ռիսկերի գնահատման ընթացակարգեր սահմանված չեն, ինչպես դա իրականացնել և ներկայացնել ՇՄԱԳ-ում:

3.15 ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐԻ, ԲՆԱԿԱՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ,
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԾԱՎԱԼՆԵՐԻ
ՆԿԱՐԱԳՐԻ ԱՌԱՆՁԻՆ, ԳՈՒՄԱՐԱՅԻՆ ԵՎ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

Ստորև ներկայացվում են շրջակա միջավայրի առանձին բաղադրիչների հնարավոր փոփոխությունների, դրանց ծավալների նկարագիրը:

«ԱՐՑԵՄԵՆՏ» ՍՊ Ընկերության ցեմենտի արտադրության ընդլայնման աշխատանքների ընթացքում առաջացած փոշու քանակը մեկ տարում կազմում է 0.65տ/տարի, ինչը ազդելու է մթնոլորտային օդի ընդհանուր աղտոտվածության մակարդակի վրա: Ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով օդի դրական ջերմաստիճանների դեպքում կատարվելու է ցեմենտի արտադրության աշխատանքային

հրապարակների և ճանապարհների ջրցանում (բացառելով կեղտաջրերի թափանցումը հայցվող տեղամասի սահմաններից դուրս), իրականացվել է կանաչապատում և բարեկարգում:

Որպես հնարավոր ազդեցություն դիտարկվում է նաև արտադրական հրապարակի տարածքի աղտոտումը նավթամթերքներով:

ՀՀ Բույսերի կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ ցեմենտի արտադրության տարածքում չեն արձանագրվել:

Ցեմենտի արտադրության տարածքի մոտակայքում հնարավոր է հանդիպեն ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված Սպիտակափող սոխակ (*Irania gutturali*), Աղավնաբազե (*Falco columbarius* L) և Փոքր ճագարամուկ (*Allactaga elater* Lichtenstein) վտանգված տեսակները: Հաշվի առնելով այդ հանգամանքը, նախատեսվում է բարձրացնել վերահսկողությունը, որը ենթադրում է ցեմենտի արտադրության տարածքում փակ աղբամանների կիրառությունը, տարածքում սննդային մնացորդների բացակայությունը, որը կնվազեցնի կամ կբացառի արտադրության տարածք մի շարք կենդանիների մուտքը, ինչն էլ իր հերթին կբացառի կենդանիների մեխանիկական վնասումը ցեմենտի արտադրության տարածքում գործող տեխնիկական միջոցների կողմից:

Տեղամասում բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ, որտեղ իրականացվում է վտանգված էկոհամակարգերի պահպանություն, չկան:

Հետևաբար, վտանգված էկոհամակարգերի վրա ազդեցությունների դրսևորում չի ծրագրավորվում:

Հայցվող տարածքում մակերևութային և ստորգետնյա ջրային ռեսուրսներ չկան: Դա բացառում է ազդեցությունը ջրային ռեսուրսներ, ջրային էկոհամակարգի վրա:

Արտադրական տարածքի կենցաղային կեղտաջրերը կուտակվելու են բետոնապատ անթափանց երկու հորերում, որոնք պարբերաբար դատարկվելու են լիցենզավորված կազմակերպության կողմից:

«ԱՐՑԵՄԵՆՏ» ՍՊ Ընկերության ցեմենտի արտադրության ընդլայնման տեղամասի հարակից տարածքներում գործող արտադրությունների և հանքավայրերի գործունեության արդյունքում շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա ազդեցության վերաբերյալ տեղեկատվությանը ընկերությունը չի տիրապետում: Լիազոր մարմնի կողմից նման տեղեկատվության տրամադրման պայմաններում հնարավոր է հաշվել կումուլյատիվ ազդեցությունը: Նման ցուցանիշների գումարային/ամբողջական

գնահատման մեթոդաբանություն ՀՀ պետական կառավարման լիազոր մարմինների կողմից սահմանված չէ:

Հետևաբար, «Արցեմենտ» ՍՊԸ կողմից շրջակա միջավայրի առանձին բաղադրիչների, բնական ռեսուրսների, պայմանների հնարավոր փոփոխությունների գումարային/ամբողջական գնահատում իրականացվել չի կարող:

Համաձայն ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2024 թվականի փետրվարի 1-ի N 06-Ն հրամանի հավելվածի ցեմենտի արտադրության օբյեկտները դասվում են II-րդ դասին, ինչի համար սահմանված է 500մ սանիտարապաշտպանական գոտի: Ամենամոտ Արագածավան գյուղի բնակելի շինություններից ցեմենտի արտադրության տարածքը գտնվում է 1.2կմ, հեռավորության վրա:

Ստորև բերվում է շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր ազդեցության գնահատական մատրիցը:

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր ազդեցության գնահատական մատրիցը

Շրջակա միջավայրի/սոցիալական միջավայրի բաղադրիչներ	Ազդեցությունների բնութագիրը	Ազդեցության աստիճանը և տևողություն	Չեզոցաբան միջոցառումները
1	2	3	4
Մթնոլորտային օդ	Օդի աղտոտում փոշու արտանետումների հետևանքով	Ցածր երկարատև	Օդի դրական ջերմաստիճանների դեպքում աշխատանքային հրապարակների, ճանապարհների ջրցանում (բացառելով կեղտաջրերի թափանցումը հայցվող տեղամասի սահմաններից դուրս),

1	2	3	4
Հողային ծածկույթ	Հողային ծածկույթ հայցվող տարածքում չկա	Ազդեցություն և չի դրսևորվում	
Ստորգետնյա ջրեր	Հայցվող տարածքում ստորգետնյա ջրային ռեսուրսներ չկան	Ազդեցություն և չի դրսևորվում	-
Մակերևութային ջրեր	Հայցվող տարածքում մակերևութային ջրային ռեսուրսներ չկան	Ազդեցություն և չի դրսևորվում	-
Կենսաբազմազանություն	Հողաբուսական ծածկույթ չկա :	Ազդեցություն և չի դրսևորվում	
Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ	Հայցվող տարածքում բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ չկան	Ազդեցություն և չի դրսևորվում	-
1	2	3	4
Պատմամշակութային հուշարձաններ	Հայցվող տարածքում պատմամշակութային հուշարձաններ հաշվառված չեն	Ազդեցություն և չի դրսևորվում	-
Ընդերքօգտագործման թափոններ	Ընդերքօգտագործման թափոններ տարածքում չկան	Ազդեցություն և չի դրսևորվում	
Աղմուկ	Աշխատանքների տարածքում գումարային հաշվարկային ձայնային բնութագիրը՝ LAէկվ ընդունված է 79դԲԱ, ազդակիր Աղմուկի մակարդակը սանիտարապաշտպանիչ գոտու սահմանին կկազմի 27դԲԱ Արագածավան բնակավայրում	Ցածր երկարատև	Աղմուկի մակարդակի վերահսկողություն , մեխանիզմների շահագործում սարքին վիճակում, ականջակալ կրելու պահանջ

	կազմելու է սահմանված նորմերից /45ԴԲԱ/ շատ ցածր		
Արտադրական թափոններ	Տարածքի աղբոտում կենցաղային թափոններով	Ցածր երկարատև	Թափոնների տեսակավորված հավաքում
			Բազմակի օգտագործման սննդային պլաստիկից պատրաստված սպասքի օգտագործում
			Մննդի թափոնների օգտագործում որպես անասնակեր
			Աղբահանության կազմակերպում
Տարածքի աղտոտում նավթամթերքներով	Տարածքի աղտոտում նավթամթերքներով	Ցածր կարճատև	Թափոնների ճշգրիտ մակնանշում
			Թափոնների սպառում որպես քսայուղ
			Թափոնների պահեստի հատակի բետոնապատում
Արտադրական թափոններ	Տարածքի աղտոտում նավթամթերքներով	Ցածր կարճատև	Թափոնների պահեստի տարածքում օդափոխության համակարգի առկայություն
			Բանեցված շարժիչների յուղերի և սպառողական հատկությունները կորցրած դիզելային յուղերի

			<p>մնացորդների օգտագործում որպես քայուղ</p> <p>Նավթամթերքների մնացորդների հավաքվում են արտադրական հրապարակի հատուկ առանձնացված տարածքում՝ հերմետիկ փակվող մետաղյա տակառ- ներում, որոնք դրված են մետաղյա տակդիրների վրա</p>
	Տարածքի աղբոտում սպառողական հատկությունները կորցրած իրերով	Ցածր կարճատև	Մաշված դողածածկերի և յուղոտած լաթերի հանձնում մասնա- գիտացված վերամշակող ընկերությունների ն
Սոցիալական ազդեցություն	Նոր աշխատատեղերի ստեղծում, սպառման և առևտրի նոր շղթաների ձևավորում	Բարձր երկարատև	լրացուցիչ նոր աշխատատեղեր, բնակչության կենսամակարդակ ի բարձրացում, մասնակցություն համայնքի զարգացման սոցիալ- տնտեսական ծրագրերին

Նախատեսվող գործունեության (Ա կատեգորիայի) ՇՄԱԳ հաշվետվության համապատասխանությունը ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարի 29.10.2024թ.-ի №438-Ն հրամանի հավելված 2-ի 37-րդ կետով ներկայացվող պահանջներին

	<p>№438-Ն հրամանի հավելված 2-ի 37-րդ կետի պահանջները</p>	<p>«Արցեմենտ» ՍՊԸ ՇՄԱԳ հաշվետվության համապատասխան գլուխը, բաժինը</p>
	<p>1) նախաձեռնողի անունը (անվանումը) և բնակության (գտնվելու) վայրը,</p>	<p>Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության Ներածություն գլխում:</p>
	<p>2) նախատեսվող գործունեության անվանումը՝ Օրենքի 12-րդ հոդվածին համապատասխան,</p>	<p>Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության տիտղոսաթերթում և ամբողջ տեքստում:</p>
	<p>3) հաշվետվության ամփոփ բովանդակությունը,</p>	<p>Բովանդակությունը ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 2-րդ էջում:</p>
	<p>4) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության տարածքի, այդ թվում՝ շրջակա միջավայրի, բնական պայմանների, ռեսուրսների նկարագիրը, ինչպես նաև դրանց օգտագործման նպատակը, ենթակառուցվածքները, ազդակիր համայնքը, ազդակիր բնակավայրը և դրանց տեղադիրքն արտացոլող իրավասու մարմնի տրամադրած տարածական պլանավորման փաստաթղթերը, իրադրության սխեման կամ քարտեզը՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գործող միասնական գեոդեզիական կոորդինատային համակարգով:</p>	<p>Շրջակա միջավայրի նկարագիրը ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 2-րդ գլխում:</p> <p>Բնական ռեսուրսների (պեռլիտի) նկարագիրը ներկայացված է 2.1 բաժնում, դրանց օգտագործման նպատակը և մեթոդները՝ 1-ին գլխում: Ազդակիր համայնքի ու բնակավայրի վերաբերյալ տեղեկությունները զետեղված են ՇՄԱԳ հաշվետվության 2.11 բաժնում: Հայաստանի Հանրապետությունում գործող միասնական գեոդեզիական կոորդինատային համակարգով իրադրության</p>

		սխեման /քարտեզները ներկայացված են 1-ին գլխում:
	5) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության նկարագիրը և նպատակը, արտադրական հզորությունները, ֆիզիկական, տեխնիկական և տեխնոլոգիական բնութագրերը, պահանջվող բնական ռեսուրսների, օգտագործվող հումքի ու նյութերի, արտանետումների, արտահոսքերի, թափոնների և դրանց գործածության, արտադրական լցակույտերի, ֆիզիկական ներգործությունների նկարագրությունը:	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 1-ին «Նախատեսվող գործունեության նկարագիրը» գլխում, 1.1 «Նախագծի հիմնական դրույթները» բաժնում:
	6) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության հնարավոր այլընտրանքային տարբերակների նկարագիրը, ներառյալ նախատեսվող գործունեությունից հրաժարման (զրոյական) տարբերակը:	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 1-ին «Նախատեսվող գործունեության նկարագիրը» գլխի «Նախատեսվող գործունեության այլընտրանքային լուծույթները» մասում :
	7) նախագծային փաստաթղթով նախատեսված շրջակա միջավայրի հնարավոր տնտեսական, բնապահպանական վնասների գնահատումները, հատուցման ձևը և ժամկետը:	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության «Հնարավոր տնտեսական վնասի գնահատում»բաժնի «Տնտեսական վնաս» մասում:
	8) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության, ներառյալ այլընտրանքային տարբերակների իրականացման դեպքում շրջակա միջավայրի առանձին բաղադրիչների, բնական ռեսուրսների, պայմանների հնարավոր փոփոխությունների և դրանց ծավալների նկարագրի առանձին,	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 1-ին «Նախատեսվող գործունեության նկարագիրը» գլխի «Նախատեսվող գործունեության այլընտրանքային լուծույթները» մասում, 3-րդ գլխի, 3.15 բաժնում:

	գումարային և ամբողջական գնահատումը:	
	9) նախագծային փաստաթղթով նախատեսված սոցիալական հնարավոր ազդեցությունները, ռիսկերը, օգուտները, վերլուծական բնութագրերը.	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 3-րդ գլխի 3.10 «Սոցիալական» բաժնում:
	10) մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները, գործոնները, ռիսկերը.	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 3-րդ գլխի, 3.6 բաժնում:
	11) նախագծային փաստաթղթով նախատեսված հնարավոր արտակարգ իրավիճակների հետևանքով առաջացած ռիսկերի գնահատումը, դրանց կանխարգելմանն ու նվազեցմանն ուղղված միջոցառումները:	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 3-րդ գլխի 3.7 Արտակարգ իրավիճակներ»:
	12) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կլիմայի հնարավոր փոփոխություններ առաջացնող գործոնները, ներառյալ ջերմոցային գազերի արտանետումները, դրանց բնույթը, ծավալը, ինչպես նաև կլիմայի փոփոխության մեղմմանն ու հարմարվողականությանն ուղղված միջոցառումները.	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 3-րդ գլխի 3.12 բաժնում (նախատեսվող գործունեությանը կիրառելի մասով):
	13) հաստատված հիմնադրույթային փաստաթղթերին նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության հաշվետվության 1-ին «Նախատեսվող գործունեության նկարագիրը» գլխում, 1.1 «Նախագծի հիմնական դրույթները» բաժնի ցեմենտի արտադրության համապատասխանությունը հիմնադրույթային փաստաթղթերին մասում:
	14) նախագծային փաստաթղթով նախատեսված բոլոր հնարավոր տարբերակների վերլուծության	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 3-րդ գլխի 3.13 բաժնում

	<p>արդյունքով ընտրված տարբերակի հիմնավորումը՝ շրջակա միջավայրի պահպանության, տնտեսական, սոցիալական տեսանկյունից,</p>	
	<p>15) նախագծային փաստաթղթով նախատեսված բնապահպանական կառավարման պլանը, որում որպես միջոցառում սահմանվում են կանխարգելման կամ մեղմացման միջոցառումների կազմման և պարբերաբար վերանայման պահանջը, մասնավորապես՝ ռիսկային օբյեկտների համար:</p>	<p>Բնապահպանական կառավարման պլանը ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 5-րդ Բնապահպանական միջոցառումների (բնապահպանական կառավարման) պլան գլխում:</p>
	<p>16) նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը.</p>	<p>Ներկայացված է 4-րդ գլխում «Շրջակա միջավայրի մշտադիտարկումների պլան» գլխում, Մշտադիտարկումների (մոնիթորինգի) միջոցառումները ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 6-րդ գլխում:</p>
	<p>17) նախատեսվող գործունեության հաշվետվությամբ ներկայացվող տեղեկատվության վերաբերյալ ամփոփ նյութերը, հաշվետվությանը կից ներկայացված քարտեզները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գործող միասնական գեոդեզիական կոորդինատային համակարգով, սխեմաները, գրաֆիկները, աղյուսակները՝ նշելով ելակետային տվյալների աղբյուրները,</p>	<p>Հայաստանի Հանրապետությունում գործող միասնական գեոդեզիական կոորդինատային համակարգով քարտեզները, սխեմաները, գրաֆիկները, աղյուսակները ներկայացված են համապատասխան բաժիններում, հղումները սկզբնաղբյուրներին տրված է:</p>
	<p>18) շրջակա միջավայրի վերաբերյալ օգտագործված ելակետային տվյալների աղբյուրները.</p>	<p>Ելակետային տվյալների աղբյուրները ներկայացված են, օրինակ՝ ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տվյալներ, և այլն: Աղբյուրների ցանկը</p>

		ներկայացված է նաև ՇՄԱԳ հաշվետվության Գրականության ցանկ գլխում:
	19) գնահատման և հաշվետվության կազմման ընթացքում ի հայտ եկած խոչընդոտների, ներառյալ տվյալների բացակայության վերաբերյալ տեղեկությունները,	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 3-րդ գլխի 3.14 բաժնում
	20) շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները շինարարության, շահագործման և փակման փուլերում.	Ներկայացված է ՇՄԱԳ հաշվետվության 3-րդ և 5-րդ գլուխներում:

4. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՊԼԱՆ

Մոնիթորինգը՝ ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարման, դրանց արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով Պատվիրատուի և հսկողություն իրականացնող այլ մարմինների կողմից նախատեսվող կանոնավոր հսկողություն է: Այդ նպատակով նախատեսվում է.

Շինարարական փուլ.

- համապատասխան մասնագետների կողմից ստուգայցերի կատարում,
- բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության տեխնիկական վերահսկողություն՝ ամենօրյա ռեժիմով,
- տեխնիկական վերահսկողություն իրականացնող կազմակերպությունը կամ անձը պարտավոր է ժամանակին Պատվիրատուին և/կամ նախագծային կազմակերպությանը տեղեկացնել՝ նկատած անհամապատասխանությունները,
- բոլոր աշխատողներն իրազեկվելու են աշխատանքի անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների ընթացակարգի մասին,
- խստիվ պահպանվելու են շինարարության կանոնները և անձնական

պաշտպանության նորմերը,

- հակահրդեհային պահանջների՝ ՀՀՇՆ 21-01-2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգության» նորմերին համապատասխանության պահպանում,

- թափոնների տեղափոխում՝ համապատասխան պայմանագրերի հիման վրա,

- կապալառուի կողմից ապահովելու է նախագծով նախատեսված բոլոր աշխատանքների պատշաճ իրականացումը,

- կատարվելու է ամբարձիչի ժամանակի և բեռնունակության օգտագործման պարբերաբար և դիտողական ստուգում,

- իրականացվելու են տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը բացառվելու նպատակով,

- բնակչության հնարավոր բողոքների դեպքում կիրականացվեն աղմուկի և թրթռումների մակարդակների գործիքային չափագրումներ,

- տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը կատարվելու է արտադրական հրապարակից դուրս՝ մասնագիտացված լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում,

- նշանակվելու է արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի արտադրական հրապարակում,

- պահպանվելու է շինարարության իրականացման ժամանակացույցը,

- ապահովվելու է բարեկարգման և կանաչապատման աշխատանքների իրականացումը:

Շահագործման փուլ.

- համապատասխան մասնագետների կողմից ստուգայցերի կատարում,

- բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության տեխնիկական վերահսկողություն՝ ամենօրյա ռեժիմով,

- բոլոր աշխատողներն իրազեկվելու են աշխատանքի անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների ընթացակարգի մասին,

- խստիվ պահպանվելու են աշխատանքային անվտանգության կանոնները,

- հակահրդեհային միջոցների համապատասխանության պահպանում,

- թափոնների տեղափոխում՝ համապատասխան պայմանագրերի հիման վրա,
 - իրականացվելու են տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան ստուգում՝ արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը բացառվելու նպատակով,
 - բնակչության հնարավոր բողոքների դեպքում կիրականացվեն աղմուկի և թրթռումների մակարդակների գործիքային չափագրումներ,
 - տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը կատարվելու է արտադրական հրապարակից դուրս՝ մասնագիտացված լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում,
 - նշանակվելու է արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի արտադրական հրապարակում,
 - նախախտեսել կենսաբազմազանության պահպանմանն ուղղված միջոցառումներ,
- ապահովվելու է բարեկարգված և կանաչապատված տարածքների պահպանմանը ուղղված միջոցառումներ:
- Բնապահպանական միջոցառումների և մոնիթորինգի համար նախատեսված ծախսերը կազմում է տարեկան մոտ 350.0 հազար դրամ:
- Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կներդրվի բողոքների արձագանքման մեխանիզմ (ԲԱՄ), որը հիմնականում ուղղված կլինի շահագրգիռ կողմերի և ազդակիր հասարակության կողմից իրականացվող գործունեության վերաբերյալ դժգոհությունների ստացմանը, գնահատմանն ու լուծմանը:
- Շինարարական բոլոր տեղամասերում ապահովվելու է կոնտակտային տվյալները, պատասխանատու անձանց և անվտանգության պատասխանատուի անուն(ները), հեռախոսահամարները պարունակող պաստառների առկայությունը:

Մոնիթորինգի ծրագիր

Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Մոնիթորինգի վայրը	Իրականացման ձև	Ժամանակամիջոց	Տարեկան ծախսերը
Օդային ավազաջրային և հողային ռեսուրսների մեկնաբանության և կետադրության ներթափանցակառուցումն ուղղված	<p>- Փոշու և այլ օդի աղտոտիչների արտանետումների -աղմուկի և թրթռումների մակարդակի բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ,</p> <p>- ջրային և հողային ռեսուրսների որակի ուսումնասիրություններ,</p> <p>- կետադրության պարբերաբար հեռացում՝ սեպտիկ հորերից</p> <p>- շահագործվող տեխնիկայի պարբերական ստուգումներ, այդ թվում՝ գերբեռնվածության ստուգում:</p>	Գործունեության ներթափանցակառուցում	Ստուգայցեր, գործիքային ստուգումներ	<p>շաբաթական</p> <p>շաբաթական</p> <p>տարեկան</p> <p>պարբերաբար</p> <p>ամսական</p>	<p>100.0հազ. դրամ</p> <p>Ընթացիկ ծախսեր</p> <p>90.0հազ. դրամ</p> <p>Ընթացիկ ծախսեր</p> <p>Ընթացիկ ծախսեր</p>
Կանաչապատ	Վերականգնել և բարելավել շրջակա տարածքը:	Գործունեության ներթափանցակառուցում	Ակնադիտական ուսումնասիրություն	Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո	Ընթացիկ ծախսեր
Վայրի բնություն, կենսամիջավայր	Տարածքի բնորոշ վայրի բնության ներկայացուցիչների քանակի, աճելավայրերի և ապրելավայրերի տարածքի, պոպուլյացիայի փոփոխության վերահսկողություն	Գործունեության ներթափանցակառուցում	Հաշվառում, նկարագրություն և քարտեզագրում	ամսական	Ընթացիկ ծախսեր

5. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ (ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ) ՊԼԱՆ

Շինարարության փուլ

<p>1.</p>	<p>Օդային ավազան</p>	<p>Մթնոլորտային օդ վնասակար (աղտոտող) նյութերի արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը մեղմելու փոշեառաջացման կանխարգելման և փոշենստեցման նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական աշխատանքների և ճանապարհների շահագործման ընթացքում անհրաժեշտության դեպքում կատարվելու է գրունտի խոնավեցում և ճանապարհների ջրցան, - մեքենաները շին. հրապարակ մտնելու և դուրս գալու են մաքուր վիճակում, - օգտագործվող տեխնիկան, սարքավորումները և տրանսպորտային միջոցները շահագործվելու են միայն սարքին վիճակում, - բացառվելու են անսարք վիճակում գտնվող և արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը: <p>Այդ նպատակով իրականացվելու են պարբերաբար ստուգումներ,</p> <ul style="list-style-type: none"> - ցանկապատել շինարարական հրապարակները, շենքերը և շինությունները ծածկել շինարարությանը համապատասխան բարձրությամբ անթափանց թաղանթով, - շինարարական հրապարակից դուրս եկող տրանսպորտային միջոցների անվադողերը լվանալ. - ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը տեղափոխել փոշու համար անթափանց ծածկոցներով ծածկված տրանսպորտային միջոցներով, - շինարարական հրապարակը, բացառությամբ վերանորոգվող և վերակառուցվող փողոցների, օդի դրական ջերմաստիճաններում ընթացքում պարբերաբար ջրել՝ բացառելով կեղտաջրերի թափանցումը շինարարական հրապարակի սահմաններից դուրս, - հղկման աշխատանքներ կատարելիս օգտագործել փոշու արտանետումը բացառող սարքեր և տեխնոլոգիաներ, - ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը պահեստավորել փակ տարածքներում կամ ծածկել անթափանց թաղանթներով, - շինարարական աղբը տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր և հատուկ սահմանված երթուղով <p>- գործունեության վայր շինանյութերի և սորուն նյութերի տեղափոխումը կատարվելու է փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, կա նյութերը տեղափոխող մեքենաները փակվելու են անջրթափանց թաղանթով,</p> <p>-- փոշու առաջացման օջախներում փոշենստեցնող, փոշեճնշիչ և փոշեորսիչ սարքավորումների տեղադրում, ինչպես նաև՝ ջրցան այլ սարքավորումների կիրառումը:</p> <p>-բացառվելու է տարածքում թափոնների բաց այրումը:</p>
-----------	----------------------	--

2.	Հողային ռեսուրսներ	<p>Հողային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի և թափոնների ներթափանցումը կանխելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական աշխատանքների ընթացքում հողային գրունտը օգտագործվելու է տարածքի հարթեցման և բարեկարգման նպատակով, - հողային աշխատանքների արդյունքում հանված հողային գրունտը մինչև օգտագործելը պահվելու է շինհրապարակում՝ ծածկված անջրթափանց պոլիէթիլենային թաղանթով, - շինհրապարակն ապահովված է լինելու արտահոսքը կանխող/մաքրող սարքավորումներով՝ հողի հնարավոր աղտատումը կանխելու համար, - շինարարական նյութերը տեղադրվելու են հատուկ տակդիրների կամ բետոնապատ մակերեսների վրա, - նվազագույնի է հասցվելու շինհրապարակում պահվող նյութերի և թափոնների քանակը, - շինարարության փուլում օգտագործվող տրանսպորտային միջոցների լիցքավորումը և տեխնիկական սպասարկումը կատարվելու է տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտական կազմակերպություններում, - մեքենքների անիվների լվացումը կատարվելու է անիվների լվացման սարքի միջոցով: Բոլոր մեքենքների անիվների և թափքերի մաքրումը կատարվելու է մինչ շինհրապարակից վերջիններիս դուս գալը: <p>Գործունեության իրականացման ընթացքում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու նախատեսվում են.</p>
3.	Ջրային ռեսուրսներ	<ul style="list-style-type: none"> - փոշենստեցման համար ջրցանը կատարվելու է ըստ անհրաժեշտության, հնարավորինս չառաջացնելով մակերևույթային հոսքեր, - տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացման արտադրական հոսքաջրերը հեռացվելու են անջրթափանց բետոնապատ սեպտիկ հորեր, - շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարվելու են համապատասխան մասնագիտացված կետերում, - անձրևաջրերը և շինարարական հոսքաջրերը հեռացվելու են տարածքում առկա անջրթափանց բետոնապատ երկու սեպտիկ հորեր, - շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում, - ջրցանման համար օգտագործվելու է միայն տեխնիկական որակի ջուր: <p>Կեղտաջրերի հեռացման համար նախատեսվելու է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարության փուլում աշխատողներն օգտվելու են ընկերության տարածքում առկա երկու դրսի զուգարաններից, - կեղտաջրերը հեռացվում են գոյություն ունեցող անջրթափանց բետոնապատ սեպտիկ հորեր, որոնք պարբերաբար դատարկվում են պայմանագրային հիմունքներով,

4.	Թափոններ	<ul style="list-style-type: none"> - անջրթափանց բետոնապատ սեպտիկ հորերի մաքրումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով: Թափոնների հնարավոր բացասական ազդեցությունները հողային և ջրային ռեսուրսների վրա մեղմելու նպատակով նախատեսվում է. - շինարարական աշխատանքների ժամանակ գործունեության տարածքը և շրջակա միջավայրը զերծ է պահվելու թափոնների կուտակումներից, - շին. հրապարակի տարածքում հստակեցվելու է շինադրի նախնական կուտակման վայրը, - շինարարական թափոնները՝ շինադր, բետոնյա մնացորդներ, պարկեր և այլն կհավաքվեն անջրթափանց պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայր, - շինադրի տեղափոխումը կատարվելու է փակ ծածկով ապահովված բեռնատարներով, - կենցաղային ադրի և շինադրի հեռացումը կատարվելու է՝ ըստ անհրաժեշտության, - շինարարության փուլում կենցաղային ադրը հավաքվելու է տարածքում տեղադրված ադրարկղերի մեջ և հատուկ ադրահավաք ծառայությունների կողմից մեքենաներով տեղափոխվելու է նախատեսված ադրավայր, - Բացառվելու է ադրի կուտակումը շինհրապարակից դուրս՝ այլ բնակելի և հասարակական տարածքներում, - շինարարական նյութերի մնացորդները (մետաղական մասեր)՝ և վտանգավոր նյութերը և թափոնները հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո հեռացվելու են Կապալառուի կողմից:
5.	Աղմուկ և թրթռում	<ul style="list-style-type: none"> Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է. - շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպվելու է ցերեկային ժամերին, - տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումներն օգտագործվելու են սարքին վիճակում, - պարբերաբար ստուգվելու են և կարգաբերվելու են տրանսպորտային միջոցների շարժիչները, - Բացառվելու են շինարարության ընթացքում օգտագործվող մեքենաների կայանում բնակելի տների, այլ հասարակական շենքերի հարևանությամբ, - օգտագործվող շինտեխնիկական և մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով, - աղմուկի, վիբրացիայի թուլատրելի նորմերի պահպանում:
6.	Կենսաբազմազանություն	<ul style="list-style-type: none"> - շինարարությունը իրականացնել բնապահպանական կառավարման պլանով նախատեսված բոլոր միջոցառումները, որոնք կհանգեցնեն կենսաբազմազանության վրա ազդեցության մեղմացմանը: - գործունեության ընթացքում տարածքի մոտակայքում կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված կենդանատեսակների հանդիպելու դեպքում ձեռնարկել պահպանության միջոցառումներ, որոնք կապահովեն նրանց անվտանգ տեղաշարժերը և գոյատևությունը:

7.	Արտակարգ իրավիճակներ	<p>-բարձրացնել վերահսկողությունը, որը ենթադրում է ցեմենտի արտադրության տարածքում փակ աղբամանների կիրառությունը, տարածքում սննդային մնացորդների բացակայությունը, որը կնվազեցնի կամ կբացառի արտադրության տարածք մի շարք կենդանիների մուտքը, ինչն էլ իր հերթին կբացառի կենդանիների մեխանիկական վնասումը:</p> <p>-հատուկ միջոցների կիրառությամբ ցեմենտի արտադրության տարածքում բռնել կենդանիներին և նրանց տեղափոխել բնակավայր:</p> <p>Գործունեության իրականացման ընթացքում արտակարգ վիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվելու են.</p> <ul style="list-style-type: none"> -շինհրապարակը ապահովված է լինելու հակահրդեհային հիդրատներով, կրակմարիչներով և շանթարգելներով, տեսահսկման և ազդանշանային համակարգերով, հակահրդեհային միջոցառումների վահանակներով, -շինհրապարակը ժամանակ առ ժամանակ մաքրվելու է հրդեհավտանգ և պայթուցավտանգ թափոններից, -տեղադրվելու են համապատասխան տարողության ջրի բաք՝ հրդեհաշիջման նպատակով, -մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցվելու են, -տեղադրվելու են ձայնային ազդանշաններ՝ վթարների կանխարգելման համար, -հեղուկ և վտանգավոր նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար, -արտաքին լուսավորության, օդափոխության համակարգերով, տեսախցիկներով, -ավտոմատ հակահրդեհային ազդանշանային համակարգերով՝ հակահրդեհային հիդրատներով, կրակմարիչներով, -հրդեհի ազդանշանի դեպքում՝ տարածքների օդափոխության համակարգերի անջատում: <p>Աշխատողների աշխատանքի կազմակերպման և և անվտանգությունը ապահովվելու համար նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> -պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, - պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012 թվականի սեպտեմբերի 19 – ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-0 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15 – Ն հրամանի պահանջները, -մինչև աշխատանքների սկիզբը բոլոր աշխատողները, այդ թվում վարորդներն անցնելու են հրահանգավորում՝ ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների, -շինհրապարակի որակի, անվտանգության կանոնների պահպանումն իրականացվելու են 2020 թվականի հուլիսի 2 – ի ՀՀ կառավարության նիստի N 87 արձանագրության պահանջներին համապատասխան, աշխատողները ունենալու են համապատասխան բանվորական արտահագուստ,
----	----------------------	---

		<ul style="list-style-type: none"> -աշխատողներն ապահովված են լինելու 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, անհատական պաշտպանական միջոցներով (արտահագուստ, դիմակ և այլն), էլեկտրական սարքավորումների հետ աշխատողները՝ դիէլեկտրիկ գորգով և ձեռնոցներով, -աշխատողների համար նախատեսվելու թ սանիտարական և հանգստի պայմաններ (տնակ, հանդերձարան և այլն), որն ապահովված թ լինելու անհրաժեշտ կահավորանքով (լվացարան, սեղան, աթոռ, ջեռուցիչ և այլն), -շինհրապարակում և հարակից տարածքներում տեղադրվելու են աշխատանքային պայմանների, հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ՝ տեղեկատվական և հակահրդեհային վահանակներ, ճանապարհային երթևեկության արգելող նշաններ, -վերահսկվելու են աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառվելու են գործունեության վայրում խոտանված բեռնիչ սարքերի կուտակումները, -վերահսկվելու է մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառվելու են մեքենաների կուտակումները, -նվազագույնի են հասցվելու ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչնդոտումը հասրակական անվտանգությունն ապահովվելու նպատակով, -ավտոմեքենաները շինհրապարակից դուրս են գալու միայն մաքուր վիճակում՝ շրջակա տարածքը չաղտոտելու նպատակով, -բացառվելու են ավտոամբարձիչի սլաքի աշխատանքը սահմանազատված սահմանից դուրս, -բեռնման - բեռնաթափման աշխատանքների ժամանակ օգտագործվող բեռնաբարձիչ մեքենաները, բեռնաբեռնիչ սարքերը պետք է համապատասխանեն պետական ստանդարտների կամ տեխնիկական պայմանների պահանջներին, -տեղադրվելու են լրացուցիչ լուսավորման սարքեր՝ շինհրապարակի լուսավորության համար, - ցեմենտի արտադրության ընդլայնման ընթացքում բացվելու են նոր աշխատատեղեր, - նոր աշխատատեղերը նպաստելու են համայնքի և շրջակա բնակավայրերի բնակիչների եկամուտների ավելացմանը, Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու են տարածքի բարեկարգում. -շինարարական սարքավորումներ՝ ապամոնտաժվելու են և հեռացվելու են տարածքից, -շինարարական հրապարակը մաքրվելու է թափոններից, -կատարվելու են գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման և կանաչապատման աշխատանքներ:
--	--	--

Շահագործման փուլ

1.	Օդային ավազան	Մթնոլորտային օդ վնասակար (աղտոտող) նյութերի արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու՝ փոշեառաջացման կանխարգելման և փոշենստեցման նպատակով նախատեսվում է.
----	---------------	---

		<p>-տրանսպորտային աշխատանքների ընթացքում նվազագույնի հասցնել փաշու արտանետումները, -մեքենաները ցեմենտի արտադրության ընդլայնման հրապարակ մտնելու և դուրս գալու են մաքուր վիճակում -օգտագործվող տեխնիկան, սարքավորումները և տրանսպորտային միջոցները շահագործվելու են միայն սարքին վիճակում, -բացառվելու են անսարք վիճակում գտնվող և արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը: Իրականացվելու են պարբերաբար ստուգումներ, -ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը տեղափոխել փոշու համար անթափանց ծածկոցներով ծածկված տրանսպորտային միջոցներով, -հղկման աշխատանքներ կատարելիս օգտագործել փոշու արտանետումը բացառող սարքեր և տեխնոլոգիաներ, - ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը պահեստավորել փակ տարածքներում կամ ծածկել անթափանց թաղանթներով, -կենցաղային աղբը տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր և հատուկ սահմանված երթուղով, -բացառվելու է տարածքում թափոնների բաց այրումը: -փոշու արտանետումների նվազեցման նպատակով արտադրության գործընթացում կիրառել փոշու որսման թևքային ֆիլտրեր, որոնք ապահովում են 99% փոշու որսում և պարբերաբար իրականացնել դրանց մաքրումը և փոխարինումը նորերով, - օդի դրական ջերմաստիճանի դեպքում բաց տարածքները և ճանապարհները օրվա ընթացքում պարբերաբար ջրել: - փոշու առաջացման օջախներում փոշենստեցնող, փոշեճնշիչ և փոշեռսիչ սարքավորումների տեղադրում, ինչպես նաև ջրցալայ սարքավորումների կիրառումը: 2. Հողային ռեսուրսներ Հողային ռեսուրսների մեջ թափոնների և վտանգավոր նյութերի ներթափանցումը կանխելու նպատակով նախատեսվում է. - ցեմենտի արտադրության ընդլայնման տարածքը ապահովված է լինելու արտահոսքը կանխող/մաքրող սարքավորումներով՝ հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու նպատակով, -բեռները տեղադրվելու են հատուկ տակդիրների կամ բետոնապատ մակերեսների վրա, -օգտագործվող տրանսպորտային միջոցների լիցքավորումը և տեխնիկական սպասարկումը կատարվելու է տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտական կազմակերպություններում, 3. Ջրային ռեսուրսներ Գործունեության իրականացման ընթացքում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու նախատեսվում են. -փոշենստեցման համար ջրցանը կատարվելու է ըստ անհրաժեշտության, հնարավորինս չառաջացնելով մակերևութային հոսքեր, - տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարվելու են համապատասխան մասնագիտացված կետերում, Կեղտաջրերի հեռացման համար նախատեսվում է.</p>
--	--	--

4.	Թափոններ	<ul style="list-style-type: none"> - օգտագործել նախկինում կառուցված 2,5 մ³ տրամագծի և 4,5 մ³ խորությամբ գործող լրացուցիչ դրսի երկու անջրթափանց բետոնապատ սեպտիկ հորերը. - կեղտաջրերը հեռացվում են գոյություն ունեցող անջրթափանց բետոնապատ սեպտիկ հորեր, որոնք պարբերաբար դատարկվում են պայմանագրային հիմունքներով, - սեպտիկ հորերից կեղտաջրերը տեղափոխվում են համապատասխան համապատասխան լիցենզիա ունեցող մասնագիտացված կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով: Թափոնների հնարավոր բացասական ազդեցությունները հողային և ջրային ռեսուրսների վրա մեղմելու նպատակով նախատեսվում է. - աշխատանքների ժամանակ գործունեության տարածքը և շրջակա միջավայրը զերծ է պահվելու թափոնների կուտակումներից - ցեմենտի արտադրության ընդլայնման հրապարակի տարածքում հստակեցվելու է աղբի նախնական կուտակման վայրը, - թափոնները մասամբ կհավաքվեն անջրթափանց պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայր, - կենցաղային աղբը հավաքվելու է տարածքում տեղադրված աղբարկղերի մեջ և հատուկ աղբահավաք ծառայությունների կողմից մեքենաներով տեղափոխվելու է նախատեսված աղբավայր, --բացառվելու է աղբի կուտակումը ցեմենտի արտադրության ընդլայնման տարածքից դուրս՝ այլ բնակելի և հասարակական տարածքներում, -վտանգավոր նյութերը և թափոնները հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և հանձնվելու են մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով, -էլեկտրոենթակայանի տեղադրման վայրի հատակը բետոնապատ է՝ հնարավոր յուղային հոսքը հողային և ջրային ռեսուրսներ կանխելու համար, -հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառվելու են հատուկ նյութեր, որոնք հնարավորություն են տալիս արագ ներծծելու յուղային զանգվածը, -աղտոտված լաթերը հանձնվելու են թափոնների ջերմային վնասազերծում կատարող կազմակերպություններին կամ 1/10 հարաբերակցությամբ խառնվելու են կենցաղային աղբի հետ և տեղափոխվելու են աղբավայր: Աշխատանքի ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է. - աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպվելու է ցերեկային ժամերին, - տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումներն օգտագործվելու են սարքին վիճակում, - պարբերաբար ստուգվելու են և կարգաբերվելու են սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների շարժիչները, -բացառվելու են աշխատանքի ընթացքում օգտագործվող մեքենաների կայանումը բնակելի տների, այլ հասարակական շենքերի հարևանությամբ,
5.	Աղմուկ և թրթռում	<ul style="list-style-type: none"> - աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպվելու է ցերեկային ժամերին, - տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումներն օգտագործվելու են սարքին վիճակում, - պարբերաբար ստուգվելու են և կարգաբերվելու են սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների շարժիչները, -բացառվելու են աշխատանքի ընթացքում օգտագործվող մեքենաների կայանումը բնակելի տների, այլ հասարակական շենքերի հարևանությամբ,

6.	Կենսաբազմազանություն	<p>-օգտագործվող սարքավորումները և մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով,</p> <p>-աղմուկի, վիբրացիայի թույլատրելի նորմերի պահպանում:</p> <p>- ցեմենտի արտադրության շահագործումը իրականացնել պարտադիր կատարելով բնապահպանական կառավարման պլանով նախատեսված բոլոր միջոցառումները, որոնք կհանգեցնեն կենսաբազմազանության վրա ազդեցության մեղմացմանը:</p> <p>--գործունեության ընթացքում տարածքի մոտակայքում կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված կենդանատեսակների հանդիպելու դեպքում ձեռնարկել պահպանության միջոցառումներ, որոնք կապահովեն նրանց անվտանգ տեղաշարժերը և գոյատևությունը:</p> <p>-բարձրացնել վերահսկողությունը, որը ենթադրում է ցեմենտի արտադրության տարածքում փակ աղբամանների կիրառությունը տարածքում սննդային մնացորդների բացակայությունը, որը կնվազեցնի կամ կբացառի արտադրության տարածք մի շարք կենդանիների մուտքը, ինչն էլ իր հերթին կբացառի կենդանիների մեխանիկական վնասումը:</p> <p>-հատուկ միջոցների կիրառությամբ ցեմենտի արտադրության տարածքում բռնել կենդանիներին և նրանց տեղափոխել բնական միջավայր:</p> <p>Գործունեության իրականացման ընթացքում արտակարգ վիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելու նպատակով նախատեսվելու են.</p> <p>ցեմենտի արտադրությունը ապահովված է լինելու հակահրդեհային հիդրատներով, կրակմարիչներով և շանթարգելներով, տեսահսկման և ազդանշանային համակարգերով, հակահրդեհային միջոցառումների վահանակներով,</p> <p>- ցեմենտի արտադրության ընդլայնման հրապարակը ժամանակ առ ժամանակ մաքրվելու է հրդեհավտանգ և պայթուցավտանգ թափոններից,</p> <p>-տեղադրվելու են համապատասխան տարողության ջրի բաք՝ հրդեհաշիջման նպատակով,</p> <p>-մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ աշխատանքները սահմանափակվելու են կամ դադարեցվելու են,</p> <p>-տեղադրվելու են ձայնային ազդանշաններ՝ վթարների կանխարգելման համար,</p> <p>-հեղուկ և վտանգավոր նյութերը տեղափոխվելու են ցեմենտի արտադրության ընդլայնման հրապարակի հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար,</p> <p>-արտաքին լուսավորության, օդափոխության համակարգեր, տեսախցիկներ,</p> <p>-ավտոմատ հակահրդեհային ազդանշանային համակարգեր՝ հակահրդեհային հիդրատներ, կրակմարիչներ,</p> <p>-հրդեհի ազդանշանի դեպքում՝ տարածքների օդափոխության համակարգերի անջատում:</p> <p>Աշխատողների աշխատանքի կազմակերպման և և անվտանգությունը ապահովվելու համար նախատեսվում է.</p> <p>-պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը,</p>
7.	Արտակարգ իրավիճակներ	<p>Գործունեության իրականացման ընթացքում արտակարգ վիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելու նպատակով նախատեսվելու են.</p> <p>ցեմենտի արտադրությունը ապահովված է լինելու հակահրդեհային հիդրատներով, կրակմարիչներով և շանթարգելներով, տեսահսկման և ազդանշանային համակարգերով, հակահրդեհային միջոցառումների վահանակներով,</p> <p>- ցեմենտի արտադրության ընդլայնման հրապարակը ժամանակ առ ժամանակ մաքրվելու է հրդեհավտանգ և պայթուցավտանգ թափոններից,</p> <p>-տեղադրվելու են համապատասխան տարողության ջրի բաք՝ հրդեհաշիջման նպատակով,</p> <p>-մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ աշխատանքները սահմանափակվելու են կամ դադարեցվելու են,</p> <p>-տեղադրվելու են ձայնային ազդանշաններ՝ վթարների կանխարգելման համար,</p> <p>-հեղուկ և վտանգավոր նյութերը տեղափոխվելու են ցեմենտի արտադրության ընդլայնման հրապարակի հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար,</p> <p>-արտաքին լուսավորության, օդափոխության համակարգեր, տեսախցիկներ,</p> <p>-ավտոմատ հակահրդեհային ազդանշանային համակարգեր՝ հակահրդեհային հիդրատներ, կրակմարիչներ,</p> <p>-հրդեհի ազդանշանի դեպքում՝ տարածքների օդափոխության համակարգերի անջատում:</p> <p>Աշխատողների աշխատանքի կազմակերպման և և անվտանգությունը ապահովվելու համար նախատեսվում է.</p> <p>-պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012 թվականի սեպտեմբերի 19 – ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-0 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15 – Ն հրամանի պահանջները, -մինչև աշխատանքների սկիզբը բոլոր աշխատողները, այդ թվում վարորդներն անցնելու են հրահանգավորում՝ ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների, -արտադրության գործընթացի որակի, անվտանգության կանոնների պահպանումն իրականացվելու են 2020 թվականի հուլիսի – ի ՀՀ կառավարության նիստի N 87 արձանագրության պահանջներին համապատասխան, աշխատողները ունենալու են համապատասխան բանվորական արտահագուստ, -աշխատողներն ապահովված են լինելու 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, անհատական պաշտպանական միջոցներով (արտահագուստ, դիմակ և այլն), էլեկտրական սարքավորումների հետ աշխատողները՝ դիէլեկտրիկ գորգով և ձեռնոցներով, -աշխատողների համար նախատեսվելու են սանիտարական և հանգստի պայմաններ (տնակ, հանդերձարան և այլն), որն ապահովված է լինելու անհրաժեշտ կահավորանքով (վազարան, սեղան, աթոռ, ջեռուցիչ և այլն), -շինհրապարակում և հարակից տարածքներում տեղադրվելու են աշխատանքային պայմանների, հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ՝ տեղեկատվական և հակահրդեհային վահանակներ, ճանապարհային երթևեկության արգելող նշաններ, -վերահսկվելու են աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառվելու են գործունեության վայրում խոտանված բեռնիչ սարքերի կուտակումները, -վերահսկվելու է մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառվելու են մեքենաների կուտակումները, -նվազագույնի են հասցվելու ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչնդոտումը հասրակական անվտանգությունն ապահովվելու նպատակով, -ավտոմեքենաները ցեմենտի արտադրության ընդլայնման հրապարակից դուրս են գալու միայն մաքուր վիճակում՝ շրջակա տարածքը չաղտոտելու նպատակով, -բացառվելու են ավտոամբարձիչի սլաքի աշխատանքը սահմանազատված սահմանից դուրս, -բեռնման – բեռնաթափման աշխատանքների ժամանակ օգտագործվող բեռնաբարձիչ մեքենաները, բեռնաբեռնիչ սարքերը պետ է համապատասխանեն պետական ստանդարտների կամ տեխնիկական պայմանների պահանջներին, -տեղադրվելու են լրացուցիչ լուսավորման սարքեր՝ շինհրապարակի լուսավորության համար, - ցեմենտի արտադրության ընդլայնման ընթացքում բացվելու են նոր աշխատատեղեր, - նոր աշխատատեղերը նպաստելու են համայնքի և շրջակա բնակավայրերի բնակիչների եկամուտների ավելացմանը,
--	--

6. Մշտադիտարկումների /մոնիթորինգի / միջոցառումներ

Հ/Հ	Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Մոնիթորինգի վայրը	Իրականացման ձևը	Ժամանակա միջոց	Մոնիթորինգ կատարող վերահսկող
1.	Շինարարության ընթացքում օդային ավազան ջրային և հողային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի և կեղտաջրերի ներթափանցման բացառելուն ուղղված	<p>-Փոշու և մթնոլորտային օդ այլ վնասակար (ադոտոող) նյութերի արտանետումների, աղմուկի և թրթռումների մակարդակի բարձրացման դեմ ուղղված միջոցառումներ,</p> <p>-ջրային հողային ռեսուրսների որակի ուսումնասիրությունների կատարում,</p> <p>-կեղտաջրերի հեռացման անջրթափանց բետոնապատ սեպտիկ հորերի օգտագործում</p>	Գործունեության իրականացման ենթակա տարածքում	Ստուգայցներ, գործիքային ստուգումներ	Շինարարության փուլում՝ ամենօրյա պարբերաբար	Կապալառու Ձեռնարկող
2.	Արտակարգ իրավիճակներ և աշխատանքի անվտանգություն	<p>-Աշխատողների իրազեկում աշխատանքի անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների ընթացակարգի մասին,</p> <p>-շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն,</p> <p>-բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության տեխնիկական վերահսկողություն</p> <p>-հակահրդեհային պահանջների ապահովում ՀՀՇՆ21-01-2014</p>	Գործունեության իրականացման ենթակա տարածքում	Իրազեկումներ և ստուգումներ ստուգայցեր	Պարբերաբար Ամենօրյա ռեժիմով	Կապալառու Ձեռնարկող Համապատասխան գերատեսչության տեսչական մարմի

		«Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգության» նորմերին համապատասխան:				
3.	Նյութեր	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից,	Լիցենզավորված կազմակերպությունների պահեստներ	Մատակարարման ընթացքում	Շինարարության փուլում	Կապալառու, Ձեռնարկող
4.	Թափոն	Թափոնների կանոնավոր տեղափոխում	Գործունեության ենթակա տարածքից	Համապատասխան պայմանագրերի հիման վրա տեղափոխում	Շինարարության ընթացքում	Կապալառու
5.	Շինտեխնիկա և տրանսպորտային միջոցներ	-Շին տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում, -ամբարձիչի ժամանակի և բառնունակության օգտագործում, -շինարարական տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղման իրականացում	Շինհրապարակ շինհրապարակից դուրս	Ստուգայցեր Ստուգայցներ, գործիքային ստուգումներ Մասնագիտացված լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում	Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում Պարբերաբար Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում Շինարարության փուլում՝ ամենօրյա	Կապալառու, Ձեռնարկող
6.	Աղմուկ և թրթռում	Աղմուկի, վիբրացիայի թույլատրելի նորմերի պահպանում	Շինհրապարակ շինհրապարակից դուրս	Ստուգայցներ, գործիքային ստուգումներ	պարբերաբար	Կապալառու

						Ձեռնարկող
7.	Կենսաբազմազանություն	Շրջակա միջավայրի բաղադրիչներ, թույլատրելի նորմերի պահպանում գործունեության ընթացքում	Շինհրապարակ շինհրապարակից դուրս	Ստուգայցներ, Դիտողական ստուգում	Շինարարության փուլում՝ ամենօրյա պարբերաբար	Կապալառու Ձեռնարկող
8.	Կանաչապատում	Վերականգնել և բարեկարգել շրջակա տարածքը	Գործունեության տարածք	Դիտողական ուսումնասիրություն	Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո	Ձեռնարկող Վերահսկողական մարմիններ
9.	Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում բողոքների արձագանքում	Բողոքների, դիմումների առկայություն	Գործունեության վայր	Դիմումների արձագանքում	Շինարարության ընթացքում	Կապալառու Ձեռնարկող

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Սեյսմակայուն Շինարարություն: Նախագծման նորմեր - ՀՀՇՆ II-6.02-2006
2. Հայաստանի ազգային ատլաս: Հատոր Ա: Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտե:- «Գեոդեզիայի և քարտեզագրության կենտրոն» ՊՈԱԿ, Երևան, 2007թ.
3. “Строительная климатология” СНРА II-7.01.96
4. Տարածքի հողերի, բուսական և կենդանական աշխարհի ուսումնասիրության արդյունքները, 2019թ.
5. Հայաստանի բույսերի Կարմիր գիրք – 2010
6. Малышев Л.И. Современные подходы к количественному анализу и сравнению флор. В кн.: Теоретические и методические проблемы сравнительной флористики. Ленинград, Наука, 1987, с. 142-148
7. Тахтаджян А.Л. Флористические области земли // “Наука”, Ленинград, 1978. 248 с.
8. Ծատուրյան Թ.Գ., Գևորգյան Մ.Լ. Հայաստանի ուտելի վայրի բույսերը // Երևան, “Լուսակն”, 2007. 300 էջ
9. ՀՀՇՆ 40.01.01-2014 “Շենքերի ներքին ջրամատակարարում և ջրահեռացում”, հաստատված է 17.03.2014թ. Բնապահպանության նախարարի թիվ 80-Ն հրամանի համաձայն
10. СНиП 2.04.02.84. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения. - М., 1985г
11. ՀՀ Բնապահպանության նախարարի 25.12.2006թ-ի «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկը հաստատելու մասին » N 430-Ն. հրաման:13. ՀՀ բնապահպանության նախարարություն: Հրաման №268-Ա առ 23 հոկտեմբերի
12. Водное хозяйство. Справочник/ ред.И.И.Бородавченко.Т.5.-М.:ВО “Агропромиздат”, 1988, 399 с.
13. Методика расчета предельно допустимых сбросов (ПДС) веществ в водные объекты со сточными водами. – Харьков, 1990г

14. Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին: ՀՀ Կառավարության N 75-Ն որոշում, 27.01.2011թ.
15. Տեղեկանք ՀՀ շրջակա միջավայրի էկոլոգիական մոնիտորինգի արդյունքների մասին.- ՀՀ բնապահպանության նախարարության Շրջակա միջավայրի վրա ներգործության մոնիտորինգի կենտրոն, <http://www.armmonitoring.am/2018թ>.
16. «Մթնոլորտի վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման կարգը»՝ հաստատված ՀՀ Կառավարության 2005թ. հունվարի 25-ի N91-Ն որոշմամբ:
17. ՀՀ Կառավարության N 1110-Ն որոշում «Ջրային ռեսուրսների վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած ազդեցության գնահատման կարգ», 14.08.2003թ.
18. ՀՀ կառավարության որոշում 25 հունվարի 2005 թվականի N 92-Ն, Հողային ռեսուրսների վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած գնահատման կարգը
19. Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов. Новороссийск 1985г.
20. Нормативные показатели удельных выбросов вредных веществ в атмосферу Харьков 1991г.
21. Методика проведения инвентаризации выбросов загрязняющих веществ в атмосферу для автотранспортных предприятий (расчетным методом), 1998 г.
22. Долгосрочное прогнозирование уровня и возможных отрицательных последствий загрязнения атмосферы. Обнинск 1984г.



ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ



Սույն վկայականով հաստատվում է 24 նոյեմբերի 2023 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

«ԱՐՑԵՄԵՆՏ» ՍՊԸ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Արագածոտն, համայնք Թալին գյուղ Արագածավան Գործարանային փողոց 3/10

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՏԱԹՂԹԵՐԸ

Հողամասի կառուցապատման իրավունքի տրամադրման պայմանագիր 20.11.2023թ թիվ 2805

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 02-016-0233-0646

Մակերեսի չափը (հա)՝ 0.83

Նպատակային նշանակությունը՝ արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման եւ այլ արտադրական նշանակության

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Արդյունաբերական օբյեկտների

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 24112023-02-0010, գաղտնաբառ՝ RZNCKR1ZRCWA

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի
www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով